

KIRGIZISTAN – TÜRKİYE MANAS ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

**YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ
KİTAP KULLANIMINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ**

RİDVAN KAÇAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ŞUBAT- 2025

**KIRGIZİSTAN – TÜRKİYE MANAS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

**YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ KİTAP
KULLANIMINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ**

**HAZIRLAYAN
RIDVAN KAÇAR**

**DANIŞMAN
DOÇ. DR. YAVUZ ERCAN GÜL**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ŞUBAT-2025

KABUL VE ONAY

Doç. Dr. Yavuz Ercan GÜL danışmanlığında Rıdvan KAÇAR tarafından hazırlanan “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Zenginleştirilmiş Kitap Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri” adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Kırgızistan- Türkiye Manas Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak OYBİRLİĞİ / OYÇOKLUĞU ile kabul edilmiştir.

...../...../.....

Jüri	Unvanı, Adı Soyadı	Kurumu	Onay	İmza
Başkan				
Üye (Danışman)				
Üye				
Üye				
Üye				

ONAY

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

...../...../.....

Prof. Dr. Kadir ARDIÇ

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Müdürü

ETİK BEYAN

Tez içindeki tüm verilerin akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini, görsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçların akademik ve etik kurallara uygun olarak sunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, yararlanılan eserlere eksiksiz atıf yapıldığını, tezde yer alan verilerin hiçbir üniversitede herhangi bir tez çalışmasında kullanılmadığını ve tez yazım kurallarına uygun hazırlandığını beyan ederim.

Rıdvan KAÇAR

ÖNSÖZ

Bu çalışma ile, yurtdışında faaliyet gösteren, Türkiye Türkçesi Öğretim Merkezinde görev yapan öğretmenlerin, Türkçe eğitim için kullandıkları dijital kitap uygulaması olan “Z Kitap” kullanımı hakkında, Türkçeyi öğrenmeye çalışan yabancı öğrencilere Türkçe öğreten 16 öğretmenin görüşlerine yer verilmiştir. Çalışmada öncelikle literatür taranmış ve ilgili araştırmaların bulguları incelenmiştir. Z kitap konusunda gerçekleştirilmiş çalışmalar içerisinde 173 tez düzeyinde çalışmanın yayımlandığı görülmüş, bu eserlerin ise 110’unun son 5 yılda yapıldığı gözlenmiştir. Bu çalışmalar içerisinde web 2.0 araçlarının kullanılmasına yönelik öğretmen görüşleri, Yunus Emre Enstitüsü çocuk hikayeleri ve Yunus Emre Anadolu hikayelerinin yapıldığı çalışmalara rastlanmıştır. Ancak Yunus Emre Enstitüsüne ait zenginleştirilmiş ders kitapları hakkında öğretmen görüşlerine dair bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu sebeple bu araştırma önem arz etmektedir.

Tez sürecinde bana her türlü desteği veren ve beni cesaretlendiren kıymetli danışmanım Doç. Dr. Yavuz Ercan GÜL hocama, bu süreçte bilgileri ile bana destek olan Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesindeki kıymetli hocalarıma ve arkadaşlarıma, sabırla beni motive ve idare eden canım eşime, canım kızıma ve canım oğluma çok teşekkür ederim.

Rıdvan KAÇAR

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER	ii
SİMGELER VE KISALTMALAR	iv
TABLOLAR LİSTESİ	v
ŞEKİLLER LİSTESİ	vi
GRAFİKLER LİSTESİ	vii
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ	viii
ÖZET	1
МАЗМУНУ	2
АННОТАЦИЯ	31
SUMMARY	33
GİRİŞ	34
BİRİNCİ BÖLÜM	
GENEL BİLGİLER	36
1.1. Araştırmanın Amacı	36
1.2. Problem	36
1.3. Tezin Önemi/ Beklenen Yararlar	36
1.4. Kapsam ve Sınırlılıklar	37
1.5. Araştırma Soruları	37
1.6. Varsayımlar	37
İKİNCİ BÖLÜM	
KURAMSAL ÇERÇEVE	38
2.1. Dil ve Öğretimi	38
2.1.1. Dil Öğretimi	39
2.1.2. Yabancılarla Türkçe Öğretimi	40
2.2. Eğitimde Teknoloji Kullanımı	41
2.2.1. Bilgisayar Destekli Öğretim	43
2.3. Yabancılarla Dil Öğretiminde Teknoloji Kullanımı	44
2.3.1. Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretimi	44

2.4. Dil Öğretiminde Çoklu Ortam Kullanımı	45
2.4.1. Yabancılarla Dil Öğretiminde Çoklu Ortam Kullanımı.....	46
2.5. Yabancılarla Dil Öğretiminde TTEÖMER	46
2.6. Yunus Emre Enstitüsü	47
2.7. Yunus Emre Enstitüsü Tarafından Kullanılan Basılı ve Dijital Kaynaklar	48
2.7.1. Yunus Emre Enstitüsü Yabancılarla Türkçe Öğretimi Setleri.....	48
2.7.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Materyalleri	50
2.8. Zenginleştirilmiş Kitap (Z Kitap)	55
2.8.1. Yedi İklim Türkçe Z-Kitap	56
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
YÖNTEM	59
3.1. Araştırmanın Modeli.....	59
3.2. Araştırma Grubu	59
3.3. Veri Toplama Araçları	61
3.4. Verilerin Toplanması	61
3.5. Verilerin Analizi	62
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
BULGULAR	63
4.1. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler.....	63
4.2. Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Zenginleştirilmiş Kitap Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri Analizleri	66
4.2.1. Yabancılarla Türkçe öğretiminde Z kitap kullanımının dil eğitimi üzerinde etkisi konusunda ne düşünüyorsunuz?	68
4.2.2. Z kitabın kullanımını teknik açıdan değerlendirebilir misiniz?	71
4.2.3. Z kitap kullanımını öğretmen ve öğrenci açısından (Okuma-anlama-dinleme anlama) değerlendirebilir misiniz?	74
4.2.4. Z kitabın geliştirilmesi gereken yönleri var mıdır? varsa nelerdir?	76
SONUÇ VE ÖNERİLER	82
KAYNAKLAR	86
EKLER	91
ÖZGEÇMİŞ	92

SİMGELER VE KISALTMALAR

DİAOBM	: Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni
DİAOÖÇ	: Dil İçin Amaç Odaklı Öğretim Çerçevesi
YEE	: Yunus Emre Enstitüsü
Z KİTAP	: Zenginleştirilmiş Kitap
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
TTEÖMER	: Türkiye Türkçesi Öğretim Merkezi
TDE	: Türk Dili ve Edebiyatı
BDE	: Bilgisayar Destekli Eğitim
YDTÖ	: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi
CEFR	: Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.7.1.1. Yunus Emre Enstitüsü Kitapları	49
Tablo 3.2.1. Katılımcılara Ait Bilgiler	60
Tablo 4.1.1. Araştırmaya Katılan Öğretmen Sayıları	63
Tablo 4.1.2. Öğretmenlerin Z Kitap Kullanım Oranı	64
Tablo 4.1.3. Cinsiyete Göre Öğretmen Z Kitap Kullanıcı Sayıları	65
Tablo 4.2. Öğretmenlere Yöneltilen Sorular ve Temalar	67
Tablo 4.2.1. Dil Değerlendirmesi Başlığı Altında Katılımcılardan Elde Edilen Kodlar	69
Tablo 4.2.2. Teknik Değerlendirme Başlığı Altında Katılımcılardan Elde Edilen Kodlar ...	72
Tablo 4.2.3. Süreç Değerlendirme Başlığı Altında Katılımcılardan Elde Edilen Kodlar ...	75
Tablo 4.2.4. Gelişim Değerlendirmesi Başlığı Altında Katılımcılardan Elde Edilen Kodlar	77

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 4.2. MaxQDA ile oluşturulan kod şeması	66
Şekil 4.2.1. Katılımcıların Yabancılar Türkçe öğretiminde Z kitap kullanımının dil eğitimi üzerinde etkisi konusundaki düşüncelere verdiği cevaplar	69
Şema 4.2.2. Katılımcıların Z kitabın kullanımını teknik açıdan değerlendirilmesi konusunda verdiği cevaplar	71
Şekil 4.2.3. Katılımcıların, Z kitap kullanımının süreç açısından değerlendirilmesi konusunda verdiği cevaplar	74
Şekil 4.2.4. Katılımcıların, Z kitap kullanımının Gelişim açısından değerlendirilmesi konusunda verdiği cevaplar	74

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 4.1.1. Araştırmaya katılan öğretmen sayıları	64
Grafik 4.1.2. Öğretmenlerin Z Kitap Kullanım Oranı	65
Grafik 4.2. Öğretmenlere yöneltilen sorular ve temalara ait veriler	68
Grafik 4.2.1. Dil Değerlendirmesi başlığı altında katılımcılardan elde edilen kodlar	70
Grafik 4.2.2. Teknik Değerlendirme başlığı altında katılımcılardan elde edilen kodlar	73
Grafik 4.2.3. Süreç Değerlendirme başlığı altında katılımcılardan elde edilen kodlar	75
Grafik 4.2.4. Gelişim değerlendirme başlığı altında katılımcılardan elde edilen kodlar ..	78

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Resim 2.7.2.1. Yedi İklim Türkçe Seti	51
Resim 2.7.2.2. Türkçe Öğreniyorum Seti	51
Resim 2.7.2.6. Yedi İklim Türkçe Konuşma ve Yazma Kitabı	53
Resim 2.7.2.8. Yabancılar İçin Türkçe Konuşma Kılavuzu	54
Resim 2.8.1.1. Yunus Emre Z Kitap uygulama giriş arayüzü	57
Resim 2.8.1.2. Yunus Emre Z Kitap uygulama kütüphanesine ait arayüzü	58
Resim 2.8.1.3. Yunus Emre Z Kitap uygulama ders içeriğine ait arayüzü.....	58

ÖZET

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ KİTAP KULLANIMINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Bu çalışmada, yurtdışında faaliyet gösteren Türkiye Türkçesi Öğretim Merkezinde görev yapan Türkçe ve Edebiyat öğretmenlerinin, Türkçe eğitim için kullandıkları dijital kitap uygulaması olan “Z Kitap” kullanımı hakkında görüşlerini araştırmak amaçlanmıştır. Çalışma Nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasına uygun şekilde tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Millî Eğitim Bakanlığınca Kırgızistan’a görevlendirilmiş ve Nitel örnekleme tekniklerinden kartopu örnekleme tekniği ile doğrudan doğruya yurt dışında Türkçeyi öğrenmeye çalışan yabancı öğrencilere Türkçe öğreten 16 öğretmen oluşturmuştur. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış, öğretmenler ile yapılan görüşmelerden elde edilen veriler araştırmacı tarafından MAXQDA programına aktarılmış ve burada kodlara dönüştürülmüştür. Çalışma verilerinin analizinde tematik analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Çalışmada öncelikle literatür taranmış ve ilgili araştırmaların bulguları incelenmiştir. Z kitap konusunda gerçekleştirilmiş çalışmalar içerisinde 173 tez düzeyinde çalışmanın yayımlandığı görülmüş, bu eserlerin 110’unun son 5 yılda yapıldığı gözlenmiştir. Bu çalışmalar içerisinde web 2.0 araçlarının kullanılmasına yönelik öğretmen görüşleri, Yunus Emre Enstitüsü çocuk hikayeleri ve Yunus Emre Anadolu hikayelerinin yapıldığı çalışmalara rastlanmıştır. Ancak Yunus Emre Enstitüsüne ait zenginleştirilmiş ders kitapları hakkında öğretmen görüşlerine dair bir araştırmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla bu çalışma iki yönlü bir çalışmadır. Birinci yönü öğretmenlerin Z kitabın kullanımına ilişkin olumlu bir düşüncede oldukları, diğer yönü ise olumsuz bir düşüncede olduklarına yöneliktir. Çalışma sonucunda elde edilen verilere göre; katılımcı 16 öğretmenden 12’si Z kitabı kullandıklarını ve faydalı bulduklarını belirtmişlerdir. Z kitap kullanmanın öğrenmeyi kolaylaştırdığı, zaman ve kaynakları etkin kullanma imkânı sağladığı, motivasyonu artırdığı ve kalıcı öğrenme sağladığı sonuçlarıyla birlikte, Z kitabın sürekli güncellenmesi ve içeriklerinin artırılması, mevcut içeriklerin revize edilmesi ve bölgelere özel yeni içerikler oluşturulması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretimi, Z Kitap, TTEÖMER, Öğretmen, Görüş.

МАЗМУНУ

ЧЕТ ЭЛДИКТЕРГЕ ТҮРК ТИЛИН ҮЙРӨТҮҮДӨ БАЙЫТЫЛГАН КИТЕПТЕРДИН КОЛДОНУЛУШУ БОЮНЧА МУГАЛИМДИН ПИКИРИ

Бул изилдөөдө чет өлкөдөгү Түрк тилин үйрөтүү борборунда иштеген түрк тили жана адабияты мугалимдеринин түрк тилин окутуу үчүн колдонгон санариптик китеп тиркемеси болгон "Z Kitap" колдонуу боюнча пикирлерин иликтөөгө багытталган. Изилдөө сапаттуу изилдөө үлгүлөрүнүн бири болгон тематикалык изилдөөгө ылайык иштелип чыккан. Изилдөөнүн изилдөө тобун кардан үлгү алуу ыкмасы менен тандалган түрк тилин чет тил катары үйрөнүп жаткан чет элдик студенттер үчүн Түркия Республикасынын Улуттук билим берүү министрлиги тарабынан Кыргызстанга дайындалган 16 мугалим түзөт. Изилдөөдө изилдөөчү тарабынан иштелип чыккан жарым структураланган маектешүү формасы маалымат чогултуу куралы катары колдонулуп, мугалимдер менен маектешүүдөн алынган маалыматтар изилдөөчү тарабынан MAXQDA программасына өткөрүлүп, бул жерде коддолгон. Изилдөөнүн маалыматтарын талдоодо тематикалык анализ ыкмасы колдонулган. Изилдөөдө, биринчи кезекте, адабияттар каралып, тиешелүү изилдөөлөрдүн жыйынтыктары каралды. Z китеп боюнча жүргүзүлгөн изилдөөлөрдүн ичинен 173 диссертация деңгээлиндеги изилдөөлөр жарыяланып, алардын 110у акыркы 5 жылда жүргүзүлгөнү байкалды. Бул изилдөөлөрдө Web 2.0 куралдарын колдонуу боюнча мугалимдердин пикири, Юнус Эмре институтунун балдар окуялары жана Юнус Эмре Анадолу окуялары табылды. Бирок, Юнус Эмре институтунун «Z китеп» окуу китептери боюнча мугалимдердин пикири боюнча эч кандай изилдөө табылган жок. Ошондуктан, бул изилдөө эки тараптуу изилдөө болуп саналат. Биринчиси, мугалимдер «Z китептерди» колдонууга оң баа беришсе, экинчиси терс баа беришет. Изилдөөнүн натыйжасында алынган маалыматтарга ылайык, 16 мугалимдин 12си “Z Kitap” колдонушкандыгын жана аны пайдалуу деп тапкандыгын билдиришти. Жыйынтыкта “Z Kitap” колдонуу окууну жеңилдетет, убакытты жана ресурстарды натыйжалуу колдонууга мүмкүнчүлүк берет, мотивацияны жогорулатат жана туруктуу окутууну камсыз кылат, бирок аны дайыма жаңыртып туруу керек жана анын мазмунун

жогорулатылышы, учурдагы мазмунду кайра каралып чыгуусу жана аймактарга ыңгайлаштырылуусу керек деген жыйынтыкка келишти.

Тил- бул адамдарды бириктирген эң негизги байланыш куралы. Бул сезимдерди, ойлорду, билимдерди жана маданиятты сөздөр, сүйлөмдөр жана символдор аркылуу өткөрүп берүүгө мүмкүндүк берген системалуу структура. Ал өзүн оозеки гана эмес, жазуу, жаңдоо тили жана ал тургай дене тили сыяктуу ар кандай формаларда да көрсөтөт. Бул ар түрдүүлүк тилдин түзүлүшү канчалык татаал жана бай экендигин көрсөтөт.

Тил адамдын жашоосунун ажырагыс бөлүгү болуп саналат жана эмоцияларды, ойлорду жана маалыматтарды өткөрүп берүүгө мүмкүндүк берет. Тил адамдардын дүйнөнү кабыл алуусуна жана түшүнүүсүнө таасирин тийгизет жана жашоонун ар бир тармагына жеке жана коомдук деңгээлде таасирин тийгизет. Тилдин аркасында адамдар өткөн менен байланышып, маданиятын сактап, келечекти түзүшөт. Демек, тил баарлашуу каражаты гана эмес, адам болуунун маңызы да болуп саналат.

Демир жана Йылмазга (2013) ылайык, адамдар көп учурда инстинкттүү түрдө өз эне тилинде эмне туура, туура эмес же кабыл алынгыс экенин билишет. Бул тилдин тубаса жөндөмдүүлүгү жана тил эрежелери негизинен аң-сезимсиз иштелип чыгышы менен байланыштуу. Бул жагынан алганда, тил адамдарга баарлашууда өздөрүн туура жана натыйжалуу көрсөтүүгө жардам берет.

Акаттын айтымында (2002), 21-кылымдагы технологиялык жана коммуникативдик өнүгүүлөр экономикалык жана стратегиялык мамилелердин эл аралык байланышын талап кылат. Ушул контекстте, социалдык жана маданий өзгөрүүлөр менен чет тилинин мааниси жогорулады жана экономика, билим берүү жана маданий алмашуу сыяктуу коомдордун ортосундагы кызматташтыктын өсүшү менен чет тилин үйрөнүү зарылдыгы сөзсүз болуп калды. Булардан тышкары согуш жана ар түрдү маданият өкүлдөрү арасында үй-бүлө куруу сыяктуу себептер аркылуу көчүп келген адамдар тил үйрөнүү муктаждыктарына ээ болушкан.

Адамзат тарых бою башка адамдар менен баарлашуу, бөлүшүү, өзүн көрсөтүү үчүн тилге муктаж болуп келген. Күндөн-күнгө ааламдашып, санариптештирилип бараткан

дүйнө жалпы негиздер калыптанган аймакка айланды, ал эми баарлашуу билим берүүдөн ден-соолукка, экономикадан жашоонун бардык тармактарына чейин маанилүү куралга айланды. Адамдар аралык, жамааттык жана маданияттар аралык байланыш тилдин маанилүүлүгүн ого бетер айкын кылды. Бул учурда, ар кандай жамааттар, ар кандай географиялар жана ар кандай маданияттар менен баарлашуу үчүн, тилди өзүнөн башка бирөөгө үйрөтүү керек болду.

Чет өлкөлүктөргө түрк тилин окутуу - бул түрк тилин эне тили катары билбеген адамдарга түрк тилин үйрөтүүнү максат кылган билим берүү тармагы. Бул түрк тилин чет тили катары үйрөнүүнү каалаган адамдар үчүн билим берүү процесси. Бул процесс тилдин төрт негизги көндүмүн (окуу, жазуу, угуу жана сүйлөө) өнүктүрүүгө багытталган. Бул процесс тилдин грамматикалык структураларын гана үйрөтпөстөн, түрк маданиятын, коомдук жашоосун жана тилдин табигый колдонулушун студенттер менен бөлүшүүнү да камтыйт. Түрк тилин чет өлкөлүктөргө үйрөтүү адатта түрк тилин "чет тили" катары окуткан мугалимдер жана тил мектептери тарабынан жүргүзүлөт.

Барындын айтымында (2004), бүгүнкү күндө чет өлкөлүктөргө түрк тилин заманбап мааниде үйрөткөн биринчи маанилүү мекеме Анкара университетинде түзүлгөн TÖMER тил борбору болуп саналат. Кийинчерээк түрк тили Эге, Гази жана Болу Иззет Байсал сыяктуу университеттерде түзүлгөн TÖMER менен жеке тил борборлорунда окутулат.

Эл аралык аренада Түркияга, түрк маданиятына жана түрк тилине болгон кызыгуунун өсүшү жана миграция, согуштар, социалдык-маданий өзгөрүүлөр жана экономикалык өнүгүүлөр түрк тилин окутуу стратегиясын иштеп чыгуу зарылдыгын көрсөттү. Ушул себептен улам, түрк тилин Түркияда жана чет өлкөлөрдө чет тил катары окутуу үчүн түрк тилинин окуу программасын даярдоо милдеттүү болуп калды. «Түрк тилин чет тили катары окутуу программасы» расмий жана расмий эмес билим берүүнүн алкагында Түркияда же чет өлкөлөрдө “Тилдер үчүн жалпы Европа колдонмосу” негизинде иштелип чыккан (Turkey Maarif Foundation, 2024).

Киришүү

Изилдөөнүн бул бөлүгүндө изилдөөнүн максаты, маанилүүлүгү, изилдөөнүн маанилүүлүгү, чектөөлөрү, божомолдору жана гипотезалары камтылган.

Изилдөөнүн максаты

Изилдөөнүн максаты - чет өлкөлүктөргө түрк тилин үйрөтүүдө Z китепти колдонуу боюнча мугалимдердин көз карашын изилдөө. Бул максатта, TTEÖMERде чет өлкөлүктөргө түрк тилин үйрөтүүгө дайындалган мугалимдердин санариптик китеп тиркемеси болгон Z китепти колдонуу боюнча пикирлери изилденет.

Көйгөй

Изилдөөнүн көйгөйү "Чет өлкөлүктөргө түрк тилин үйрөтүүдө Z китептерди колдонуу боюнча мугалимдердин пикири кандай?" суроосундан түзүлгөн. Бул көйгөйдүү сүйлөм менен бирге төмөнкү суб-проблемаларга жооп изделет:

1. Мугалимдердин айтымында, чет өлкөлүктөргө түрк тилин үйрөтүүдө колдонулган Z китеп тиркемеси тил билимине таасирин тийгизеби?
2. Чет элдиктерге түрк тилин үйрөтүүдө колдонулган Z китеп тиркемесин колдонуу мугалимдерге техникалык жактан пайда алып келеби?
- 3 Z китеп тиркемелери чет өлкөлүктөргө түрк тилин үйрөтүүдө мугалимдерге жана студенттерге (Окуу-билүү-угуу-түшүнүү) кандай таасирин тийгизет?
4. Z китеп тиркемесинин мугалимдердин көз карашынан жакшыртылышы керек болгон аспектилери барбы? Бар болсо, алар эмне?

Диссертациянын маанилүүлүгү

Бул тема боюнча жүргүзүлгөн изилдөөлөр боюнча жүргүзүлгөн адабияттарды карап чыгууда 173 диссертациялык изилдөөлөр жарыяланып, алардын 110у акыркы 5 жылда жасалганы байкалды. Бул изилдөөлөрдүн бири (Selvi, K. 2022) желе 2.0 шаймандарын колдонуу боюнча мугалимдердин көз карашын камтыган, бир изилдөө интерактивдүү китептин окуудагы таасирин изилдеген (Gürbüz, N.E. 2018), эки изилдөө Юнус Эмре институтунун балдар окуяларын (Bilgin, B. 2020) жана Юнус Эмре Анатолия

окуяларын (Öztekin, S. 2022) иликтеген. Бирок, Юнус Эмре институтунун интерактивдүү окуу китептери боюнча мугалимдердин пикири боюнча эч кандай изилдөө табылган жок. Изилдөөлөрдүн катышуучу топтору кайдан алынгандыгын карасак, чет өлкөгө Түркиядан түрк тилин үйрөнүү үчүн келген чет элдик студенттерге билим берген мугалимдер катышуучу катары киргизилген изилдөөлөр бар экени көрүнүп турат. Бул изилдөөгө чет өлкөдө түрк тилин түздөн-түз үйрөнүүгө аракет кылган чет элдик студенттерге түрк тилин үйрөткөн мугалимдер катышкан. Ошондуктан, бул изилдөө эки тараптуу изилдөө болуп саналат. Биринчиси, мугалимдер Z китебин колдонууга оң баа беришсе, экинчиси терс баа беришет.

Чектөөлөр

Бул изилдөө;

Кыргызстанда иштеген мугалимдер менен Бишкек түрк тилин окутуу борбору (TTEÖMER),

Юнус Эмре институтунун мазмуну менен, Yedi İklim Türkçe A1-A2 Z китептери, 2023-2024-окуу жылында,

Акыркы беш жылда жүргүзүлгөн изилдөөлөр менен жана

Маалыматтарды чогултуу куралындагы суроолор менен чектелет.

Гипотезалар жана божомолдор

Бул изилдөөдө эки гипотеза иштелип чыккан.

H1: Мугалимдер Z китептерин колдонуу тилдик билим берүүдө натыйжалуу жана колдонууга жеңил деп эсептешет.

H2: Мугалимдер Z китепти колдонуу эч кандай таасирин тийгизбейт жана пайдасыз деп эсептешет.

Бул изилдөөнүн катышуучулары суроолорго чын жүрөктөн жооп беришти деп божомолдонгон.

Билим берүүдө технологияны колдонуу

Күндөн-күнгө тездик менен өнүгүп жаткан жана өзгөрүп жаткан технологиялар биздин күндүн ажырагыс бөлүгү болуп калды. Коомдун өнүгүшү жана өзгөрүшү технологияга болгон муктаждыгыбызды күчөтүп, технология биздин жашообузга барган сайын көбүрөөк кирип, күнүмдүк жашообуздун бир бөлүгү болуп калды. Технологиянын бул тез өнүгүшү жана өзгөрүшү көптөгөн тармактарда, анын ичинде билим берүү тармагында инновацияларды алып келди. Билим берүү тармагы, башка тармактар сыяктуу эле, бул өзгөрүүлөргө жана трансформацияга таасирин тийгизип, каалаган убакта жана каалаган деңгээлде жеке адамдарга маалыматтарды өткөрүп берүүгө мүмкүндүк берди. Бул жаңылыктар жана өзгөрүүлөр коомдун жашоо образына түздөнтүз же кыйыр таасирин тийгизди. Өнүккөн жана өнүгүп келе жаткан өлкөлөр, азыркы шарттарга ылайык өз коомдорун жакшыртууга жана технологиялык сабаттуу болууга умтулушат, максималдуу деңгээлде илим жана технологиядан пайда алышат (Avcı and Seferoğlu 2011).

Компьютердин жардамы менен окутуу

Сенемоглунун (2001) айтымында, компьютердик окутуу студенттердин компьютерлерди колдонуу менен окуу материалдары менен өз ара аракеттенүү жана өз билимин көзөмөлдөө жана баалоо мүмкүнчүлүгүн берет.

Компьютердик билим берүү - бул компьютердик технологияларды билим берүү процесстерине интеграциялоо жана алардын бул процесстерде натыйжалуу пайдаланылышын камсыз кылуу. Бул ыкма окутуу материалдарын көрсөтүү, студенттердин ишин баалоо жана окуу процесстерин колдоо үчүн технология колдонулган билим берүү ыкмасы катары пайда болот.

Чет элдиктерге тил үйрөтүүдө технологияны колдонуу

XXI кылым - компьютердик технологиялар тез өнүгүп, коомдун бардык катмарларына жайылган мезгил. Ишмандын (2005) айтымында, дүйнөдөгү жана Түркиядагы технология тармагындагы тез өнүгүүлөр билим берүү системасы жөнүндө ой жүгүртүү менен билим берүү жана окутуу ишмердүүлүгүнө да таасирин тийгизет. Тажрыйбалуу технологиялык жетишкендиктер билим берүү чөйрөсүндө да чагылдырылгандыгы

байкалат (Батды, 2021). Бул мезгилде билим берүүнү кыйла натыйжалуу жана натыйжалуу көрсөтүү үчүн ар кандай окутуу материалдары колдонулушу керек. Салттуу билим берүү ыкмалары маалымат технологияларын колдонуу менен түзүлгөн бир нече окуу чөйрөсү менен алмаштырылат.

Компьютердик чет тилин окутуу

Чет элдиктер үчүн тилди үйрөтүүдө технологияны колдонуу студенттерге окутуу процесстерин мугалимдер жана студенттер үчүн натыйжалуу жана натыйжалуу кыла турган ар кандай артыкчылыктар менен окуу процесстерин байытуу менен бирге ар кандай окуу стилдерине үндөгөн тажрыйбаны сунуштайт. Инновациялык технологиялар студенттерге класстын ичинде да, сыртында да чет тилдерди натыйжалуу үйрөнүүгө жана өздөштүрүүгө мүмкүндүк берет (Айтач& Рыфат , 2022). Билим берүүнү жеке адамдарга натыйжалуу жана натыйжалуу жеткирүү үчүн ар кандай окутуу материалдарын колдонуу зарыл. Салттуу билим берүү ыкмалары жана жабдуулары маалымат технологиялары менен түзүлгөн бир нече окуу чөйрөсүнө альтернатива болуп саналат. Бул өтүү билим берүү мекемелери үчүн качууга мүмкүн болбогон процесс болуп саналат (Бехбудова & Гүндай, 2022).

Тил үйрөтүүдө мультимедияны колдонуу

Биз жашап жаткан доор маалыматтык доор деп аталганы билим берүүдө технологиянын ролун ого бетер күчөттү. Түрк тилин чет тили катары окутууда мультимедияны колдонуу окуу процессин натыйжалуу, пайдалуу жана кызыктуу кылган маанилүү ыкма болуп саналат. Мультимедиа аудио, видео, графика, анимация жана интерактивдүү колдонмолорду камтыйт. Бул куралдар тил үйрөнүүчүлөргө угуу, сүйлөө, окуу жана жазуу сыяктуу төрт негизги тил көндүмдөрүн өрчүтүүгө жардам берет. Компьютердик билим берүү тилдик билим берүүдө натыйжалуу колдонулушу мүмкүн, анткени ал интерактивдүү өзгөчөлүктөрүнүн жана чет тилин окутууда визуалдык жана угуу куралдарынын жардамы менен окутууну жеңилдетет. Компьютердин жардамы менен чет тилин окутуу - бул англис тилиндеги "Компьютердин жардамы менен тилди үйрөнүү" (CALL) түшүнүгүнө карама-каршы катары технология менен тилди үйрөнүүнү айкалыштырган ыкма. Компьютердик

тилди үйрөнүү концепциясы биринчи жолу 1960-жылдары АКШда киргизилген жана бул тармактагы изилдөөлөр жана изилдөөлөр 1970-жылдары АКШнын жогорку окуу жайларында жүргүзүлө баштаган (Боз & Чобан, 2015).

Чет өлкөлүктөргө тил үйрөтүүдө мультимедианы колдонуу

Мультимедианы чет өлкөлүктөргө тил үйрөтүүдө колдонуу студенттердин тилдик көндүмдөрүн жогорулатуу үчүн ар кандай медиа шаймандарды (текст, аудио, видео, анимация, графика ж.б.) айкалыштыруу менен түзүлгөн бай окуу чөйрөсүн камсыз кылат. Бул окутуу ыкмасы ар кандай окуу стилдерине кайрылып, тилди үйрөнүү процессин натыйжалуу, кызыктуу жана мазмундуу кылат. Айрыкча чет тилин үйрөнүүчүлөр үчүн аудиовизуалдык шаймандар жана интерактивдүү технологиялар максаттуу тилди табигый жол менен үйрөнүүгө жардам берет. Бирден ашык сенсордук органга кайрылууга арналган бардык материалдар болгон мультимедиа материалдары чет тилин окутууда көп колдонулган (Майер, 2009).

Чет элдиктерге тил үйрөтүүдө TTEÖMER

TÖMER (Түрк жана Түрк маданиятын окутуу борбору) 1984-жылы Анкара университети тарабынан түрк, түрк маданиятын жана башка чет тилдерин окутуу үчүн түзүлгөн борбор. Кийинчерээк бул максатта Түркиянын ар кайсы университеттеринде борборлор ачылган. Бул борборлор түрк тилин чет тили катары үйрөнүүнү каалаган студенттерге тилдик билим берүүнү камсыз кылса, алар түрк маданиятын жайылтуу жана маданий маалымдуулукту жогорулатуу миссиясын аткарышат.

Юнус Эмре институту

Азыркы учурда иштеген Юнус Эмре институту 64 өлкөдө 85 филиалы менен 13 жана 14-кылымдарда жашаган Анадолу суфисти Юнус Эмренин атын алган. Институт адамдык баалуулуктарды, адамдык сүйүү жана коомдук тынчтыкты камтыган Юнус Эмренин философиясын кабыл алат. Анын максаты - Түркиянын маданиятын жана искусствосун дүйнөгө таанытуу жана тынчтыкты сүйгөн дүйнө үчүн иштөө. Универсалдуу адамдык баалуулуктарга негизделген философиясы менен Институт динине, тилине жана расасына карабастан тынчтыктын жана жалпы баалуулуктардын тегерегинде чогуу жашоого умтулат. (YEE, 2024)

Юнус Эмре институту тарабынан колдонулган басма жана санариптик ресурстар

Чет элдиктерге түрк тилин окутууда билим берүү чөйрөсүндө колдонулган материалдар маалыматтарды бышыктайт жана туруктуу болушун камсыз кылат. Таракчыоглунун (2012) айтымында, материал - бул окуучулардын грамматикасын жана тажрыйбасын жогорулатуу менен тилди үйрөтүүнү жеңилдетүү жана өркүндөтүү үчүн мугалим же студент тарабынан колдонулган шаймандардын жана жабдуулардын бардык түрлөрү. Тил үйрөтүүдө технологияны колдонуу окуу процесстеринин натыйжалуулугун жогорулатат жана каалаган чөйрөдө жана каалаган убакта Z китептери сыяктуу интерактивдүү ресурстар менен тил үйрөнүүгө мүмкүнчүлүк берет. Тил үйрөнүү процесстери монотондуулуктан бошотулушу үчүн, окутуу чөйрөсүндөгү максаттар үчүн даярдалган материалдар болушу керек. Бул материалдардын реалдуу турмушка байланыштуу экендиги окуучунун мотивациясын жогорулатат жана натыйжалуу жана активдүү чөйрөнү түзүүгө жардам берет (Тавил, 2012).

Юнус Эмре институту чет элдиктерге түрк тилин үйрөтүү китеп жыйнактары

Юнус Эмре институтунун веб-сайтын карап чыкканда, ал чет өлкөлүктөргө түрк тилин үйрөтүү боюнча кеңири ресурстарды сунуштайт деп айтууга болот. Китептер, журналдар, бюллетендер жана каталогдор түрүндөгү басылмаларды камтыган көптөгөн булактар бар. Юнус Эмре институту тарабынан жарыяланган булактар жөнүндө маалыматтар кеңирирээк берилет.

Юнус Эмре институту түрк тилин чет тили катары окутуу үчүн ар кандай жаш курактарга ылайыкташтырылган топтомдорду сунуштайт. Алар түрк билим берүү дирекциясы тарабынан "Тилдер боюнча жалпы европалык сунуштар" критерийлерине жана түрк тилин чет тили катары окутуу принциптерине ылайык даярдалган. Юнус Эмре институту түрк тилин окутуу материалдары бөлүмүндө 14 ресурсту жана маданий дипломатия бөлүмүндө 1 ресурсту сунуштайт.

Юнус Эмре институту Түрк окутуу материалдары

“Yedi İklim Türkçe Seti” (Юнус Эмре Түркчө Топтому)

Түркиянын Билим берүү дирекциясы тарабынан чоңдордун чет тили катары түрк тилин үйрөнүү муктаждыктары үчүн даярдалган Yedi İklim Türkçe Seti комплекси 30 материалдан турат, анын ичинде окуу китеби, тапшырма китеби, мугалимдердин колдонмосу, угуу китепчеси жана A1ден C1ге чейинки бардык деңгээлдеги аудио CD сыяктуу материалдар бар. Yedi İklim Türkçe Seti комплекси- бул ар бир деңгээлде беш түрдүү материалдарды камтыган, тилдер боюнча сунуштардын европалык жалпы алкагына (CEFR) ылайык, A1 деңгээлинен C2 деңгээлине чейинки ар тараптуу тил үйрөнүү комплекси.

“Türkçe Öğreniyorum” комплекси

Ben Türkçe Öğreniyorum комплекси окуу китеби, тапшырмалар китепчеси, тексттерди угуу китепчеси жана аудио комплексинден турат.

Балдар үчүн түрк комплекси

"Çocuklar İçin Türkçe Seti (Балдар үчүн түрк тили топтому) окуу китептеринен, мугалимдерге арналган колдонмолордон, ырлардан жана угуу жазууларынан турган комиссия Юнус Эмре түрк маданият борборлорунда иштеген түрк лекторлорунан жана тармак эксперттеринен турган комиссия тарабынан даярдалган. Бул китептер A1 деңгээлин камтыйт жана 6-9 жаштагы аудиториянын түрк тилин үйрөнүүсүнө даярдалган. Анын максаты - түрк тилин чет тили катары үйрөнүүнү каалаган балдардын жана мугалимдердин, айрыкча биздин өлкөдө убактылуу коргоого алынган сириялык балдардын ресурстарга болгон муктаждыгын канааттандыруу болуп саналат.

“Kelime Öğretim Afişleri” (Сөздүк окутуу плакаттары)

25 сөздөрдү үйрөтүү плакаттарынан турган жана чет тили катары түрк тилин окутууда тематикалык лексикада колдонула турган лексика плакаттары A1 деңгээлинде болжол менен 600 сөздү камтыйт. 50x70 см өлчөмүндө басып чыгаруу сунушталган бул

баннерлер, алардын мазмунун өзгөртпөө шарты менен акысыз колдонулуу мүмкүнчүлүгүнө ээ.

“Resimlerle Kelime Öğreniyorum” (Сүрөттөр менен сөздөрдү үйрөнөм)

Түрк тилин үйрөнүүчүлөрдүн жана мугалимдердин муктаждыктарын эске алуу менен даярдалган "Сүрөттөр менен сөз үйрөнөм" сөздүгү 24 ар кандай тармакта 600дөн ашык сүрөттөлгөн сөздөрдөн турат жана окуу процессин тездетүү жана түшүнүүнү жеңилдетүү максатында сөздөр бир-бирден иллюстрациялануунун ордуна баяндаманын ичинде сунушталат жана ушул ар кандай предметтердеги сөздөр жана кийинки беттеги иш-чаралар менен бышыктоого багытталган.

“Yedi İklim Türkçe Konuşma ve Yazma Kitabı” «Жеди Иклим Түркчө Сүйлөө жана Жазуу Китеби»

Yedi İklim Türkçe A1 окуу китебиндеги предметтерге ылайык даярдалган «Сүйлөө жана жазуу китеби» окуучулардын сүрөттө сүйлөө жана жазуу жөндөмүн колдоо менен негизги деңгээлде тилдин өнүгүшүн жогорулатууну көздөйт. Китептин мазмуну тематикалык сүрөттөрдү жана сүрөт жөнүндө суроолорду, бул сүрөттөрдүн арткы беттериндеги объектилердин аталыштарын жана үлгү сүйлөмдөрдү камтыйт.

“Yedi İklim Türkçe Video Etkinlik Kitabı” " Жеди Иклим түрк видео иш-аракет китеби"

Юнус Эмре институтунун Түрк билим берүү дирекциясы түрк тилин визуалдык жана аудио аспаптар менен окутуу үчүн "Видео иш-аракеттер китебин" даярдады, бул китеп ушул видеолорго байланыштуу 24 видеолордон жана иш-чаралардан турат жана түрк тилин үйрөнүүчүлөргө жана мугалимдерге жеткиликтүү. Ал негизги деңгээлде түрк тилин үйрөнүүчүлөр үчүн кошумча материал катары иштелип чыккан.

Чет элдиктер үчүн түрк тилиндеги колдонмо

"Чет элдиктер үчүн түрк сүйлөшүү колдонмосу" Юнус Эмре институту тарабынан болжол менен алты айдын ичинде чет өлкөлүк жарандын Түркияда кездешиши мүмкүн болгон кырдаалдарды эске алуу менен даярдалган. Бул китеп аэропорт, мейманкана,

ресторан, оорукана ж.б. сыяктуу көптөгөн социалдык тармактарда колдонула турган үлгү диалогдору бар китеп. Ал жалпысынан 21 бөлүмдөн турат.

Балдар үчүн окуялар сериясы

10-15 жаштагы чет элдик балдар үчүн түрк тилиндеги жардамчы окуу китептерине болгон муктаждыкты канааттандыруу максатында A1 жана A2 деңгээлдерине ылайыктуу 14 аңгемелешүү китеби катары даярдалган. Албетте, окуучулар окуй ала турган бул окуялардын акыркы бөлүктөрүндө тексттерде тил структураларына жана лексикага байланыштуу иш-чаралар, ошондой эле текст жөнүндө суроолорду түшүнүү бар.

Коркут Ата окуялары

B1 жана B2 деңгээлдерине ылайык Юнус Эмре институту тарабынан даярдалган 12 китептен турган Dede Korkut Hikâyeleri түрк тилин чет тили катары үйрөнгөн чоңдор үчүн жардамчы окуу китебинин муктаждыгына жооп берүүгө даяр жана алгачкы 4 китеп гана жарык көргөн. Бул топтомдун ар бир китебинин аягында окуу, сүйлөө жана жазуу маселелери, ошондой эле тексттеги тил структураларына жана лексикага байланыштуу иш-чаралар камтылган.

“Anadolu Hikayeleri” (Анатолиялык окуялары)

Анатолиялык окуялар түрк тилин чет тили катары үйрөнгөн чоңдор үчүн жардамчы окуу китебине болгон муктаждыкты канааттандыруу үчүн түзүлгөн. Китеп түрк тилинин адабий айтылышын окуя түрү жана Anadolu маданияты менен айкалыштырат. Топтом A1-A2 деңгээлиндеги 5 китептен турат жана ар бир окуянын аягында түшүнүү маселелери, тил структуралары жана лексика иш-чаралары бар.

“Türkçenin Sesi Yunus Emre Hikâyeleri” (Түркчөнүн үнү Юнус Эмре окуялары)

Юнус Эмре окуялары, Түрк тилинин үнү, түрк тилин чет тили катары үйрөнгөн чоңдор үчүн жардамчы окуу китебинин муктаждыгына жооп берүүгө даяр. Ал түрк тилинин адабий айтылышын окуя жанрынын элементтери, Юнус Эмренин жашоосу жана ой жүгүртүүсү менен айкалыштыруу менен үч башка деңгээлге ылайыкташтырылган.

Байытылган Китеп (Z Китеп)

Z-китеп - бул көп медиа куралдары менен даярдалган, бир нече сезим органдарына багытталган, мазмуну байытылган интерактивдүү китепкана. Бул санариптик китептер, салттуу окуу тажрыйбасын жана аракетин интерактивдүү кылуу менен окутуу жана үйрөнүү процесстерин кызыктуу жана көңүл бурдуруучу кылууну максат кылат. Алар классикалык кагаз-калем версияларынын чектөөлөрүн жоюп, өз ара аракеттенүү, ийкемдүү түзүлүш, дизайн жана баяндоо жеңилдигин камсыз кылат. (Шанал 2016) боюнча, Z-китептер видео, сүрөт, графика, таблица, фигура, үн, анимация, фотография, карта сыяктуу көп медиа элементтери жана кайтарым байланыш берүүчү өзгөчөлүктөрү менен электрондук китептерден айырмаланат. Бул өзгөчөлүктөр Z-китептердин өтө интерактивдүү жана мазмуну бай болушун камсыз кылат. Өзгөчө класс ичиндеги билим берүүдө акылдуу такталарда, компьютерлерде жана планшеттерде колдонуу үчүн көптөгөн тармактарда Z-китептер даярдалат. Санариптик материал болгондуктан, бардык электрондук чөйрөлөрдө колдонулушу мүмкүн жана USB флеш-накопительлерде же бардык алып жүрүүчү түзүлүштөрдө сакталышы мүмкүн, бирок түзүлүштүн көрүнүшү ар кандай болушу мүмкүн. Мисалы, Z-китеп тиркемеси акылдуу тактада жана компьютерлерде ар кандай жайгаштыруу тутумуна ээ, бирок мобилдик иштетүү тутумундагы (Android, IOS ж.б.) түзүлүштөрдө веб-шайкештиги себебинен мазмун жайгаштыруусу жана графикасында өзгөрүүлөр болушу мүмкүн. (Айдын, 2016) боюнча, Z-китеп акылдуу такталарда класс чөйрөсүндө мугалимдин колдоосу менен колдонуу үчүн иштелип чыккан, ал эми акылдуу телефондордо жеке изилдөө үчүн даярдалган. Акылдуу телефондордун экранынын өлчөмү кичирээк болгондуктан, мазмунду кайрадан иштеп чыгуу жана түзүү керек. Бул колдонуучу тажрыйбасын оптималдаштыруу жана мазмунду натыйжалуу берүү үчүн маанилүү. Бул учурда колдонуучу тажрыйбасынын дизайнынан алынган кайтарым байланыш маалыматтары түзүлүштү колдонуу жагынан маанилүү

“Yedi İklim Türkçe Z-Kitap” «Жети Иклим Түрк Z- Китеп»

"Z-китеп" колдонмосу - бул Юнус Эмре институту тарабынан 2 жылдык даярдык процессинен кийин 2014-жылы чыгарылган "Жети Иклим Түркчө" топтомунун

санариптик чөйрөгө көчүрүлүп, үн жаздыруулары, видеолор жана көрсөтмөлүү материалдар менен колдоого алынган жана интерактивдүү колдонууга ылайыкташтырылган формасы. Чет өлкөлүктөргө түрк тилин окутуу жагынан жаңы муундун окуу куралы болуп калган Z-китеп колдонмосу, A1, A2, B1, B2, C1 деңгээлдеринде даярдалган жана ар бир деңгээлде иш дептери, үн CD'си, угуу китепчеси жана мугалим китеби бар.

Тил үчүн Максатка Багытталган Окутуу Алкагына (ТМБОА) ылайык аракетке багытталган ыкмага жараша даярдалган бул китептер, жашоодон алынган темаларды тематикалык жактан карайт. Ар бир деңгээлде сегиз бөлүм бар жана ар бир бөлүмдүн алдында үч бөлүмчөсү бар. Бул үч бөлүмчө А, В жана С бөлүмдөрүнөн турат жана акыркы бөлүм баалоо бөлүмү болуп саналат. Бөлүмдөрдүн аягында жайгашкан бул баалоо бөлүмдөрүндө, окуучулардын тиешелүү бөлүмдө үйрөнгөн структуралары бааланат. Баалоо бөлүмдөрүнөн кийин, бөлүмдүн жетишкендиктери менен түзүлгөн жана окуучунун өзүн-өзү баалай алган "Өзүмдү Баалайм" деп аталган бөлүмдөр бар. Жети Иклим Түркчө Z-китеп Колдонмосу да бул бөлүмчөлөргө жана баалоо тесттерине жараша даярдалган.

Жети Иклим Түркчө Z-китеп Колдонмосу, A1 жана A2 деңгээлинде темалар менен шайкеш даярдалган 32 кыска тасма жана алардын көнүгүүлөрүн камтыган видео бөлүмдөрүн сунуштайт. Бул бөлүмдөрдө угуу жана көрүү көнүгүүлөрү бар, Юнус Эмре институту тарабынан даярдалган "Жети Иклим Түркчө Видео Иш-аракет Китеби" деген материал, Z-китеп колдонмосунун ичинде акысыз сунушталат. Ушул аркылуу үйрөнүүчүлөр жана окутуучулар түрк тилин үйрөнүүнү көбүрөөк активдүү жана көңүлдүү улантышат (Доган 2018).

Жети Иклим Түркчө Z-китеп Колдонмосу, Окутуу Башкаруу Системи менен интеграцияланып иштеп, студенттердин да, мугалимдердин да кыймылдарын каттайт. "Тин Кэн" технологиясы менен даярдалган бул мазмундар аркылуу, окутуучу үйрөнүүчүлөрдүн кайсы көнүгүүнү канча убакытта жана кандай аткаргандыгын көрө алат. Бул өзгөчөлүк, Жети Иклим Түркчө Z-китеп Колдонмосун башка Z-китеп колдонмолорунан айырмалайт (Доган 2018). Окутуучулар, окуучулардын аткарууларын көзөмөлдөп, окуу китебинен белгилүү темаларды үй тапшырма катары

бергенде, бул тапшырмалардын аткарылган же аткарылбагандыгын текшере алышат. Бул абал, окуучулардын жасаган каталарын ошол замат табуу жана туура кийлигишүүлөр менен убагында оңдоону жана ошону менен бирге окутуунун туура маалыматтар менен ишке ашуусун камсыз кылат.

Метод

Бул бөлүмдө изилдөөнүн негизин түзгөн көйгөйлөрдү чечүү үчүн изилдөөнүн дизайны, катышуучулары, маалыматтарды чогултуу куралдары жана ыкмалары жөнүндө маалымат берилет.

Изилдөө модели

Изилдөөдө сапаттуу ыкманын негизинде жарым структураланган маектешүү формасы колдонулган. Изилдөөдө катышуучу топ максаттуу тандоо ыкмасы менен тандалып алынган. Максаттуу үлгүлөрдү алуу ыкмасы терең изилдөө жүргүзүү максатында изилдөөнүн максаты контекстинде маалыматка бай жагдайларды тандоо болуп саналат (Улукөзтүрк, 2012). Маалыматтарды талдоодо мазмундуу талдоо колдонулган.

Изилдөө тобу

Изилдөөнүн изилдөө тобу чет өлкөдө иштеген чет өлкөлүктөргө түрк тилин үйрөткөн мугалимдерден турат. Маалыматтар 2023-2024-окуу жылында (TTEÖMER) Кыргызстандын борбору Бишкек шаарындагы Түрк тилин окутуу борборунда иштеген 16 катышуучу, 13 эркек жана 3 айымдан алынган.

Маалыматтарды чогултуу

Чет өлкөлүктөргө түрк тилин үйрөтүүдө интерактивдүү китептерди колдонуу боюнча мугалимдердин пикирин аныктоо максатында жүргүзүлгөн бул изилдөөдө жарым-жартылай структураланган маектешүү формалары маалыматтарды чогултуу куралы катары колдонулду. Бул маектешүү формасы WhatsApp аркылуу 15 катышуучуга жөнөтүлүп, катышуучуларга суроолорду жазуу түрүндө же үн жаздыруу менен жөнөтүү мүмкүнчүлүгү берилди. Эки катышуучу суроолорго жоопторун жазуу түрүндө жөнөтүшсө, 13 катышуучу аларды аудио жазуу түрүндө жөнөтүштү. Аудио жазуулар Microsoft Office 365 программасын колдонуу менен текстке айландырылган.

Андан кийин, бул өзгөртүлгөн маалыматтар изилдөөчү тарабынан изилдөөдө колдонула турган маалыматка айланды.

Маалыматтарды талдоо

Маектешүү формалары WhatsApp аркылуу жооп берип, жөнөтүлгөндүктөн, жөнөтүлгөн жана аудио жазуулар катары талданган, андан кийин текстке айландырылган маалыматтар сөздөрдү иштеп чыгуу программасы менен уюштурулуп, маалыматтарды талдоого даярдалган. Андан кийин MAXQDA программасы менен сапаттуу анализ жүргүзүлдү.

Изилдөөдө этикалык декларация

Бардык катышуучуларга изилдөөнүн пайдалуу жана тобокелдик аспектилерин жөнүндө маалымат берилди, ал эми ыктыярдуу изилдөөнүн этикалык комитети 2024-жылы Кыргызстандын Түркиянын "Манас" университетинин Илимий изилдөөлөр басылмасынын этикалык комитети тарабынан R.30.2024/BAYEK- 4110 номериндеги чечим менен бекитилди.

Жыйынтык

Бул бөлүмдө биздин изилдөө темабыз болгон «Чет элдиктерге түрк тилин үйрөтүүдө колдонулган Z китептерге мугалимдердин көз карашы» боюнча алынган маалыматтар бааланат.

Катышуучулардын демографиялык маалыматы

2024-жылдагы TTEÖMER мугалимдеринин штаты каралганда, Билим берүү борборунда 48 мугалим иштеп жатканы, 43 эркек, 5 аял экени көрүнүп турат. Изилдөөгө жалпы 16 мугалим, 13 эркек жана 3 аял катышты. Изилдөөгө катышкан мугалимдердин саны жөнүндө маалыматтар 1-таблицада келтирилген.

1-таблица. Изилдөөгө катышкан мугалимдердин саны

Изилдөөгө катышкан мугалимдердин саны	Н	%
Эркек	13	81
Аял	3	19

1-таблица каралганда, Z китептерин колдонууга байланыштуу жалпы 16 катышуучудан маалымат чогултулган, алардын 13ү эркек, 3ү аял болгон.

Мугалимдердин Z Book пайдалануу көрсөткүчтөрү 2-таблицада көрсөтүлгөн.

2-Таблица. Мугалимдердин Z китеп пайдалануу көрсөткүчү

Мугалимдердин Z Book пайдалануу көрсөткүчтөрү	Н	%
Ооба	12	75
Жок	4	25

2-таблица каралганда, интерактивдүү китеп колдонгон катышуучулардын көрсөткүчү 75% (n:12) жана аны колдонбогондордун көрсөткүчү 25% (n:4) түзөт. Бул контекстте катышуучулардын көпчүлүгү Z китеп тиркемесин колдонушкандыгы түшүнүктүү.

Z Китепти колдонгон мугалимдердин жынысы боюнча көрсөткүчү 3-таблицада көрсөтүлгөн.

3-Таблица. Жынысы боюнча мугалим Z китеп колдонуучулардын саны

Жынысы боюнча мугалим	Колдонулган	Колдонуучу эмес	%
Z Китеп колдонуучуларынын саны			
Эркек	12	1	92
Аял	0	3	0

3-таблица текшерилгенде, эркек мугалимдердин дээрлик бардыгы (n:92) Z Book тиркемесин колдонушат, ал эми изилдөөгө катышкан аял мугалимдердин бири дагы Z китеп тиркемесин колдонбойт. Эркек мугалимдердин айыл жергесине дайындалгандыгынын себептеринин бири ар түрдүү оор шарттардын болуу ыктымалдуугу экендигин түшүнсөк болот.

Мугалимдердин чет өлкөлүктөргө түрк тилин окутууда интерактивдүү китептерди пайдалануу боюнча пикирлерин талдоо

Мугалимдерге багытталган суроолор жана категориялар 4-таблицада келтирилген.

4-таблица. Мугалимдерге арналган суроолор жана категориялар

СУРООЛОР	Категориялар
1. Чет элдиктерге түрк тилин үйрөтүүдө Z китептерин колдонуунун тилдик билим берүүгө тийгизген таасири жөнүндө кандай ойдосуз?	Тилдик баалоо
2. Z китепти техникалык жактан колдонууну баалай аласызбы? (Колдонуунун ыңгайлуулугу ж.б.)	Техникалык баалоо
3. Сиз мугалимдин жана студенттин тарабынан Z китептерди пайдалануу бааңыз (Окуу-билүү-угуу түшүнүү)?	Процессти баалоо
4. Z китебинин жакшыртылышы керек болгон кандайдыр бир аспектиси барбы? Бар болсо, алар эмне?	Өнүгүү, баалоо

Чет элдиктерге түрк тилин үйрөтүүдө Z китептерин колдонуунун тилдик билим берүүгө тийгизген таасири жөнүндө кандай ойдосуз?

"Түрк тилин чет элдиктерге үйрөтүүдө Z китептерин колдонуунун тил билимине тийгизген таасири жөнүндө кандай ойдосуз?"

Катышуучулардан тилдик баалоо категориясында алынган коддор 5-таблицада келтирилген.

5-Таблица. Катышуучулардан тилдик баалоо категориясында алынган коддор

Тилди баалоо	Н	%
Үйрөнүүнү жеңилдетет	25	43,1
Туруктуу жана натыйжалуу окутууну камсыз кылат	15	25,86
Мотивацияны жогорулатуу	11	18,97
Сунуштар	5	8,62
Окутуунун ар тараптуулугу	2	3,45

5-таблица каралганда катышуучулардын «Тилдик баалоо» суроосуна берилген жооптордун коддору көрүлөт. Бул коддордун ичинен эң көп жыштыктагы аталыш 43% (n:25) менен "Үйрөнүүнү жеңилдетет" деген жоопко таандык.

Тилдик баалоо суроосуна берилген экинчи жогорку жыштык 26% (n:15) менен "Туруктуу жана натыйжалуу окутуу" болуп саналат.

Тилди баалоо суроосуна берилген үчүнчү эң жогорку жыштыктагы аталыш - бул 19% (n: 11) менен "Мотивацияны жогорулатат" деген жооп.

Z китебин техникалык жактан колдонууну баалай аласызбы?

Экинчи суроо, "Z китебинин колдонулушун техникалык жактан баалай аласызбы?" деген суроо болгон.

Техникалык баалоо аталышындагы катышуучулардан алынган коддор 6-таблицада келтирилген.

6-Таблица.Техникалык баалоо категориясында катышуучулардан алынган жооптор

ТЕХНИКАЛЫК БААЛОО	Н	%
Техникалык маселелер	13	21,67
Колдонууга жеңил	12	20
Убакытты жана ресурстарды натыйжалуу пайдалануу	9	15
Интернет байланышы	7	11,67
Мугалим үчүн пайдалуу	6	10
Жакшыртууга болот	4	6,67
Өз алдынча жетишсиз	3	5
Материалдардын ар түрдүүлүгү	3	5
Кемчиликтери бар	2	3,33
Мотивацияны жогорулатуу	1	1,67

6-таблица каралганда катышуучулардын «Техникалык баалоо» суроосуна берилген жооптордун коддору көрүлөт. Бул коддордун ичинен эң көп жыштыгы бар жооп "Техникалык көйгөйлөргө" 22% (н:13) менен таандык.

"Техникалык баалоо" суроосуна берилген экинчи эң жогорку жыштык аталышы - 20% (н:12) менен "Колдонууга оңой" деген жооп.

Техникалык баалоо суроосуна берилген үчүнчү жогорку жыштык аталышы 15% менен "Убакытты жана ресурстарды натыйжалуу пайдалануу" жообу (н: 9).

Сиз Z китептерин мугалим жана студент жагынан колдонууну баалай аласызбы (Окуу-билүү-угуу түшүнүү)?

Үчүнчү суроо: "Z китептеринин мугалимдерге жана студенттерге карата колдонулушун баалай аласызбы?" менен коддолгон MaxQDA жана төмөнкү диаграмма түзүлгөн. Бул диаграмма "Процессти баалоо" категориясында талкууланат.

Процессти баалоо категориясында катышуучулардан алынган коддор 7-таблицада келтирилген.

7-Таблица. Процессти баалоо категориясы боюнча катышуучулардан алынган коддор

Процессти баалоо	Н	%
Мугалим	22	70,97
Студент	4	12,9
Интерактивдүүлүк	2	6,45
Экөөнө тең	2	6,45
Кемчиликтери бар	1	3,23

7-таблица каралганда катышуучулардын «Процессти баалоо» суроосуна берилген жооптордун коддору көрүлөт. Бул коддордун ичинен эң көп жыштыктагы наам "Мугалим" жообуна 71% (н:13) таандык. Бул аталыш менен эң жогорку жыштыкка ээ:

Z Китептеги өзүнчө баракчаларды ачуу жана жазуунун ыңгайлуулугу, калемдерди колдонуу, мугалим үчүн убакытты үнөмдөө жана жык толгон класстарда колдонуунун ыңгайлуулугу,

3 китебиндеги мультимедиа өзгөчөлүктөрү жана графика, таблицалар, анимациялар, карталар сыяктуу элементтер мугалим үчүн да, студент үчүн да өтө зарыл,

Интерактивдүү лекциялардын жана презентациялардын максатка ылайыктуулугу,

Сабактарды үйрөтүүдө абдан пайдалуу болуу,

Мугалим өз ишинен ырахат ала алат жана пайдасын жеңилірээк бере алат,

Санариптик чөйрөдө колдонуунун ыңгайлуулугу,

Майрамдар жана оорулар сыяктуу учурларда колдонулуусу үчүн керектүү жана жалгыз вариант сыяктуу жооптор алынды.

Процессти баалоо суроосуна берилген экинчи жогорку жыштык аталышы 13% менен "Студент" жообу (n:4). Катышуучулар Z китеп тиркемеси тилди окутуудагы студенттер үчүн "экинчи мугалим" экендигин, студенттер басма китептеги тексттерди жана иш-чараларды өз ара көрө тургандыгын жана бардык тексттерди угуу мүмкүнчүлүгүнө ээ боло тургандыгын билдиришти.

Процессти баалоо суроосуна берилген үчүнчү жогорку жыштык аталышы - 6% (n:2) менен "Интерактивдүүлүк" жообу. Катышуучулар Z китеп тиркемеси мугалим-окутуучу, программа-окутуучу өз ара аракеттенүүнү жүзөгө ашырат, студент процессте Z китебиндеги тексттерден тышкары башка элементтерди үйрөнөт жана ал үйрөнгөн чыгармадагы ар кандай элементтер жөнүндө сурай алат деп айтышат.

Z китебинин жакшыртылышы керек болгон кандайдыр бир аспектиси барбы? бар болсо, алар эмне?

Төртүнчү жана акыркы суроо: “Китептин өркүндөтүлүшү керек болгон кандайдыр бир аспектиси барбы? бар болсо, алар эмне?.” Бул "өнүгүү жана баалоо" аталышында талкууланат.

Өнүгүү жана баалоо категориясы боюнча катышуучулардан алынган коддор 8-таблицада келтирилген.

8-таблица. Иштеп чыгууну баалоонун аталышы боюнча катышуучулардан алынган коддор

Өнүгүү жана баалоо	Н	%
Жаңыртуу талап кылынат	31	41,89
Мазмунду көбөйтүү керек	22	29,73
Технологиялык инновациялар жасалышы керек	17	22,97
Жекелештирилген болушу керек	2	2,7
Мазмунду жаңыртуунун кажети жок	2	2,7

8-таблица каралганда катышуучулардын «Өнүктүрүү жана баалоо» суроосуна берилген жооптордун коддору көрүлөт. Бул коддордун ичинен эң көп жыштыгы бар аталыш 42% (n:31) менен "Жаңыртуу талап кылынат" деген жоопко таандык. Эң көп жыштыкка ээ болгон бул аталыш эң көп коддорду камтыгандыктан жана жогоруда айтылгандыктан, берилген жооптор төмөндө кененирээк берилет.

Жаңыртуу талап кылынат жообу үчүн берилген жооптордун айрымдары төмөндө макалаларда көрсөтүлөт.

«Жаңыртуулар мезгил-мезгили менен керектелет. Мезгил-мезгили менен ошол аймактын жана өлкөнүн шарттары жөнүндө маалымат берилиши керек.»

«Бирок, кээ бир маселелер тез-тез жаңыланып турушу керек.»

«Мындан тышкары, Юнус Эмре институту мен колдонуп жаткан Z китебинде колдонуу жана мазмуну боюнча олуттуу жаңыртууларды талап кылат деп ишенем.»

«Менин оюмча, ал ар бир 3 жылда жаңыланып турушу керек.»

«Биринчиден, өркүндөтүлүшү керек болгон аспект тез-тез жаңыланып турушу керек. Мазмун бир нече жылда бир жаңыртылышы керек.»

«Биз ошондой эле Юнус Эмренин адабияттарын жаңырткыбыз келет, анткени биз аларды колдонобуз, бирок Юнус Эмре институтунун уруксаты жок болгондуктан, аларды жаңырта албайбыз.»

«Бүгүнкү күндө биз колдонгон бардык технологиялык шаймандар, машиналар жана тиркемелер убакыттын жана шарттардын талабы боюнча дайыма жаңыланып турат. Ошондой эле Z китептерде жасалышы мүмкүн.»

«Анткени алардын эне тили түрк тили болбосо дагы, Борбордук Азияда түрк тилине жакын тилдер бар. 30%-40% бирдей жалпы лексика тарыхы бар. Орток түрк тарыхы болгон үчүн башка маданияттар үчүн арналган китептерден бир топ айырмаланышы керек. Башкача айтканда, Европа өлкөлөрү үчүн даярдалган Z китеби жана Борбор Азия үчүн даярдалган Z китеби башкача болушу керек. Аларды жаңыртууга болот.»

«Ооба, албетте, Z китеби жаңыртылышы керек.»

«Жаңыртуу талап кылынат. Бул Юнус Эмренин өз китептеринде да, бул Z китебинде да талап кылынат.»

«Мындан тышкары, Түркияда көп нерсе өзгөрдү, ошондуктан пандемия өттү, мисалы, китептерде пандемия жок. Пандемия жөнүндө көп сөздөр айтылууда. Дары-дармектер боюнча изилдөөлөр жөнүндө көптөгөн маалыматтар бар.»

«Тил тез өзгөрүп турат, бул жаңы сөздөрдүн бардыгы 3 жылда бир жаңыланып, китептерге жана Z китептерине киргизилиши керек.»

«Менин оюмча, бул ийгиликти өркүндөтүү менен андан ары өркүндөтүүгө болот. Биз, албетте, акыркы колдонуучулар болгон мугалимдер, алар менен иштешип, пикир алышуу керек жана z китеби ушул пикирлер аркылуу колдонуунун ыңгайлуулугу жана мазмуну жагынан жаңыртылышы керек.»

«Тилекке каршы, Юнус Эмре институту 12 жыл мурун жазылган тексттерди колдонот. Кээ бир иш-аракеттердеги мисалдар азыркыга салыштырмалуу абсурд. Ушул себептен адегенде басма китептерди, андан кийин Z китебин жаңыртуу керек.»

«Пикирлер мугалимдерден үзгүлтүксүз алынышы керек жана алар иш жүзүндө колдонулуп, жыл сайын же жок дегенде 2 жылда бир жаңыланып турушу керек.»

«Тилекке каршы, мен болжол менен 4 жылдан бери колдонуп келе жаткан Юнус Эмре институту Z китеби жетиштүү деңгээлде жаңыртылбай, иш-аракеттердеги айрым орфографиялык каталар жана туура эмес жооптор оңдолбой жатат.»

«Башкача айтканда, китептердин мазмуну жана чыгармаларынын мазмуну тез-тез жаңыланып турушу керек.»

«Орфографиялык жана орфографиялык оңдоолорду жүргүзүү керек. Мындан тышкары, Z китебинин түп нускасы жана мазмуну ошого жараша жаңыртылышы мүмкүн.»

«Жакшыртуулар компетенцияларда жүргүзүлүшү керек.»

«Z китептериндеги узун тексттерди кыскартуу керек.»

«Z китептери үзгүлтүксүз жаңыланып турушу керек.»

«Жогоруда айтылган жооптор жаңыртуулардын кеңири спектрин, айрыкча Z китеп тиркемесин жана анын мазмунун үзгүлтүксүз жаңыртуу, керексиз мазмунду алып салуу, мультимедианы иштеп чыгуу, аймактык шарттарга жана ар кандай өлкөлөргө мүнөздүү мазмунду кошуу, орфографиялык жана орфографиялык эрежелерди карап чыгуу жана мазмунду жаңыртууда колдонуучу мугалимдердин пикирлерин жана пикирлерин эске алуу зарылдыгын көрсөтүп турат.

Өнүктүрүүнү баалоо суроосуна берилген экинчи жогорку жыштык аталышы 30% (n:22) менен "Мазмунду көбөйтүү керек" деген жооп.

Өнүктүрүүнү баалоо суроосуна берилген үчүнчү жогорку жыштык аталышы 23% менен "Технологиялык инновациялар жасалышы керек" деген жооп (n:17).

Жыйынтык Жана Сунуштар

Жыйынтык

Бул бөлүмдө, "Чет өлкөлүктөргө түрк тилин үйрөтүүдө колдонулган Z китеби жөнүндө мугалимдердин пикири" боюнча алынган маалыматтардын негизинде баалоо жүргүзүлөт. Бул контекстте, изилдөөнүн алкагында, Кыргызстанда иштеп жаткан Түркиянын Түрк тилин окутуу борборунда (TTEÖMER) иштеген 16 мугалимдин пикирлери Юнус Эмре институту тарабынан даярдалган Z китебинин A1 жана A2 китептери жөнүндө камтылып, мугалимдерге изилдөөчү тарабынан даярдалган жарым структуралуу маектешүү формасы менен төрт суроо берилди. Бул суроолордун жообу аудио жазууларда жана жазуу жүзүндө чогултулуп, суроолордун жообу MaxQDA Qualitative талдоо программасы аркылуу талданды. Катышуучулар берген жооптордон 233 код алынды. Бул коддордун 223ү Z китебин колдонууга байланыштуу жооптор болгон жана Z китебин колдонбогондордон 10 жооп алынган. 16 мугалимдин ичинен 12си (75%) Z китебин колдонушканын жана аны пайдалуу деп эсептешкенин, ал эми 4 катышуучу (25%) Z китебин колдонбогонун жана анын ордуна окуу куралдары менен окутууну артык көрүшкөнүн айтышкан.

Талкуулоо

Белгилей кетчү нерсе, Z китебин колдонбогон катышуучулардын көпчүлүгү аял колдонуучулар болгон. Изилдөөнүн жыйынтыктары боюнча, 3 аял катышуучулардын эч кимиси Z китеп колдонбойт, анын ордуна окуу китебин тандашат. Бул маселе талкуулоо үчүн ачык жана Z китепти колдонуу учурунда аял колдонуучулардын көңүлүн бурбайт же бул жагынан аял колдонуучулар техникалык колдоого муктаж болушу мүмкүн деп айтууга болот.

Суроолор MaxQDA менен категорияларга которулуп, 4 категория жана 25 субкатегория алынды. Бул категориялар жана берилген жооптордун саны Тилди баалоо (58), Техникалык баалоо (60), Процессти баалоо (31) жана Өнүктүрүүнү баалоо (74). Тилди баалоо категориясындагы «Бул окууну жеңилдетет» аталышына ылайык, Z китеп мазмунундагы мультимедиа сыяктуу факторлордун жана Z китепти убакыт жана мейкиндиктен көз карандысыз колдонсо болот деп айтууга болот. Кийинки жооп - бул

туруктуу жана натыйжалуу окутууну камсыз кылат. Z китеп тиркемеси студент үчүн активдүү окуу, Z китебиндеги иш-чаралар жана теманын аягындагы видеолор сыяктуу өзгөчөлүктөрүнүн аркасында туруктуу окууну камсыз кылат деп айтылды.

Техникалык баалоо категориясы 10 аталыштагы эң көп субкатегорияга ээ. Бул категориядагы эң жогорку жооп «Техникалык көйгөйлөр» аталышына таандык. Бул аталыштын астында, айрыкча, мугалимдер Z китеп тиркемесин колдонуудан мурун курстарды, семинарларды ж.б. өткөрүшү керек болгон суроолорго жооптор, Z китептин техникалык инфраструктурасындагы кемчиликтер жана веб-интерфейстердеги көйгөйлөр таң калыштуу. Ошондой эле, Z китеп тиркемесинин серверлери 2024-жылдын декабрь айына карата 2 айдан ашык убакыттан бери колдонула электиги көрүнүп турат, ошондуктан Z китеби колдонулган эмес. Колдонуучулардын сын-пикирлеринин бири, Z китеби жүктөлгөн файл түзүмүндө болсо дагы, иштөө үчүн серверлерге туташтырылышы керек. Тилекке каршы, Z китебин колдонууга болбойт, анткени интернет жок жерлерде серверге туташуу мүмкүн эмес.

Техникалык баалоо категориясындагы "Колдонуунун ыңгайлуулугу" аталышында катышуучулар Z китеп тиркемесин инфраструктурасы бар класстар үчүн колдонуу өтө оңой жана ыңгайлуу экендигин, студенттер ага оңой кире алышарын жана бул жакшы ойлонулган жана көйгөйлөрдү чечүүчү колдонмо экендигин айтышты.

Процессти баалоо категориясындагы «Мугалим» аталышында Z китептин билим берүү процессине тийгизген пайдасы келтирилген. Жооптор Z китебин колдонуунун жалпы ыңгайлуулугу, мугалимдин убактысын үнөмдөө жана анын класстарда колдонулушунун ыңгайлуулугу, Z китебиндеги мультимедиа өзгөчөлүктөрү жана графика, столдор, анимациялар, карталар сыяктуу элементтер мугалим үчүн да, студент үчүн да өтө зарыл, сабактарды окутууда интерактивдүү лекциялардын жана презентациялардын максатка ылайыктуулугу, мугалим өз ишинен ырахат алууда жана ал каалаган жетишкендиктерин берүүгө жөндөмдүү, санариптик чөйрөдө колдонуунун ыңгайлуулугу, мындай кырдаалдарда жана ооруларда гана мүмкүнчүлүк болуу.

Өнүктүрүүнү баалоо категориясындагы эң жогорку жооп «Жаңыртуу талап кылынат» аталышына таандык. Демек, Z китеп колдонуучулары берген жооптордун 31и (42%) Z китеп тиркемеси үзгүлтүксүз жаңыланып турушу керек. Буга байланыштуу ар кандай жооптор алынды жана бул кырдаал колдонуучулар үчүн маанилүү экендиги көрүнүп турат. Бул китептин тиркемесин жана мазмунун дайыма жаңыртып туруу, керексиз мазмунду алып салуу, мультимедианы иштеп чыгуу, аймактык шарттарга жана ар кандай өлкөлөргө мүнөздүү мазмунду кошуу, орфографиялык жана орфографиялык эрежелерди карап чыгуу жана мазмунду жаңыртууда колдонуучулардын пикирлерин жана пикирлерин эске алуу сыяктуу жаңыртуулардын кеңири спектрине муктаждык бар экендигин көрсөтөт.

Өнүктүрүүнү баалоо категориясындагы "Мазмун жогорулатылышы керек" аталышына ылайык; Катышуучулар Z китеп тиркемесинде ар кандай жакшыртуулар жасалышы керектигин айтышат. Катышуучулардын сунуштарынын арасында; бир нече кабыл алуу органына кайрыла турган материалдарды көбөйтүү, айрыкча визуалдык көрүнүштөргө көбүрөөк көңүл буруу жана күнүмдүк диалогдорго, анын ичинде жергиликтүү маселелерге көңүл буруу менен мазмунду байытуу; контентке колдонулган өлкөлөрдүн майрамдарын, каада-салттарын жана маданиятын кошуу, популярдуу жаңы муундун сөздөрүн кошуу (мисалы, электр унаасы, селфи), студенттердин көңүлүн буруучу темаларды кошуу, диалог түрүндөгү тексттерди кошуу, студенттерди жазуу чөйрөсүндөгү ачык суроолорго багыттоо жана алар көрө турган жерлерди түзүү.

Сунуштар

Бул бөлүмдө «Чет өлкөлүктөргө түрк тилин үйрөтүүдө колдонулган Z китеби жөнүндө мугалимдердин пикири» аттуу изилдөөнүн предмети боюнча алынган маалыматтардын негизинде алынган жыйынтыктардын негизинде сунуштар берилет. Буга байланыштуу сунуштар төмөнкү пункттарда келтирилген:

Негизинен катышуучулар тарабынан айтылган маселелердин арасында; Z Book тиркемесин колдонууда, башында талап кылынган интернет байланышы жок туташуу мүмкүн эместиги көйгөйү чечилиши керек, USB эс тутуму стилиндеги плагин жана

оюн өзгөчөлүгү колдонуучунун уруксаты менен мугалимдерге сунуш кылынышы керек, колдонуучунун аты жана сырсөзү менен активдештирилген жана интернетке туташуунун зарылдыгы жок тиркемени ишке киргизүүчү интерфейс эс тутумга кошулушу керек.

Программа заманбап техникалар менен жабдылууга тийиш. Анын курагына ылайыктуу техникалык жабдуулар жана жабдуулар болушу керек.

Жасалма интеллект Z китеп тиркемесинде колдонулушу керек. Ошентип, тиешелүү жетишкендиктерге ылайыктуу мазмунга интернет байланышы аркылуу программанын жардамы менен жетүүгө болот.

Z китеп тиркемесин тааныштырган жана анын колдонулушун сүрөттөгөн “колдонуучунун колдонмосу” мугалимдер үчүн пайдалуу болушу мүмкүн.

Мугалимдерди белгилүү бир мезгилдерде курстар, тренингдер, семинарлар ж.б. менен камсыз кылуу программаны колдонуу боюнча мугалимдерге пайда алып келет.

Мугалимдерди Z китептерин колдонууга үндөө керек.

Колдонуучунун өз ара аракеттенүүсүн жогорулатуу үчүн иш-чаралар үчүн чоң жазуу аймактары түзүлүшү керек.

Z китеби бардык браузерлерге шайкеш келиши керек.

Интернеттин инфраструктурасы жана техникалык жабдуулары окутула турган класстарда күчөтүлүшү керек.

Өлкөгө мүнөздүү окутуу мазмуну даярдалышы керек. Тиешелүү өлкөлөрдүн улуттук майрамдарынын маанилүү күндөрү киргизилиши мүмкүн. Мындан тышкары, тиешелүү өлкөдө колдонулган сөздөр жана сүйлөмдөр ошол өлкөнүн жарандарынын көңүлүн буруп, тил үйрөнүүгө түрткү бериши мүмкүн.

Түркияга мүнөздүү мазмун тез-тез жаңыланып турушу керек. Бул Түркияга бара турган окуучулар үчүн өзгөчө маанилүү болот.

Ачкыч сөздөр: Түрк тилин окутуу, интерактивдик китеп, TTEÖMER, мугалим, пикир.

АННОТАЦИЯ

МНЕНИЕ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ОБ ИСПОЛЬЗОВАНИИ ОБОГАЩЕННЫХ КНИГ В ПРЕПОДАВАНИИ ТУРЕЦКОГО ЯЗЫКА ИНОСТРАНЦАМ

В данном исследовании ставилась цель исследовать мнения преподавателей турецкого языка и литературы, работающих в Центре обучения турецкому языку за рубежом, об использовании «Z Kitap», цифрового книжного приложения, которое они используют при преподавании турецкого языка. Исследование было разработано в соответствии с тематическим исследованием, одним из качественных шаблонов исследования. Исследовательская группа исследования состояла из 16 преподавателей, которые были назначены в Кыргызстан Министерством национального образования и преподавали турецкий язык непосредственно иностранным студентам, пытающимся выучить турецкий язык за рубежом с помощью метода выборки снежного кома, который является одним из методов качественной выборки. В исследовании в качестве инструмента сбора данных использовалась полуструктурированная форма интервью, разработанная исследователем, а данные, полученные из интервью с преподавателями, были перенесены исследователем в программу MAXQDA и преобразованы в коды в этой программе. При анализе данных исследования использовалась методика тематического анализа. В исследовании, в первую очередь, была рассмотрена литература и изучены результаты соответствующих исследований. Среди исследований, проведенных было отмечено, что было опубликовано 173 исследования на уровне диссертаций, и 110 из этих работ были выполнены за последние 5 лет. В этих исследованиях были найдены мнения учителей об использовании инструментов Web 2.0, детских историй Института Юнуса Эмре и анатолийских историй Юнуса Эмре. Тем не менее, не было найдено никаких исследований мнений учителей об интерактивных учебниках Института Юнуса Эмре. Таким образом, данное исследование является двусторонним. Первый аспект заключается в том, что учителя имеют положительное мнение об использовании интерактивных книг, а другой аспект заключается в том, что они имеют отрицательное мнение. По данным, полученным в результате исследования, 12 из 16 преподавателей заявили, что используют интерактивную книгу и сочли ее полезной. По результатам, был сделан вывод о том,

что использование интерактивных книг облегчает обучение, дает возможность эффективно использовать время и ресурсы, повышает мотивацию и обеспечивает постоянное обучение, был сделан вывод о том, что интерактивная книга должна постоянно обновляться и ее содержание должно быть увеличено, существующее содержание должно быть пересмотрено и должно быть создано новое содержание, специфичное для регионов.

Ключевые слова: преподавание турецкого языка, интерактивные книги, ТТЕЁМЕР, учитель, мнение.

SUMMARY

TEACHERS' OPINIONS ON THE USE OF ENRICHED BOOKS IN TEACHING TURKISH TO FOREIGNERS

In this study, it was aimed to investigate the opinions of Turkish and Literature teachers working in the Turkish Language Teaching Center abroad about the useage of "Z Book", the digital book application they use for Turkish education. The study was designed in accordance with the case study, a qualitative research pattern.. The study was consisted of 16 teachers who were assigned to Kyrgyzstan by the Ministry of National Education and teach foreigners abroad Turkish, using the snowball exercise technique, one of the qualitative manual skills techniques . In the study, a semi-structured interview form developed by the researcher was used as a data collection tool, and the data obtained from the interviews with the teachers were transferred to the MAXQDA program by the researcher and converted into codes here. Thematic analysis technique was used in the analysis of the study data. Firstly the literature was reviewed and the findings of the revelant studies were examined in this study. Among the studies conducted on the Z Book, it was observed that 173 thesis-level studies were published, and 110 of these works were done in the last 5 years. In these studies, teacher opinions on the use of web 2.0 tools, Yunus Emre Institute children's stories and Yunus Emre Anatolian stories were found. However, no research has been found on teachers' opinions about the enriched textbooks of Yunus Emre Institute. Therefore, this study is a two-way study. The first aspect is that teachers have a positive opinion about the use of the Z book, and the other aspect is that they have a negative opinion. According to the data obtained as a result of the study; 12 of the 16 teachers stated that they used Book Z and found it useful. With the results that using Z books facilitates learning, provides the opportunity to use time and resources effectively, increases motivation and provides permanent learning, it has been concluded that the Z book should be constantly updated and its contents should be increased, the existing contents should be revised and new contents specific to the regions should be created.

Keywords: Turkish Teaching, Z Book, TTEÖMER, Teacher, Opinion.

GİRİŞ

Dil, insanları birbirine bağlayan en temel iletişim aracı olup kelimeler, cümleler ve semboller aracılığıyla sadece duygu ve düşünceleri değil, bilgi ve kültür aktarımını da sağlayan sistematik bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yönüyle dil, insan yaşamının ayrılmaz bir parçası olmuştur. İnsanların dünyayı algılama ve anlamlandırma biçimini etkilemekte, bireysel ve toplumsal düzeyde yaşamın her alanına tesir etmektedir. (Demir 2013) insanların genellikle ana dillerinde neyin doğru ve neyin yanlış veya kabul edilemez olduğunu içgüdüsel olarak bildiklerini aktarmıştır. (Gül 2009) insanın kimliğini ve değerini belirleyen en önemli özelliklerden birinin dil olduğunu belirtmiştir. (Güzel 2018) ise dilin, bir milletin varlığını ve birliğini korumadaki önemine değinmiştir.

Çalışma, yurtdışında faaliyet gösteren Türkiye Türkçesi Öğretim Merkezinde görev yapan Türkçe ve Edebiyat öğretmenlerinin, Türkçe eğitim için kullandıkları dijital kitap uygulaması olan “Z Kitap” kullanımı hakkında görüşlerini araştırmaktadır. Nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasına uygun şekilde tasarlanan araştırmanın çalışma grubunu, Millî Eğitim Bakanlığınca Kırgızistan’a görevlendirilmiş ve Nitel örnekleme tekniklerinden kartopu örnekleme tekniği ile doğrudan doğruya yurt dışında Türkçeyi öğrenmeye çalışan yabancı öğrencilere Türkçe öğreten 16 öğretmen oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler MAXQDA programı ile kodlara dönüştürülmüştür. Çalışma verilerinin analizinde tematik analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmada öncelikle literatür taraması yapılmış ve ilgili araştırmaların bulguları incelenmiştir. Z kitap konusunda gerçekleştirilmiş çalışmalar içerisinde 173 tez düzeyinde çalışmanın yayımlandığı görülmüş, bu eserlerin 110’unun son 5 yılda yapıldığı gözlenmiştir ancak Yunus Emre Enstitüsüne ait zenginleştirilmiş ders kitapları hakkında öğretmen görüşlerine dair bir araştırmaya rastlanmamıştır. Tez çalışmasına kaynak oluşturması için yapılan incelemeler ve bulguların yorumlanması amacıyla dil öğretimi alanında yapılan çalışmalar incelenmiş olup, araştırma konusuyla ilgili gerekli kavramlar olarak; dilin önemi, dil öğretimi, yabancılara dil öğretiminde kaynak kullanımı, dil öğretiminde teknolojinin kullanımı, yabancılara dil öğretiminde zenginleştirilmiş kitap kullanımı, dil öğretimi yapan kurumlar ve kullandıkları kaynaklar başlıkları altında açıklanarak kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. Yabancılara Türkçe öğretiminde

zenginleştirilmiş kitap kullanımına ilişkin öğretmen görüşlerini almak için öğretmenler ile görüşmeler yapılmıştır. Yapılan bu görüşmelerde ses kayıt ve not alma yöntemleri kullanılmıştır. Farklı mekanlarda alınan bu ses kayıtları, programlar vasıtasıyla ayıklanıp ham veri haline dönüştürülmüş ve bu veriler kelime işlemci programlar ile sadeleştirilmiştir. Sonrasında MAXQDA programına aktarılmış ve burada konulara göre cevaplar gruplandırılmıştır. Katılımcılara dört soru sorulmuş, sorulara verilen cevaplar MAXQDA nitel veri analiz programı ile temalara dönüştürülmüştür. Kodlama sonucunda 4 tema altında verilen cevaplar sıralanmış ve bu sorulara verilen cevaplardan 233 görüş elde edilmiştir. Elde edilen kodlar; dil değerlendirmesi, teknik değerlendirme, süreç değerlendirmesi ve gelişim değerlendirmesi başlıkları altında gruplandırılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL BİLGİLER

Araştırmanın bu bölümünde çalışmanın amaç, problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın önemi, sınırlılıkları, varsayımları ve hipotezleri yer almaktadır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Yabancılar Türkçe öğretiminde Zenginleştirilmiş Kitap kullanımına ilişkin öğretmen görüşlerini incelemektir. Bu amaçla TTEÖMER’de yabancılar Türkçe öğretimi amacıyla görevlendirilen öğretmenlerin dijital kitap uygulaması olan Z kitap kullanımı ile ilgili görüşleri üzerinde durulacaktır.

1.2. Problem

Araştırmanın problem cümlesini “Yabancılar Türkçe öğretiminde zenginleştirilmiş kitap kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?” sorusu oluşturmaktadır. Bu problem cümlesiyle birlikte aşağıdaki alt problemlere cevap aranacaktır:

1. Öğretmenlere göre, yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan Yedi iklim Z-Kitap uygulamasının dil eğitimi üzerinde etkisi var mıdır?
2. Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan Yedi iklim Z-Kitap uygulamasının kullanımı, teknik açıdan öğretmenlere fayda sağlamakta mıdır?
3. Yedi iklim Z-Kitap uygulaması, Yabancılar Türkçe öğretiminde öğretmen ve öğrenci açısından (Okuma-anlama-dinleme anlama) ne tür etkilere sahiptir?
4. Yedi iklim Z-Kitap uygulamasının öğretmenlerin gözünden, geliştirilmesi gereken yönleri var mıdır? varsa nelerdir?

1.3. Tezin Önemi/ Beklenen Yararlar

Bu konuda gerçekleştirilmiş çalışmalar için yapılan literatür taramasında 173 tez araştırmasının yayımlandığı görülmüş olup bu eserlerin 110’u son 5 yılda yapılmıştır. Bu araştırmalardan birinin (Selvi 2022) web 2.0 araçlarının kullanılmasına yönelik öğretmen görüşlerine yer verdiği, bir çalışmanın; zenginleştirilmiş kitabın öğrenme üzerinde etkilerini incelediği (Gülbüz 2018) iki çalışmanın ise; Yunus Emre Enstitüsü çocuk hikayeleri (Bilgin

2020) ve Yunus Emre Anadolu hikayeleri (Öztekin 2022) konularını araştırdıkları görülmüştür. Ancak Yunus Emre Enstitüsüne ait zenginleştirilmiş ders kitapları hakkında öğretmen görüşlerine dair bir araştırmaya rastlanmamıştır. Yapılan çalışmaların katılımcı gruplarının nereden alındığına bakıldığında ise, genelde yurt dışından Türkiye 'ye Türkçe öğrenmek için gelen yabancı öğrencilere eğitim veren öğretmenlerin katılımcı olarak dahil olduğu çalışmalar olduğu görülmektedir. Bu çalışmada ise doğrudan doğruya yurt dışında Türkçeyi öğrenmeye çalışan yabancı öğrencilere Türkçe öğreten öğretmenler katılımcı olarak alınmıştır. Dolayısıyla bu çalışma iki yönlü bir çalışmadır. Birinci yönü öğretmenlerin Z kitabın kullanımına ilişkin olumlu bir düşüncede olduklarına, diğer yönü ise olumsuz bir düşüncede olduklarına yöneliktir.

1.4. Kapsam ve Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Kırgızistan Bışkek Türkiye Türkçesi Öğretim Merkezinde (TTEÖMER) görev yapan öğretmenler ile,
2. İçerik olarak Yunus Emre Enstitüsü, Yedi İklim A1-A2 dijital kitapları ile,
3. 2023-2024 Eğitim-öğretim yılı ile,
4. Son beş yılda yapılmış araştırmalar ile ve
5. Veri toplama aracında yer alan sorular ile sınırlıdır.

1.5. Araştırma Soruları

Bu çalışmada iki araştırma sorusu geliştirilmiştir.

Soru 1: Bu çalışma, öğretmen görüşlerine göre Z kitap kullanımının dil eğitimi üzerinde etkili olduğunu, kullanımının kolay olduğunu savunmaktadır.

Soru 2: Bu çalışma, öğretmen görüşlerine göre Z kitap kullanımının dil eğitimi üzerinde etkili olmadığını ve kullanışsız olduğunu savunmaktadır.

1.6. Varsayımlar

Bu araştırmaya katılan tüm katılımcıların sorulara samimi ve içten cevap verdikleri varsayılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde; tez çalışmasına kaynak oluşturması için yapılan incelemeler ve bulguların yorumlanması amacıyla dil öğretimi alanında yapılan çalışmalar incelenmiştir. Araştırma konusuyla ilgili gerekli kavramlar olarak; dilin önemi, dil öğretimi, yabancılara dil öğretiminde kaynak kullanımı, dil öğretiminde teknolojinin kullanımı, yabancılara dil öğretiminde zenginleştirilmiş kitap kullanımı, dil öğretimi yapan kurumlar ve kullandıkları kaynaklar başlıkları altında açıklanarak kavramsal çerçeve oluşturulmuştur.

2.1. Dil ve Öğretimi

Dil, insanları birbirine bağlayan en temel iletişim aracıdır. Kelimeler, cümleler ve semboller aracılığıyla duygu, düşünce, bilgi ve kültür aktarımını sağlayan sistematik bir yapıdır. Sadece sözlü değil, yazılı, işaret dili ve hatta beden dili gibi çeşitli formlarda da kendini gösterir. Bu çeşitlilik, dilin ne kadar karmaşık ve zengin bir yapıya sahip olduğunu ortaya koyar.

Dil, insan yaşamının ayrılmaz bir parçasıdır ve duygu, düşünce ve bilgilerin aktarımını sağlamaktadır. Dil, insanların dünyayı algılama ve anlamlandırma biçimini etkiler ve hem bireysel hem de toplumsal düzeyde yaşamın her alanına tesir eder. Dil sayesinde insanlar geçmişle bağ kurar, kültürlerini yaşatır ve geleceğe yön verir. Bu nedenle dil, sadece bir iletişim aracı değil, aynı zamanda insan olmanın özüdür.

(Demir 2013)'e göre, insanlar genellikle ana dillerinde neyin doğru, yanlış veya kabul edilemez olduğunu içgüdüsel olarak bilirler. Bu, dilin doğuştan gelen bir yetenek olmasıyla ve dil kurallarının büyük ölçüde bilinçaltında işlenmesiyle ilgilidir. Dil bu yönüyle insanların iletişim kurarken doğru ve etkili bir şekilde kendilerini ifade etmelerine yardımcı olmaktadır.

(Gül 2009), dilin insanın kimliğini ve değerini belirleyen en önemli özelliklerden biri olduğunu belirterek insanların duygu, düşünce ve isteklerini ifade etmelerine ve yaşamlarını sürdürebilmelerine olanak tanıdığını belirtir. (Güzel 2018)'e göre dil; bir milletin varlığını ve birliğini korumada önem arz etmektedir. Dil, bireylerin azmini, gücünü, Milli bilinç ve hafızasını temsil eder. Dilin yaşaması, o milletin dağılmadığını ve kaybolmadığını gösterir. Bu da dilin sadece bir iletişim aracı olmasından daha öte, bir milletin kimliğini ve kültürünü yaşatan bir unsur olduğunu göstermektedir. Dil, bir toplumun kültürel yapısının en önemli

parçalarından biridir. İnsanlar, dil sayesinde düşüncelerini paylaşır, duygularını ifade eder ve bilgi aktarımında bulunurlar. Ayrıca, dil insanların kimliklerini tanımlamada da kritik bir rol oynar. Her dil, kendi toplumunun tarihini, değerlerini ve yaşam tarzını yansıtır. Bu yüzden dil, kültürle iç içe geçmiş bir kavramdır. Dil, sadece insanlar arasında iletişim kurmakla kalmaz; aynı zamanda insanların dünyayı algılama biçimlerini de şekillendirir. Düşünme süreçlerimiz, olayları anlamlandırma biçimimiz dil ile doğrudan ilişkilidir.

2.1.1. Dil Öğretimi

Dil öğretimi, bireylere bir dili öğretme sürecini kapsar ve çeşitli teorik yaklaşımlar, metodolojiler ve uygulamalara dayanır. Bu süreç, hem anadil öğretimi (bir kişinin ilk dili) hem de ikinci dil öğretimi (yabancı bir dilin öğrenilmesi) için geçerlidir. Aynı zamanda bu süreç, dilin dört temel becerisini geliştirmeyi hedefler. Bu beceriler, genel olarak dört ana başlıkta sınıflandırılır. Bunlar; dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileridir fakat dil öğretiminde bu becerilere ek olarak, dil bilgisi (gramer), kelime bilgisi (vocabulary), telaffuz, anlam çıkarma, yazılı ve sözlü iletişim gibi daha derin beceriler de öğretilir.

(Yıldız 2003)'a göre dil öğretimi, çocukların okul öncesi dönemde kazandıkları dilsel yetenekleri ve becerileri geliştirmeyi amaçlar. Bu süreç zarfında çocuklar, dilin temel kurallarını ve yapılarını öğrenirler, kelime dağarcıklarını genişletirler ve böylece iletişim becerilerini geliştirirler. Dil öğretimi, çocukların hem sosyal hem duygusal ve bilişsel gelişimlerine de katkıda bulunur. Bu sebeple erken yaşta dil eğitimi almak, çocukların gelecekteki akademik ve sosyal başarıları için büyük önem taşımaktadır.

Dil öğretimi, çok yönlü bir süreç olup, bu sürecin başarılı olabilmesi için bazı teoriler ve yöntemler göz önünde bulundurulmalıdır. Dil öğretim süreci, dilsel becerilerin yanında kültürel, bilişsel ve psikolojik becerilerin de gelişmesini sağlar. (Mutlu ve Gümüş 2021)'e göre, dil öğretimi sistematik, bir program ile, planlı ve profesyonel yürütülen bir süreç olup, bu süreç sağlıklı bir şekilde yürütüldüğünde birtakım sorunlarla karşılaşılması muhtemeldir. Dil öğretiminin etkili ve verimli olabilmesi için, öğrencilere uygun öğrenme ortamları oluşturulmalı ve bu öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına uygun stratejiler geliştirilmelidir.

(Acat 2002)'a göre, 21. yüzyılda teknolojik ve iletişimsel gelişmeler, ekonomik ve stratejik ilişkilerin milletler arası iletişimini zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda, yabancı dilin önemi

toplumsal ve kültürel değişimlerle birlikte artmış ve toplumlar arasında ekonomi, eğitim ve kültür alışverişi gibi iş birliklerinin çoğalmasıyla yabancı dil öğrenme ihtiyacı kaçınılmaz hale gelmiştir. Bunların dışında savaş veya farklı kültürden evlilikler yoluyla da göç etmiş kişilerin dil öğrenme ihtiyaçları hasıl olmuştur.

2.1.2. Yabancılar Türkçe Öğretimi

İnsanoğlu başka insanlar ile iletişim kurabilmek, paylaşımda bulunabilmek, kendini ifade edebilmek için tarih boyunca dile ihtiyaç duymuştur. Küreselleşen ve her geçen gün dijitalleşen dünya artık daha fazla ortak paydaların olduğu bir alan haline gelmiş, eğitimden sağlığa, ekonomiden yaşamın tüm alanlarına kadar iletişim önemli bir araç haline gelmiştir. Kişilerarası, toplumlararası ve kültürlerarası iletişim, dilin önemini daha da belirgin hale getirmiştir. Bu noktada farklı topluluklar, farklı coğrafyalar ve farklı kültürler ile iletişim için kişinin kendinden başkasına dilini öğretmesi gerekliliği doğmuştur.

(Aksan 1988)'a göre, eğitim ve iletişim temel davranış değiştirme süreçleridir ve bunlarla dili birbirinden ayrı düşünmemek gerekir. Toplumlararası iletişim için dil ve eğitime ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sebeple bu toplumlararası iletişim yabancı dil eğitimi doğurmuştur. Başlangıçta basit usul ve yöntemlerle devam eden yabancı dil eğitimi, günümüz koşullarına göre çeşitli yöntem ve teknikler kullanılarak sürekli yenilenen ve gelişen bir alan haline gelmiştir (Güneş 2011).

Yabancılar Türkçe öğretimi, Türkçeyi anadil olarak konuşmayan kişilere Türkçe dil becerilerini kazandırmayı amaçlayan bir öğretim alanıdır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek isteyen bireylere yönelik bir eğitim sürecidir. Bu süreç, dilin dört temel becerisini (okuma, yazma, dinleme ve konuşma) geliştirmeyi hedefler. Bu süreç, sadece dilin gramatik yapılarının öğretilmesini değil, aynı zamanda Türk kültürünün, sosyal yaşamının ve dilin doğal kullanımının da öğrencilerle paylaşılmasını kapsar. Yabancılar Türkçe öğretimi, genellikle Türkçeyi “yabancı dil” olarak öğreten öğretmenler ve dil okulları tarafından gerçekleştirilir.

Yabancılar Türkçe öğretimi üzerine, Araplara Türkçe öğretmek için, 1072 yılında yazılan eser, Kaşgarlı Mahmut'un “Divan ü Lügat-it Türk” adlı kitabı olup, Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretimi üzerine yazılmış ilk eser özelliğini taşımaktadır. Daha sonraları; Harezmi

Türkçesi döneminde yazılan ve tek dilbilgisi eseri olan, “Zemahşeri’nin “Mukaddümetü’l – Edeb”(Ercilasun 2004:373), Çağatay Türkçesi döneminde yazılan ve Türkçe dilbilgisiyle ilgili eserlerden biri olan “Ali Şir Nevâyî’nin “Muhâkemetü’l Lugateyn” adlı eseri (Ercilasun 2004:416), Endülüslü dil bilgini “Ebû Hayyan Muhammed bin Yusuf” tarafından yazılmış olan “Kitabü’l- İdrâk li-lisâni’l- Etrâk” isimli sözlük ve gramer (Ercilasun 2004:388), 1343 yılında “Halil bin Muhammed Konevi” tarafından yazılan veya kopyası çıkarılan bir sözlük ve gramer olan “Kitabü Bulgati’l-Müştak Fi Lugâti’t-Türk ve’l-Kıfçak, Kitâb-ı Mecmû-i Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mongolî” (Ercilasun 2004:389) isimli eserler buna benzer birçok eser, Türklerin etkileşimde olduğu milletlere Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ne denli etkin olduğunu göstermektedir (Güvercin 2012).

(Barın 2004)’ın aktarımına göre; günümüzde Yabancılar Türkçe öğretimini modern anlamda yapan ilk önemli kurum Ankara Üniversitesi’nde kurulan TÖMER dil merkezidir. Ardından Ege, Gazi ve Bolu İzzet Baysal gibi üniversitelerin bünyelerinde kurulan TÖMER’ler ile özel dil merkezlerinde Türkçe öğretimi yapılmaktadır.

Gerek uluslararası arenada Türkiye’ye, Türk kültürüne ve Türk diline ilginin artması, gerek göç dalgaları, savaşlar, sosyokültürel değişimler ve ekonomik gelişmeler, Türkçenin öğretimi konusunda bir strateji geliştirilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bu sebeple Türkçenin yurt içinde ve yurt dışında yabancı dil olarak öğretimi konusunda bir Türkçe öğretim programının hazırlanması zorunlu olmuştur. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni” esas alınarak yurt içinde veya yurt dışında örgün ve yaygın eğitim kapsamında “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı” geliştirilmiştir (Türkiye Maarif Vakfı 2024).

2.2. Eğitimde Teknoloji Kullanımı

Her geçen gün hızla gelişmekte ve değişmekte olan teknoloji artık günümüzün vazgeçilmez bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplumların gelişimi ve değişimi teknolojiye olan ihtiyacımızı arttırmış, her geçen gün teknolojinin hayatımıza daha fazla girmesine ve günlük hayatımızın bir parçası olmasına sebebiyet vermiştir.

Teknolojideki bu hızlı gelişme ve değişme, eğitim de dahil olmak üzere birçok alanda yenilikler getirmiştir. Eğitim alanı da diğer alanlar gibi bu değişim ve dönüşümden etkilenmiş olup, bireylere istedikleri zaman ve istedikleri seviyede bilgi aktarımını mümkün kılmıştır.

Bu yenilikler ve değişiklikler, toplumların yaşam alışkanlıklarını doğrudan ya da dolaylı şekilde etkilemiştir. Toplumlarını günümüz koşullarına göre geliştirme ve teknoloji okuryazarı olmaları gayretinde olan gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler, bilim ve teknolojiden maksimum düzeyde yararlanmaktadırlar (Avcı Ümmühan ve Seferoğlu Sadi 2011). Bu durum toplumların, teknolojiyi anlama, kavrama, ihtiyaçları ölçüsünde kullanma noktasında daha verimli kullanmalarını gerekli kılmıştır. Doğru bilgiye her an ve hızlı bir şekilde farklı platformlar aracılığıyla ulaşabilme, birçok veriye aynı anda ulaşabilme ve zamandan tasarruf etme gibi kolaylıkları, teknolojinin eğitim alanında kullanılmasını daha cazip hale getirmektedir.

Eğitimde Teknoloji Kullanımı, özellikle son yıllarda eğitim sistemlerinde önemli bir değişim ve dönüşüm yaratmıştır. Bu değişim ve dönüşüm, eğitim alanında da yeni yöntemlerin ve yaklaşımların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Eğitimde teknoloji kullanımı, öğretim süreçlerini daha etkin, erişilebilir ve bireyselleştirilmiş hale getirmeyi amaçlamaktadır. Bu noktada teknoloji, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini zenginleştirme ve öğretmenlerin eğitim -öğretim faaliyetlerini daha etkin ve verimli hale getirme konusunda zengin araçlar sağlamaktadır.

Öğrenciler üzerinde yapılan araştırmalarda, geleneksel yöntem ile yapılan öğretimler esnasında öğrencilerin aktif olmadıkları ve beklenen düzeyde bir öğrenmenin gerçekleşmediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar, geleneksel öğretim yöntemlerinin artık yetersiz kaldığını, bunun yerine farklı öğretim modellerinin kullanılması gerektiğini ortaya koymuştur (Adıyaman 2017).

(Boyraz 2008)'a göre, Teknolojinin eğitimde kullanılmasının en önemli nedenleri arasında eğitim ve öğretimin kalite ve niteliğinin artırılması, öğrenme sistemlerinin tasarlanması, yaratıcı öğretim tekniklerinin kullanılarak öğrencilerin öğrenme istek ve motivasyonlarının artırılmasının desteklemesi, öğrenme ve öğretme eylemlerini kolaylaştırması olarak sayılabilir.

2.2.1. Bilgisayar Destekli Öğretim

(Senemoğlu 2001)'na göre, Bilgisayar destekli öğretim; öğrencilerin bilgisayar kullanarak öğrenme materyalleri ile etkileşiminde bulunmasını ve kendi öğrenmelerini izleyip değerlendirebilmesini ifade eder.

Bilgisayar destekli eğitim, bilgisayar teknolojilerinin eğitim-öğretim süreçlerine entegre edilmesi ve bu süreçlerde etkin kullanımın sağlanmasıdır. Bu yöntem, öğretim materyallerinin sunulması, öğrenci performansının değerlendirilmesi ve öğrenme süreçlerinin desteklenmesinde teknolojinin kullanıldığı bir eğitim yaklaşımı olarak karşımıza çıkmaktadır.

(Çankırılıoğlu 2023), Bilgisayar Destekli Eğitimi, öğrencilerin bir konuyu öğrenme ve mevcut bilgilerini pekiştirmesine yardımcı olmak için alan uzmanları tarafından geliştirilen programların kullanılması şeklinde ifade etmektedir. (Engin, 2010) ise, bilgisayar destekli eğitimi eğitim-öğretimde içeriklerin bilgisayar ile aktarılması olarak tanımlamaktadır.

Bilgisayar destekli eğitim, öğrencilerin ders materyallerine erişiminde görsel açıdan zengin bir erişim ile dinamik bir etkileşim sağlayarak birden fazla duyu organına aynı anda hitap ederek öğrenmeyi daha kalıcı hale getirir. (Perkmen 2011), öğrenme öğretme sürecinde öğrencinin birden fazla duyu organına hitap eden araç, yöntem ve tekniklerin öğrenmeyi daha kalıcı ve etkili hale getirdiğini belirterek, bilgisayar destekli eğitimin öğrenme üzerindeki etkilerine değinmiştir. BDE aynı zamanda öğretmenlerin de öğretim süreçlerini kontrol etmesine yardımcı olur. Ders içeriğinin kontrolü, planlama, geri dönüt- düzeltme ve değerlendirme konularında öğretmenlere yardımcı olur. Öğrencilerin bireysel öğrenme hızına göre çalışmasına olanak tanır, öğrenmeyi eğlenceli hale getirerek sınıf içi etkinlikleri destekleyici materyaller sunar.

Bilgisayar destekli eğitim, eğitim yazılımları, simülasyonlar, multimedya uygulamaları ve e-öğrenme platformları sayesinde öğrencilerin bireysel öğrenme hızına göre çalışmasına olanak tanıyıp, öğrenmeyi eğlenceli hale getirerek etkin ve kalıcı öğrenmede fayda sağlamaktadır.

2.3. Yabancılar Dil Öğretiminde Teknoloji Kullanımı

21. Yüzyıl, bilgisayar teknolojilerinin hızla geliştiği ve toplumun her kesimine yayıldığı bir dönemdir. (İşman 2005)'a göre, Dünyada ve Türkiye’de teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmeler, eğitim sistemine yansiyarak öğrenme öğretme faaliyetlerini de etkilemektedir. Yaşanan teknolojik gelişmelerin, eğitim alanına da yansıdığı görülmüştür (Batdı 2021). Bu dönemde, eğitimin daha etkili ve verimli sunulması için farklı öğretim materyallerinin kullanılması gerekmektedir. Geleneksel eğitim yöntemleri, yerini bilişim teknolojileri kullanılarak oluşturulan çoklu öğrenme ortamlarına bırakmaktadır. Bilgisayarlar, eğitimde sınıf içi öğretim, ölçme ve değerlendirme, eğitim araştırmaları, yönetim, psikolojik danışmanlık ve rehberlik gibi birçok alanda kullanılmaktadır (Karaağac 2017). Bilgisayarlar, eğitimde öğrencilere anlamadıkları konuları tekrar etme ve konunun ilerleyişini kendi hızlarına göre ayarlama imkânı sunar (Dincer 2006). Bilişim teknolojilerinin (BT) kullanımı, günümüz eğitim öğretim süreçlerinde etkin ve sürekli kullanılan, gün geçtikçe de kullanım oranı artan bir öğretim yaklaşımıdır. Bu teknolojilerin toplumlarda kullanılması yaygınlaşması bilişim teknolojilerinin toplum üzerinde etkisini artırmaktadır.

2.3.1. Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretimi

Yabancılar Dil Öğretiminde Teknoloji Kullanımı, öğretmenler ve öğrenciler için öğrenme öğretme süreçlerini daha verimli ve etkili hale getirebilen çeşitli avantajlar ile öğrenme süreçlerini zenginleştirirken öğrencilere farklı öğrenme stillerine hitap eden bir deneyim sunar. Yenilikçi teknolojiler, öğrencilerin yabancı dili hem sınıfta hem de sınıf dışında etkili bir şekilde öğrenmelerine ve edinmelerine olanak tanır (Behbudova 2022). Eğitimin bireylere daha etkili ve verimli bir şekilde sunulabilmesi için farklı öğretim materyallerinin kullanımı gereklidir. Geleneksel eğitim yöntemleri ve donanımları, bilişim teknolojileri ile oluşturulan çoklu öğrenme ortamlarına alternatif olmaktadır. Bu geçiş, eğitim kurumları için kaçınılmaz bir durumdur (Behbudova 2022). Bu uygulamalar sayesinde öğrenci, zaman ve mekân sınırlarından kurtulup günlük planlamalarında istediği zaman dilimine bu eğitimi dâhil edebilir. İkinci bir dili öğrenmenin zorlukları göz önüne alındığında, bu noktada teknolojinin öğrenme-öğretme faaliyetlerinde devreye girmesi dil öğreniminde kolaylık sağlamaktadır. Multimedya uygulamaları ve taşınabilir platformların en büyük avantajlarından olan istediğin yerde erişim kolaylığı sayesinde zamanı etkili ve verimli kullanma, öğrenim

sürecine büyük kolaylıklar getirmektedir. Özellikle eğitim için oluşturulan resim, ses, video vb. veriler, dil öğrenimini daha pratik hale getirir ve birden fazla duyu organına hitap ettiği için öğrenmede kalıcılık sağlayabilir. Teknolojinin yabancı dil öğretiminde kullanımına yönelik uygulamalar, öğrenmenin hızlandırılmasına, motive edici bir öğrenme ortamı yaratılmasına ve dil pratiği yapma fırsatlarının artırılmasına katkı sağlar.

2.4. Dil Öğretiminde Çoklu Ortam Kullanımı

İçinde bulunduğumuz çağın bilgi çağı olarak adlandırılması, teknolojinin eğitimdeki rolünü daha da önemli hale getirmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde çoklu ortam kullanımı, öğrenme sürecini daha etkin, verimli ve ilgi çekici hale getiren önemli bir yaklaşımdır. Çoklu ortam, ses, video, grafikler, animasyonlar ve interaktif uygulamaları içerir. Bu araçlar, dil öğrenenlerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi dört temel dil becerisini geliştirmelerine yardımcı olur. Bilgisayar destekli eğitim Yabancı dil eğitiminde gerek interaktif özellikleri gerekse görsel ve işitsel araçlardan yararlanılması sayesinde öğrenmenin daha kolay hale gelmesini sağladığından, dil eğitiminde etkin ve etkili şekilde kullanılabilir. Bilgisayar destekli yabancı dil öğretimi, İngilizcedeki "Computer Assisted Language Learning" (CALL) kavramının bir karşılığı olarak, teknoloji ile dil öğrenimini birleştiren bir yaklaşımdır. Bilgisayar destekli dil öğrenimi kavramı, ilk olarak 1960'lı yıllarda ABD'de ortaya atılmış, bu alanda 1970'li yıllarda ABD üniversitelerinde çalışmalar ve araştırmalar yapılmaya başlanmıştır (Boz 2015). Teknolojinin dil öğrenimine dâhil edilmesi 1960'lı yıllara kadar dayansa da özellikle internetin yaygınlaşması ile hızla gelişmiştir. Teknolojik gelişmeler, dil öğrenimini daha etkileşimli ve erişilebilir hale getirerek, geleneksel dil öğretim yöntemlerine alternatif veya tamamlayıcı çözümler sunmaktadır. Bilgisayar destekli dil öğrenimi, dil öğrenenlere dil bilgisi, kelime hazinesi, telaffuz ve dört temel dil becerisi (dinleme, konuşma, okuma, yazma) üzerinde pratik yapma fırsatı sunar. Bilgisayarlar, mobil cihazlar ve internet gibi dijital araçlar, dil öğretiminde yardımcı kaynaklar olarak kullanılır. (Kartal 2002)'a göre, Yeni bilgi ve iletişim teknolojileri, yabancı dil eğitiminde önemli avantajlar sunar. Bu teknolojiler, öğrenme sürecindekileri motive eder ve bilgisayarların sağladığı kolaylıklar sayesinde daha az sürede ve emekle sonuca ulaşmayı mümkün kılar. Ayrıca, yeni teknolojilerin kullanımı prestij kazandırarak motivasyonu artırır.

2.4.1. Yabancılar Dil Öğretiminde Çoklu Ortam Kullanımı

Yabancılar dil öğretiminde çoklu ortam (multimedya) kullanımı, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için çeşitli medya araçlarının (metin, ses, video, animasyon, grafik vb.) bir araya getirilmesiyle oluşturulan zengin bir öğrenme ortamı sağlar. Bu öğretim yöntemi, farklı öğrenme tarzlarına hitap eder ve dil öğrenim sürecini daha etkili, ilgi çekici ve anlamlı hale getirir. Özellikle yabancı dil öğrenenler için görsel-işitsel araçlar ve interaktif teknolojiler, hedef dilin doğal bir şekilde öğrenilmesine yardımcı olur. Birden fazla duyu organına hitap edecek şekilde tasarlanan materyallerin tamamı olarak adlandırılan çoklu ortam materyalleri, yabancı dil öğretiminde sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır (Mayer 2009). Çoklu ortam öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için metin, ses, video, animasyon, grafik gibi çeşitli medya araçlarının bir araya getirilmesi ile oluşturulan ve kullanıcılara sunulan zengin bir öğrenme ortamıdır. Bu yöntemle, farklı öğrenme hızlarına ve tarzlarına hitap edilmekte ve dil öğrenimi daha anlamlı, etkin bir hale gelmektedir. Yabancı dil öğrenenler için görsel-işitsel araçlar ve bunları bir arada kullanan interaktif teknolojiler, hedef dilin doğal ve etkili bir şekilde öğrenilmesi noktasında öğrenciye yardımcı olur. Çoklu ortam kullanımı, yabancı dil öğretiminde dili daha etkili, ilgi çekici ve anlamlı bir şekilde öğretir. Bu yöntem, dil becerilerinin gelişimine ve öğrencilerin motivasyonuna katkıda bulunarak başarıyı artırır.

Yabancı dil öğretimi, teknolojinin gelişmesiyle hızla artan bir talep görmektedir. Dil öğrenme ihtiyaçları arttıkça, kullanılan materyallerin çeşitliliği de artmaktadır. Akademik çalışmalar, bu materyallerin dil öğretimine etkisi, öğrenci ve öğretmenlerin görüşleri, materyallerin olumlu ve olumsuz yönleri ve kullanım zorlukları gibi konulara odaklanmaktadır. Türkiye’de yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında son yıllarda önemli çalışmalar yapılmıştır (İskender 2019).

2.5. Yabancılar Dil Öğretiminde TTEÖMER

TÖMER (Türkçeyi ve Türk Kültürünü Öğretim Merkezi), Türkiye Türkçesini, Türk kültürünü ve diğer yabancı dilleri öğretmek amacıyla Ankara Üniversitesi tarafından 1984 yılında kurulmuş bir merkezdir. Daha sonraları Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinde bu amaç için merkezler açmıştır. Bu merkezler, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek isteyen

öğrencilere dil eğitimi verirken, aynı zamanda Türk kültürünü tanıtmaya ve kültürel farkındalık oluşturma misyonunu üstlenirler. Genellikle üniversitelerin bünyesinde faaliyet gösteren TTEÖMER'ler, uluslararası öğrenciler ve Türkiye'ye gelen yabancılar için önemli bir kaynak niteliğindedir. Bu merkezler, Türkçe dil kursları ve sınavların dışında kültürel etkinlikler de düzenlemektedirler. Türk Patent Enstitüsü tarafından tescillenmiş olan TÖMER, 15 farklı yabancı dilde eğitim ve kültür faaliyetleri sunmaktadır. Bu diller arasında İngilizce, Almanca, Rusça, Arapça, İspanyolca ve daha birçok dil bulunmaktadır. Eğitimler hem yüz yüze hem de çevrim içi olarak gerçekleştirilmektedir. TÖMER, Türkiye'de bu alanda öncü bir kurum olarak tanınmaktadır. TÖMER, Türkiye'de bu alanda öncü bir kurum olarak tanınmakta ve dil öğretiminde çağdaş yöntem ve yaklaşımları kullanmaktadır. Ayrıca, uluslararası dil akreditasyonuna sahip olup, dil yeterlilik sınavları ve sertifika programları da sunmaktadır. TÖMER, 2006 yılında gerçekleştirdiği Uzaktan Türkçe Sınavı (UTS) projesi ile Avrupa Dil Ödülü'ne layık görülmüştür. Bu ödül, TÖMER'in yabancılar için Türkçe Dil Sınavı uygulaması, sınav başarısını sertifikalandırması ve uluslararası sınav tanınırlığı olan ölçme ve değerlendirme araçlarına sahip olması bakımından dünyadaki ilk kurum olma niteliğini vurgulamaktadır.

2.6. Yunus Emre Enstitüsü

Hali hazırda 64 ülkede 85 şubesiyle faaliyet yürüten Yunus Emre Enstitüsü, adını 13. ve 14. yüzyıllarda yaşamış olan Anadolu mutasavvıfı Yunus Emre'den almıştır. Enstitü, insanî değerleri, insan sevgisini ve toplumsal barışı temsil eden Yunus Emre'nin felsefesini benimsemektedir. Türkiye'nin kültürünü ve sanatını dünyaya tanıtarak, daha barışçıl bir dünya için çalışmayı hedeflemektedir. Enstitü, evrensel insani değerler üzerine inşa edilmiş felsefesiyle, din, dil ve ırk ayrımı gözetmeksizin barış ve ortak değerler etrafında birlikte yaşamayı amaçlamaktadır (Neden Yunus Emre n.d.).

Yunus Emre Enstitüsü, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde teknolojik gelişmeleri kullanarak önemli çalışmalar yapmıştır. 2017'de başlatılan portal, ulusal ve uluslararası düzeyde Türkçe öğretimi eğitimlerine başlamış ve bir yıl içinde 70.000'den fazla üyeye ulaşmıştır. Mobil cihazlardan da erişilebilen bu portal, 190'dan fazla ülkeden üyeye sahip olup, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde en etkin çalışmalardan biri olmuştur (Yalçın Fatma 2022).

2.7. Yunus Emre Enstitüsü Tarafından Kullanılan Basılı ve Dijital Kaynaklar

Yabancılar Türkçe Öğretiminde eğitim-öğretim ortamlarında kullanılan materyaller, öğrenimi destekler ve bilginin kalıcı olmasını sağlar. (Tarakçıoğlu 2012)'na göre materyal, dil öğretimi kolaylaştırmak ve geliştirmek amacıyla öğretmen veya öğrenci tarafından kullanılan, öğrencinin dil bilgisi ve deneyimini artıran her türlü araç ve gereçtir. Dil öğretiminde teknoloji kullanımı öğrenme süreçlerinde etkinliği artırmakta ve Z kitap gibi etkileşimli kaynaklar ile her ortamda ve zamanda dil öğrenimine erişimi kolaylaştırmaktadır. Dil öğrenimi süreçlerinin tekdüzelikten kurtulması için öğretim ortamlarında amaca uygun hazırlanmış materyaller bulundurulması gerekmektedir. Bu materyallerin, gerçek hayat ile ilişkili olması öğrencinin motivasyonunu artırarak etkin, hareketli bir ortamın oluşmasına yardımcı olmaktadır (Tavil 2012).

2.7.1. Yunus Emre Enstitüsü Yabancılar Türkçe Öğretimi Setleri

Yunus Emre enstitüsü web sayfası incelendiğinde yabancılar Türkçe öğretimi konusunda geniş bir kaynak sunduğu söylenebilir. Yayınlar başlığı altında kitaplar, dergiler, bültenler ve kataloglar şeklinde birçok kaynak bulunmaktadır. Yunus Emre Enstitüsü tarafından yayınlanan kaynaklar aşağıda açıklamalı olarak belirtilmiştir.

Yunus Emre Enstitüsü, Türkçe Eğitim Müdürlüğü tarafından “Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Metni” ölçütlerine ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin ilkelerine uygun şekilde hazırlanmış olan Yabancılar Türkçe öğretim setleri, farklı yaş gruplarının yabancı dil öğrenme seviyelerinde kullanılmak üzere yabancı dil olarak Türkçe öğretimi araç gereçleri sunmaktadır. Bu kaynaklar, ders kitapları, çalışma kitapları, öğretmen kılavuz kitapları, yardımcı okuma kitapları, resimli sözlükler, Z-kitap gibi basılı, görsel ve işitsel dil öğretim araç-gereçleri şeklinde tasarlanmıştır. Bu kaynak çeşitliliği ile birden fazla duyu organına hitap ederek dil öğreniminde öğrencilere ve öğreticilere fayda sağlamayı amaçlamaktadır.

Yunus Emre Enstitüsü, yayınlar bölümünü incelediğimizde, yayınlar menüsünün kitaplar başlığında Türkçe Öğretim Materyalleri ve Kültürel Diplomasi bölümleri bulunmaktadır. Bu bölümde bulunan kaynaklar Tablo 2.7.1.1’de gösterilmektedir.

Tablo 2.7.1.1. Yunus Emre Enstitüsü Kitapları

Kitaplar	
Türkçe Öğretim Materyalleri	Türkçe Öğretim Materyalleri
	Yedi İklim Türkçe Seti
	Yedi İklim Türkçe Z-Kitap
	Türkçe Öğreniyorum Seti
	Çocuklar İçin Türkçe Seti
	Kelime Öğretim Afişleri
	Resimlerle Kelime Öğreniyorum
	Yedi İklim Türkçe Konuşma ve Yazma Kitabı
	Yedi İklim Türkçe Video Etkinlik Kitabı
	Yabancılar İçin Türkçe Konuşma Kılavuzu
	Çocuk Hikâyeleri Dizisi
	Dede Korkut Hikâyeleri
	Anadolu Hikâyeleri
	Türkçenin Sesi Yunus Emre Hikâyeleri
Kültürel Diplomasi Akademisi Yayınları	Kültürel Diplomasi Akademisi Yayınları

Tablo 2.7.1.1’de görüldüğü üzere Yunus Emre Enstitüsü tarafından Türkçe Öğretim Materyalleri bölümünde 14 kaynak ve Kültürel Diplomasi bölümünde de 1 kaynak kullanıma sunulmaktadır.

2.7.2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Materyalleri

2.7.2.1. Yedi İklim Türkçe Seti

Türkçe Eğitim Müdürlüğü tarafından, yetişkinlerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenme ihtiyaçları için hazırlanan Yedi İklim Türkçe Seti, A1'den C1 seviyesine kadar her seviyede bir ders kitabı, bir çalışma kitabı, bir öğretmen kılavuz kitabı, bir dinleme kitapçığı ve bir dinleme CD'si olmak üzere 30 materyalden oluşmaktadır. Yedi İklim Türkçe Seti, Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesine (CEFR) uygun olarak A1 seviyesinden C2 seviyesine kadar hazırlanmış kapsamlı bir dil öğrenme seti olup, her seviyede beş farklı materyal bulunur:

Ders Kitabı : Dil bilgisi ve kelime dağarcığını geliştirmek için kullanılan temel kaynaktan oluşur.

Çalışma Kitabı : Ders kitabındaki konuları pekiştirmek için hazırlanmış alıştırmalar ve aktiviteleri içerir.

Dinleme Kitapçığı : Dinleme becerilerini geliştirmek ve pratik yapmak için çeşitli dinleme metinleri ve alıştırmaları içerir.

Seslendirme CD'si : Dinleme kitapçığındaki metinlerin seslendirilmiş versiyonlarını içerir. Bu sayede çoklu materyal ile öğrenmeyi pekiştirme ve tekrar imkânı sunar.

Öğretmen Kitabı : Öğretmenler için ders ve etkinlik planları, ek aktiviteler ve ölçme-değerlendirme araçları sağlar.

Yedi İklim Türkçe Seti resim 2.7.2.1’ de gösterilmiştir.

Resim 2.7.2.1. Yedi İklim Türkçe Seti

2.7.2.2. Türkçe Öğreniyorum Seti

Türkçe Öğreniyorum Seti, ders kitabı, çalışma kitabı, dinleme metinleri kitapçığı ve dinleme kayıtlarından oluşmaktadır.

Kitaplar A1 ve A2 düzey kazanımlarını kapsamakta olup, 1. ve 2. kitaplar A1, 3. ve 4. kitaplar ise A2 seviyesine yönelik hazırlanmıştır. Türkçenin ikinci yabancı dil (seçmeli ya da zorunlu) olarak okutulduğu ülkelerde, Enstitüye bağlı Türk Kültür Merkezlerinin çocuk gruplarında ve çeşitli sebeplerle Türkiye'ye gelen 10-15 yaş grubuna yönelik düzenlenen kurslarda kullanılmak üzere hazırlanmıştır.

Türkçe Öğreniyorum Seti Resim 2.7.2.2’ de gösterilmiştir.

Resim 2.7.2.2. Türkçe Öğreniyorum Seti

2.7.2.3. Çocuklar İçin Türkçe Seti

Ders kitapları, öğretmen kılavuz kitapları, şarkılar ve dinleme kayıtlarından oluşan “Çocuklar İçin Türkçe (ÇİT) Seti” Yunus Emre Türk Kültür Merkezlerinde görevli Türkçe okutmanları ve alan uzmanlarından oluşan bir komisyon tarafından hazırlanmıştır. Bu kitaplar A1 düzeyinin kazanımlarını kapsamakta olup, 6-9 yaş hedef kitlenin Türkçe öğrenimine yönelik hazırlanmıştır. Başta, ülkemizdeki geçici koruma altında bulunan Suriyeli çocuklar olmak üzere Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek isteyen çocukların ve öğretmenlerin kaynak ihtiyacını karşılama amacı taşımaktadır.

2.7.2.4. Kelime Öğretim Afişleri

25 adet dil öğretim afişinden oluşan ve Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde tematik kelime öğretiminde kullanılabilecek Kelime Öğretim Afişleri, A1 düzeyindeki aşağı yukarı 600 kelimeyi içermektedir. 50x70 cm ebatlarında bastırılması önerilen bu afişler, içeriği değiştirilmemek kaydıyla telifsiz kullanılabilme ayrıcalığına sahiptir.

2.7.2.5. Resimlerle Kelime Öğreniyorum

“Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Metni” doğrultusunda belirlenen, Türkçe öğrenen ve öğretenlerin ihtiyaçları dikkate alınarak hazırlanan "Resimlerle Kelime Öğreniyorum" sözlüğü, 24 farklı konuda 600'den fazla resimli kelimedenden oluşmakta olup, öğrenim sürecini hızlandırmak ve anlamayı kolaylaştırmak amacıyla kelimeler tek tek resmedilmek yerine bir kompozisyon içerisinde sunulmuş ve bu farklı konularda sunulmuş olan kelimelerin bir sonraki sayfada yer alan etkinliklerle pekiştirilmesi amaçlanmıştır. Sözlüğün sonunda kelimelerin geçtiği temalar ve sayfa numaraları ile, her kelimenin İngilizce, Rusça ve Arapça karşılıkları da verilmiştir. Ayrıca, eserin içeriğine dayanarak ses, resim, video ve çeşitli etkinlikleri içeren bir Z-Kitap uygulamasının geliştirildiği belirtilmektedir.

2.7.2.6. Yedi İklim Türkçe Konuşma ve Yazma Kitabı

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda yer alan konulara uygun biçimde hazırlanmış olan "Yedi İklim Türkçe Konuşma ve Yazma Kitabı", resimli olarak konuşma ve yazma becerisini destekleyerek, temel seviyedeki öğrencilerin dil gelişimini arttırmayı hedeflemektedir. Kitap içeriğinde tematik fotoğraflar ve bu fotoğrafların arka sayfalarında fotoğrafla ilgili sorular, nesnelerin isimleri ve örnek cümlelere yer verilmiştir.

Yedi İklim Türkçe Konuşma ve Yazma Kitabı resim 2.7.2.6’ da gösterilmiştir.

Resim 2.7.2.6. Yedi İklim Türkçe Konuşma ve Yazma Kitabı

2.7.2.7. Yedi İklim Türkçe Video Etkinlik Kitabı

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Eğitim Müdürlüğü tarafından görsel ve işitsel araçlarla Türkçe öğretimi için "Video Etkinlik Kitabı" hazırlanmış olup, bu kitap, 24 video ve bu videolarla ilgili etkinliklerden oluşturulmuş olup, Türkçe öğrenen ve öğretenlerin kullanımına sunulmuştur. Temel seviyede Türkçe öğrenenler için ek bir materyal olarak tasarlanmıştır.

2.7.2.8. Yabancılar İçin Türkçe Konuşma Kılavuzu

Yunus Emre Enstitüsü tarafından Türkiye’de bir yabancıнын karşılaşabileceği durumlar göz önünde bulundurularak yaklaşık altı aylık bir sürede “Yabancılar İçin Türkçe Konuşma Kılavuzu” hazırlanmıştır.

Bu kitap, havaalanında, otelde, restoranda, hastanede vb. birçok sosyal alanda kullanılabilecek kelimelerle birlikte örnek diyalogların da yer aldığı bir kitaptır. Toplam 21 bölümden oluşmaktadır.

Yabancılar İçin Türkçe Konuşma Kılavuzu resim 2.7.2.8’ de gösterilmiştir.

Resim 2.7.2.8. Yabancılar İçin Türkçe Konuşma Kılavuzu

2.7.2.9. Çocuk Hikâyeleri Dizisi

10-15 Yaş arasındaki yabancı çocukların Türkçe yardımcı okuma kitabı ihtiyacına cevap vermek amacıyla A1 ve A2 düzeyine uygun 14 hikâye kitabı olarak hazırlanmıştır. Ders dışında da öğrencilerin okuyabilecekleri bu hikâyelerin son bölümlerinde metne yönelik anlama sorularının yanı sıra metinlerdeki dil yapıları ve söz varlığıyla ilgili etkinlikler de yer almaktadır.

2.7.2.10. Dede Korkut Hikâyeleri

Yunus Emre Enstitüsü tarafından B1 ve B2 düzeyine uygun olarak hazırlanmış 12 kitaptan oluşan Dede Korkut Hikâyeleri, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen yetişkinlere yönelik yardımcı okuma kitabı ihtiyacına cevap vermek amacıyla hazırlanmış olup sadece ilk dört kitabı yayımlanmıştır. Bu setin her kitabının sonunda okuma-anlama, konuşma ve yazma sorularının yanı sıra metindeki dil yapıları ve söz varlığıyla ilgili etkinlikler de yer almaktadır.

2.7.2.11. Anadolu Hikâyeleri

Anadolu Hikâyeleri adlı eser, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen yetişkinler için yardımcı okuma kitabı ihtiyacını karşılamak amacıyla oluşturulmuştur. Kitap, Türkçenin edebi söyleyişini, hikâye türünü ve Anadolu kültürünü birleştirmektedir. Set, A1-A2 seviyesinde 5 kitaptan oluşmakta olup her hikâyenin sonunda anlama soruları ile dil yapıları ve söz varlığına yönelik etkinlikler bulunmaktadır.

2.7.2.12. Türkçenin Sesi Yunus Emre Hikâyeleri

Türkçenin Sesi Yunus Emre Hikâyeleri, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen yetişkinlerin yardımcı okuma kitabı ihtiyacına cevap vermek amacıyla hazırlanmıştır. Türkçenin edebî söyleyişini hikâye türünün unsurlarıyla, Yunus Emre'nin hayatı ve düşüncesiyle birleştirerek üç farklı düzeye uyarlamıştır.

2.8. Zenginleştirilmiş Kitap (Z Kitap)

Z-Kitap, dijital ortamda kullanılmak üzere çoklu ortam araçlarıyla hazırlanan ve birden çok duyu organına hitap eden, içeriği zenginleştirilmiş etkileşimli bir kütüphanedir. Bu dijital kitaplar, geleneksel okuma deneyim ve eylemini interaktif bir hale getirerek öğrenme öğretme süreçlerini daha eğlenceli ve dikkat çekici kılmayı hedefler. Klasik kâğıt kalem versiyonların sınırlamalarını ortadan kaldırarak etkileşim, esnek yapı, tasarım ve anlatım kolaylığı sağlar. (Şanal 2016)'a göre, Z-Kitaplar, içerdikleri çoklu ortam ürünleri olan video, resim, grafik, tablo, şekil, ses, animasyon, fotoğraf, harita gibi unsurlar ve dönüt verici özellikleri sayesinde e-kitaplardan ayrılır. Bu özellikler, Z-Kitapların daha etkileşimli ve zengin içerikli olmasını sağlar. Özellikle sınıf içi eğitimde akıllı tahtalarda, bilgisayar ve tabletlerde kullanılmak üzere birçok alanda Z-Kitaplar hazırlanır. Dijital bir materyal olduğu için tüm elektronik ortamlarda kullanılabilir ve USB bellek veya taşınabilir tüm cihazlarda depolanabilir fakat cihaz görünüm uygunluğu değişiklik gösterebilir. Örnek olarak Z Kitap uygulaması akıllı tahta ve bilgisayarlarda farklı düzen uygulamasına sahiptir ama mobil işletim sistemli (Android, IOS vb.) cihazlarda web uyumluluğu nedeniyle içerik düzeni ve grafiklerde değişiklik olabilmektedir. (Aydın, 2016)'a göre, Z-Kitap, akıllı tahtalarda sınıf ortamında öğretmen desteğiyle kullanılmak üzere tasarlanırken, akıllı telefonlarda bireysel çalışmaya yönelik olarak hazırlanmaktadır. Akıllı telefonların ekran boyutunun daha küçük

olması nedeniyle, içeriklerin yeniden tasarlanması ve düzenlenmesi gerekmektedir. Bu, kullanıcı deneyimini optimize etmek ve içeriğin etkili bir şekilde sunulmasını sağlamak için önemlidir. Bu noktada kullanıcı deneyimi tasarımından elde edilen geribildirim verileri cihaz kullanımını açısından önemlidir.

2.8.1. Yedi İklim Türkçe Z-Kitap

“Z Kitap” uygulaması, Yunus Emre Enstitüsü tarafından 2 yıllık hazırlık sürecinden sonra 2014 yılında piyasaya sürülen “Yedi İklim Türkçe” setinin dijital ortama aktarılmasıyla ses kayıtları, videolar ve görsellerle desteklenmiş ve etkileşimli kullanıma uygun hale getirilmiş halidir. Yabancılar Türkçe öğretimi açısından yeni nesil bir ders araç gereci haline gelmiş olan Z-Kitap uygulaması, A1, A2, B1, B2, C1 düzeylerinde hazırlanmış olup, her seviyede çalışma kitabı, seslendirme CD’si, dinleme kitapçığı ve öğretmen kitabı bulunmaktadır.

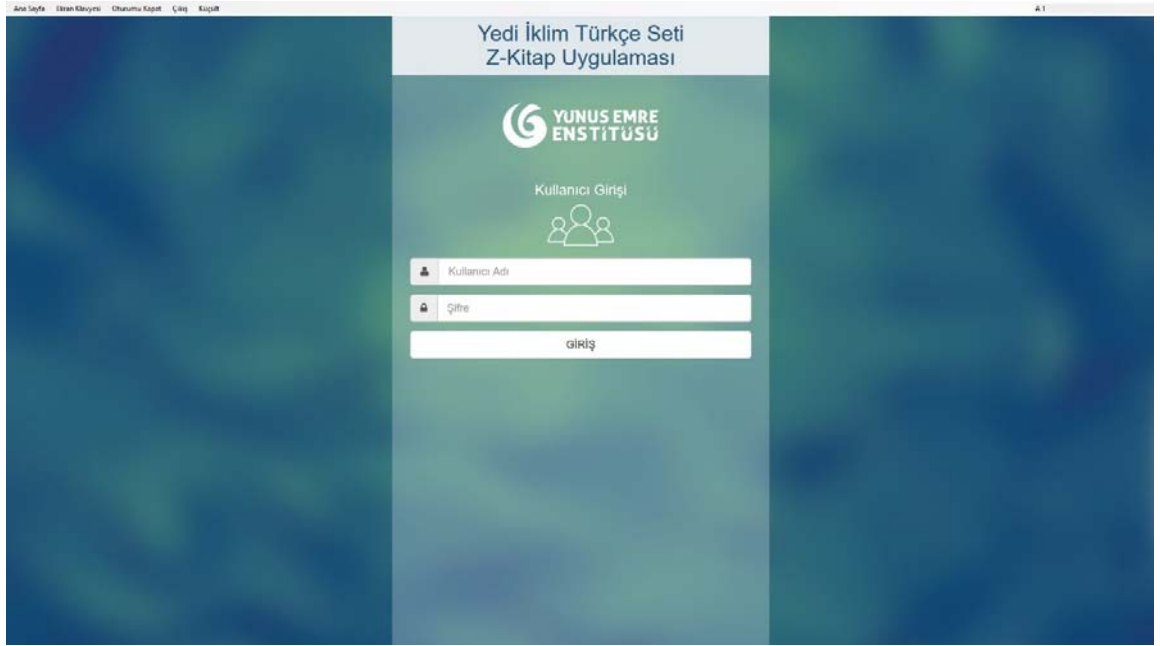
Dil İçin Amaç Odaklı Öğretim Çerçevesince (DİAOÖÇ) eylem odaklı yaklaşıma göre hazırlanan bu kitaplar, hayatın içinden konuları tematik olarak ele alır. Her düzeyde toplam sekiz ünite bulunmakta olup, her ünitenin altında üç alt bölüm yer almaktadır. Bu üç alt bölüm A, B ve C bölümlerinden oluşur ve son bölüm değerlendirme bölümüdür. Ünitelerin sonunda bulunan bu değerlendirme bölümlerinde, öğrencilerin ilgili üniteye öğrendiği yapılar değerlendirilmektedir. Değerlendirme bölümlerinden sonra ünitenin kazanımları ile oluşturulan ve öğrencinin kendi kendini değerlendirebildiği "Kendimi Değerlendiriyorum" isimli bölümler yer alır. Yedi İklim Türkçe Z-Kitap Uygulaması da bu alt bölümlere ve değerlendirme testlerine göre hazırlanmıştır.

Yedi İklim Türkçe Z-Kitap Uygulaması, A1 ve A2 düzeyinde temalarla uyumlu olarak hazırlanan 32 adet kısa film ve etkinlikleri içeren video bölümleri sunmaktadır. Bu bölümlerde dinleme ve izleme etkinlikleri bulunmakta olup, Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan "Yedi İklim Türkçe Video Etkinlik Kitabı" adlı materyal, Z-Kitap uygulamasının içinde ücretsiz olarak sunulmaktadır. Bu sayede öğrenci ve öğretmenler, Türkçe öğrenimlerini daha aktif ve eğlenceli bir şekilde sürdürebilmektedir (Doğan 2018).

Yedi İklim Türkçe Z-Kitap Uygulaması, Öğretim Yönetim Sistemi ile entegre çalışarak hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin hareketlerini kayıt altına alır. “Tin Can” teknolojisi kullanılarak hazırlanan bu içerikler sayesinde, öğretici öğrencilerin hangi etkinliği ne kadar

sürede ve nasıl tamamladığını görebilir. Bu özellik, Yedi İklim Türkçe Z-Kitap Uygulamasını diğer Z-Kitap uygulamalarından ayırır (Doğan 2018). Öğreticiler, öğrencilerin performanslarını izleyebilir ve ders kitabından belirli konuları ödev olarak verdiklerinde, bu ödevlerin yapılıp yapılmadığının kontrolünü sağlayabilir. Bu durum, öğrencilerin yaptığı hataların eşzamanlı tespit ve doğru müdahalelerle zamanında düzeltilmesini ve bununla birlikte öğretimin doğru bilgilerle gerçekleşmesini sağlar.

Yunus Emre Z Kitap uygulama arayüzüne ait görseller aşağıda gösterilmiştir.

Resim 2.8.1.1. Yunus Emre Z Kitap uygulama giriş arayüzü

Resim 2.8.1.2. Yunus Emre Z Kitap uygulama kütüphanesine ait arayüz

Resim 2.8.1.3. Yunus Emre Z Kitap uygulama ders içeriğine ait arayüz

Yunus Emre Z Kitap uygulaması, <https://www.yee.org.tr/tr/yayin/yedi-iklim-turkce-z-kitap> adresinden indirilebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın temelini oluşturan problemlerin çözümüne yönelik olarak araştırma desenine, katılımcılara, veri toplama araçlarına ve verilerin analizinde kullanılacak yöntemlere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel yaklaşıma dayalı yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Çalışmada katılımcı grup amaçlı örnekleme tekniği ile seçilmiştir. Amaçlı örnekleme tekniği; derinlemesine araştırma yapabilmek amacıyla çalışmanın amacı bağlamında bilgi açısından zengin durumların seçilmesidir (Büyüköztürk 2013). Verilerin analizinde tematik analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Tematik analiz, nitel araştırmalarda kullanılan bir yöntem olup, belge incelemesi yoluyla toplanan veriler, belirli temalar ve kodlar şeklinde organize edilir ve analiz edilir (Batdı, 2021). Bu sayede, veriler arasındaki ortak noktalar belirlenir ve daha derinlemesine bir anlayış elde edilir.

3.2. Araştırma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, yurt dışında görev yapan ve yabancılara Türkçe eğitimi veren öğretmenler oluşturmaktadır. Veriler 2023-2024 eğitim öğretim yılında Kırgızistan'ın başkenti Bişkek'te faaliyet gösteren Türkiye Türkçesi Öğretim Merkezi'nde görev yapmakta olan (TTEÖMER) 13 erkek ve 3 kadın olmak üzere toplam 16 katılımcıdan elde edilmiştir.

Katılımcılara ait bilgiler tablo 3.2.1.'de verilmiştir.

Tablo 3.2.1. Katılımcılara ait bilgiler

Katılımcı	Cinsiyet	Görev Süresi	TTEÖMER'deki Görev Süresi	Mezun Olunan Lisans Programı	Mezun Olunan Yüksek Lisans veya Doktora Programı
K1	E	17	3	Türkçe	
K2	E	31	4	Türk Dili ve Edebiyatı	Türkoloji Y. L.
K3	E	16	4	Türkçe	Türkoloji Y. L.
K4	K	25	5	Türkçe	
K5	E	21	5	Sınıf Öğretmenliği	
K6	E	19	3	Türkçe	
K7	E	16	5	Türkçe	
K8	E	20	4	Türkçe	Türkoloji Y. L.
K9	E	17	3	Türkçe	Türkoloji Y. L.
K10	E	24	4	Sınıf Öğretmenliği	
K11	K	26	5	Türkçe	
K12	E	22	5	Türkçe	Türkoloji Y. L.
K13	K	16	5	Türk Dili ve Edebiyatı	
K14	E	12	4	Türkçe	Türkoloji Y. L.
K15	E	14	3	Türk Dili Ve Edebiyatı	
K16	E	17	5	Türkçe	

3.3. Veri Toplama Araçları

Demografik bilgi formu: Bu form, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş ve katılımcıların demografik bilgilerine erişmek amacıyla hazırlanmıştır. Formda yer alan bilgiler şunlardır: Katılımcıların adı ve soyadı, branşı, cinsiyeti, yaşı, TTEÖMER'deki görev süresi, MEB'deki toplam görev süresi.

Yarı Yapılandırılmış görüşme Formu: İkinci veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu form araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Öncelikle literatür taraması yapılarak araştırma amacına en uygun olduğu düşünülen sorular belirlenmiştir. Görüşme formunu oluşturmak için öncelikle 5 soru oluşturulmuş, sonrasında bu sorular arasında uzman görüşüyle eleme yapılarak soru sayısı 4'e düşürülmüştür. Formda aşağıdaki sorular yer almıştır:

1. *Yabancılarla Türkçe öğretiminde Z kitap kullanımının dil eğitimi üzerinde etkisi konusunda ne düşünüyorsunuz?*
2. *Z kitabın kullanımını teknik açıdan değerlendirebilir misiniz? (Kullanım kolaylığı vb.)*
3. *Z kitap kullanımını öğretmen ve öğrenci açısından (Okuma-anlama-dinleme anlama) değerlendirebilir misiniz?*
4. *Z kitabın geliştirmesi gereken yönleri var mıdır, varsa nelerdir?*

3.4. Verilerin Toplanması

Veriler katılımcılardan yüz yüze veya görüşme formu şeklinde yazılı olarak istenmiştir. Bazı katılımcılar görüşme formu doldurmuş, bazıları ise yüz yüze görüşmeyi tercih etmişlerdir. Mülakat isteyen katılımcılarla yüz yüze, ses kaydı alınarak görüşülmüştür.

Katılımcılara yarı yapılandırılmış görüşme formu ve mülakat seçenekleri sunulmuştur. Katılımcılar kendilerine uygun seçeneğe kendileri karar vermişlerdir. Buna göre katılımcılardan 10 kişi yarı yapılandırılmış görüşme formunu tercih ederken, 6 kişi ise mülakat tercih etmiştir. Görüşme formunu tercih edenler ile birebir görüşülmüş, onlara görüşme formu verilmiş ve formu doldurmaları istenmiştir. Daha sonra mülakat tercih eden katılımcılarla görüşme yeri ve zamanı belirlenmiştir. Onlara uygun olan yer ve zaman tercih

edilmiş ve her biriyle yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde birden çok ses kaydı alınmıştır. Ses kayıtları, programlar marifetiyle yazılı verilere dönüştürülmüş ve bu yazıya dönüştürülen veriler araştırmacı tarafından araştırmada kullanılacak şekilde bilgiye dönüştürülmüştür. Bu veriler analiz edilmiştir. Görüşmeler ortalama 20-30 dakika sürmüştür.

3.5. Verilerin Analizi

Katılımcılar tarafından cevaplanan görüşme formları, ses kaydı olarak gönderilip çözümlenen ses verileri ve yapılan yüz yüze mülakatlar sonrasında toplanan ve yazıya dönüştürülen tüm veriler, kelime işlemci yazılımlar ile düzenlenerek veri analizine hazırlık yapılmıştır. Sonrasında MAXQDA programı ile nitel analizi yapılmıştır. Katılımcılardan gelen bu veriler ışığında Zenginleştirilmiş kitap kullanımının öğretmen görüşlerine etkileri üzerinde analizler yapılmıştır.

3.6. Araştırmada Etik Beyan

Araştırmaya katılan bütün katılımcılar araştırmanın yararlı ve riskli yönleri konusunda bilgilendirilmiş olup, ayrıca gönüllülük esasına dayalı olan araştırmanın etik kurul onayı 2024 yılında Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi Bilimsel Araştırma Yayın Etik Kurulu tarafından R.30.2024/BAYEK- 4110 numaralı kararı ile alınmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde, araştırma konumuz olan “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Zenginleştirilmiş Kitap Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri” konusunda elde edilen veriler değerlendirilecektir. Bu bağlamda Kırgızistan Bışkek’te faaliyet yürüten Türkiye Türkçesi Öğretim Merkezi’nde (TTEÖMER) görevli 3’ü kadın 13’ü erkek olmak üzere toplam 16 katılımcıdan elde edilen veriler kullanılmıştır. Veriler katılımcılardan, araştırmacı ve bir alan uzmanı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış gözlem formu kullanılarak elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış gözlem formunda katılımcılara dört soru yöneltilmiş, bu sorulara verilen cevaplar ses kayıtları ve /veya yazılı olarak toplanmıştır. Sorulara verilen cevaplar “MAXQDA” Nitel analiz programı ile çözümlenmiş olup, bu sorulara verilen cevaplardan 233 görüş elde edilmiştir.

4.1. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

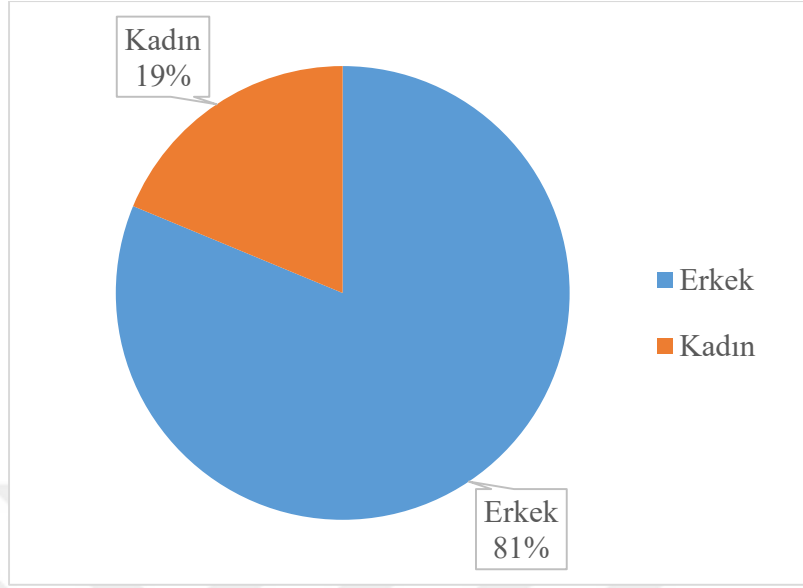
2024 yılı TTEÖMER öğretmen kadrosu incelendiğinde Eğitim Merkezinde görev alan 48 öğretmenin olduğu, 43 öğretmenin erkeklerden, 5 öğretmenin de kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Araştırmamızda 13 erkek ve 3 kadın olmak üzere toplam 16 öğretmen katılımcı olarak yer almıştır.

Araştırmaya katılan öğretmen sayılarına ilişkin veriler Tablo 4.1.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1.1. Araştırmaya katılan öğretmen sayıları

Araştırmaya Katılan Öğretmen Sayısı	n	%
Erkek	13	81
Kadın	3	19

Tablo 4.1.1. incelendiğinde Z kitap kullanımı ile ilgili 13’ü erkek, 3’ü kadın olmak üzere toplam 16 katılımcıdan veriler toplanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen sayılarına ilişkin veriler grafik 4.1.1.’de gösterilmiştir.

Grafik 4.1.1. Araştırmaya katılan öğretmen sayıları

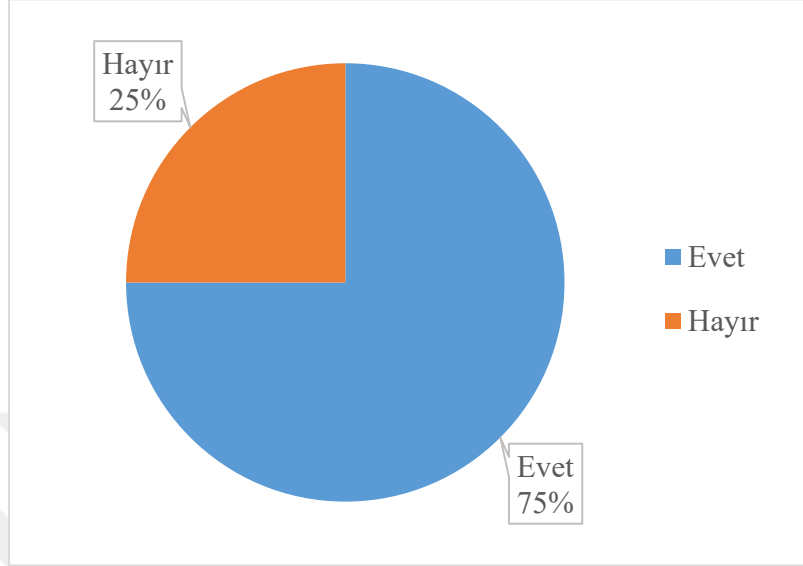
Öğretmenlerin Z Kitap kullanım oranı tablo 4.1.2’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.2. Öğretmenlerin Z Kitap Kullanım Oranı

Öğretmenlerin Z Kitap Kullanım Oranı	n	%
Evet	12	75
Hayır	4	25

Tablo 4.1.2 incelendiğinde Z Kitap kullanan katılımcıların oranının %75 (n:12), kullanmayanların oranının %25 (n:4) olduğu görülmektedir. Bu bağlamda katılımcıların çoğunluğunun Z kitap uygulamasını kullandığı anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin Z Kitap kullanım oranı Grafik 4.1.2’de gösterilmiştir.

Grafik 4.1.2. Öğretmenlerin Z Kitap Kullanım Oranı

Cinsiyete göre öğretmen Z Kitap kullanıcı sayıları tablo 4.1.3’te gösterilmiştir.

Tablo 4.1.3. Cinsiyete Göre Öğretmen Z Kitap Kullanıcı Sayıları

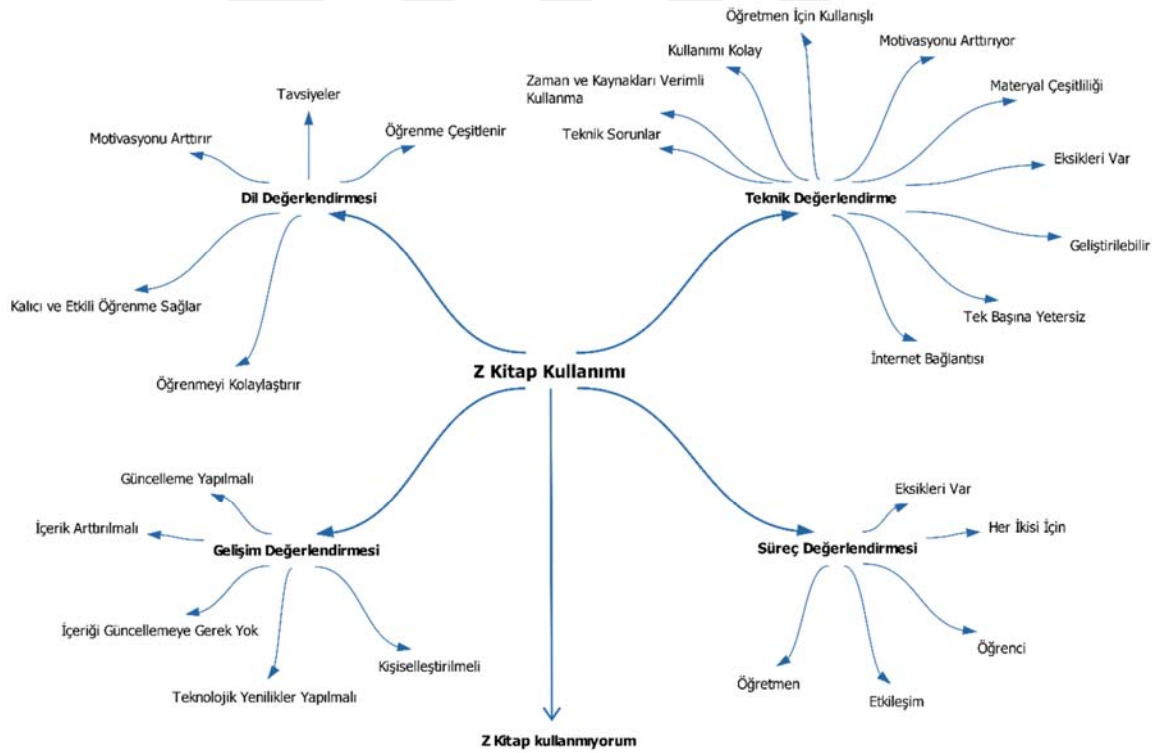
Cinsiyete Göre Öğretmen Z Kitap Kullanıcı Sayısı	Kullanan	Kullanmayan	%
Erkek	12	1	92
Kadın	0	3	0

Tablo 4.1.3 incelendiğinde erkek öğretmenlerin neredeyse hepsinin (n:92) Z Kitap uygulamasını kullandığı, buna karşın araştırmaya katılan kadın öğretmenlerin hiçbirinin Z kitap uygulamasını kullanmadığı görülmektedir. Öğretmenlerin cinsiyet dağılımının bu denli heterojen olmasında, özellikle taşra bölgelerde görevlendirmelerde zorlu koşullar göz önüne alınarak erkek öğretmenlerin görevlendirildiği anlaşılmaktadır.

4.2. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Zenginleştirilmiş Kitap Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri Analizleri

Yabancılar Türkçe öğretiminde zenginleştirilmiş kitap kullanımına ilişkin öğretmen görüşlerini almak için öğretmenler ile görüşmeler yapılmıştır. Yapılan bu görüşmelerde ses kayıt ve not alma yöntemleri kullanılmıştır. Farklı mekanlarda alınan bu ses kayıtları, programlar vasıtasıyla ayıklanıp ham veri haline dönüştürülmüş ve bu veriler kelime işlemci programlar ile sadeleştirilmiştir. Sonrasında MAXQDA programına aktarılmış ve burada konulara göre cevaplar gruplandırılmıştır. Katılımcılara dört soru sorulmuş, sorulara verilen cevaplar MAXQDA nitel veri analiz programı ile temalara dönüştürülmüştür. Tema sonucunda 4 başlık altında verilen cevaplar sıralanmış ve bu sorulara verilen cevaplardan 233 görüş elde edilmiştir.

MaxQDA ile oluşturulan kod şeması şekil 4.2’de gösterilmiştir.

Şekil 4.2. MaxQDA ile oluşturulan kod şeması

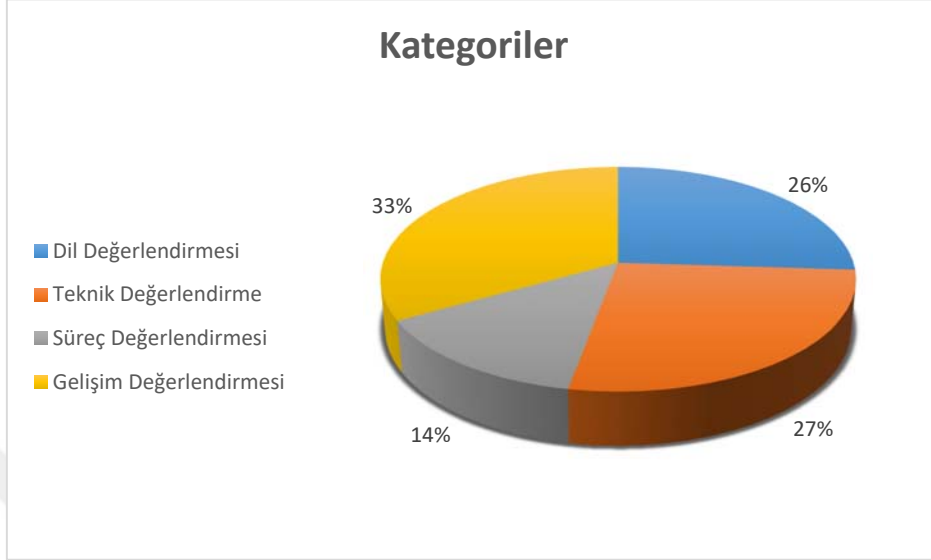
Öğretmenlere yöneltilen sorular ve temalar tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2. Öğretmenlere yöneltilen sorular ve temalar

Sorular	Temalar
1. Yabancılar Türkçe öğretiminde Z kitap kullanımının dil eğitimi üzerinde etkisi konusunda ne düşünüyorsunuz?	Dil Değerlendirmesi
2. Z kitabın kullanımını teknik açıdan değerlendirebilir misiniz? (Kullanım kolaylığı vb.)	Teknik Değerlendirme
3. Z kitap kullanımını öğretmen ve öğrenci açısından (Okuma-anlama-dinleme anlama) değerlendirebilir misiniz?	Süreç Değerlendirmesi
4. Z kitabın geliştirilmesi gereken yönleri var mıdır? varsa nelerdir?	Gelişim Değerlendirmesi

Tablo 4.2’de bulunan sorulara öğretmenlerin içten ve samimi cevap vermeleri istenilmiştir.

Öğretmenlere yöneltilen sorular ve temalara ait veriler grafik 4.2’de gösterilmiştir.

Grafik 4.2. Öğretmenlere yöneltilen sorular ve temalara ait veriler

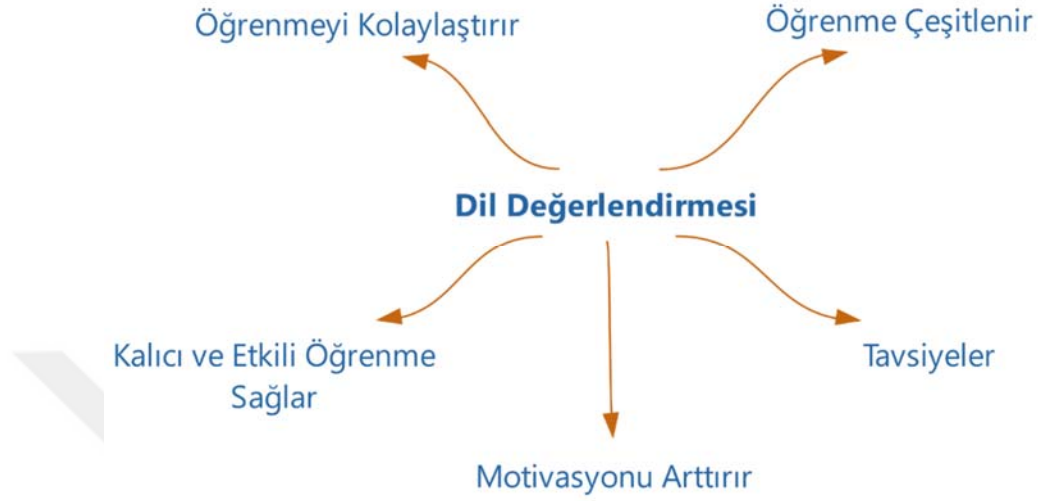
Grafik 4.2 incelendiğinde, en yüksek cevap oranına sahip kategorinin “Gelişim Değerlendirmesi” (%33) olduğu, en düşük cevap oranına sahip kategorinin ise “Süreç Değerlendirmesi” (%14) olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan tüm katılımcılardan cevaplar alınmış olup, bu cevaplar aşağıda sırayla açıklanmaktadır.

4.2.1. Yabancılar Türkçe öğretiminde Z kitap kullanımının dil eğitimi üzerinde etkisi konusunda ne düşünüyorsunuz?

İlk soru olan “Yabancılar Türkçe öğretiminde Z kitap kullanımının dil eğitimi üzerinde etkisi konusunda ne düşünüyorsunuz?” sorusunun cevabı MaxQDA ile kodlanmış ve aşağıdaki şema oluşturulmuştur. Bu şema “Dil Değerlendirmesi” başlığı altında ele alınmıştır.

Katılımcıların, Yabancılar Türkçe öğretiminde Z kitap kullanımının dil eğitimi üzerinde etkisi konusundaki düşüncelere verdiği cevaplar şekil 4.2.1’de gösterilmiştir.

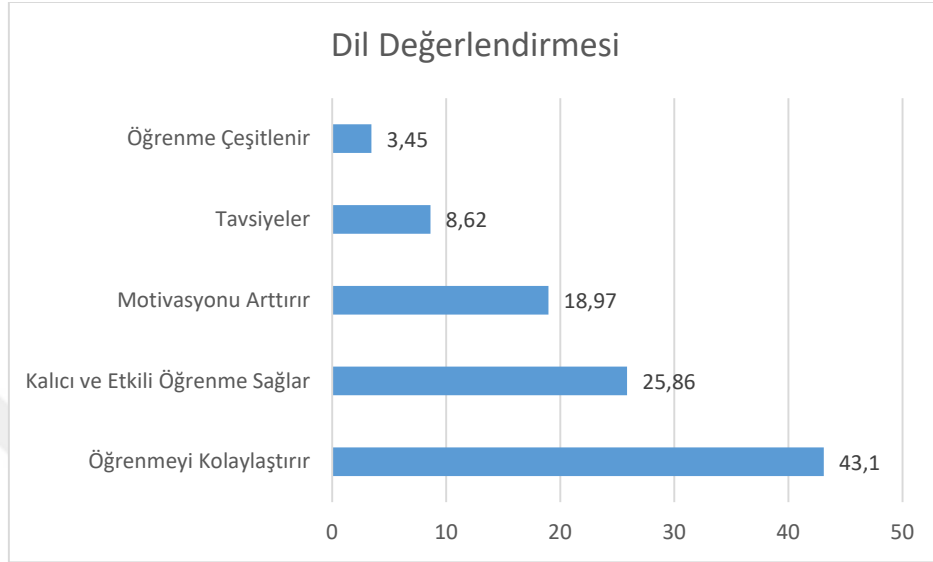
Şekil 4.2.1. Katılımcıların, Yabancılar Türkçe öğretiminde Z kitap kullanımının dil eğitimi üzerinde etkisi konusundaki düşüncelere verdiği cevaplar

Dil Değerlendirmesi başlığı altında katılımcılardan elde edilen kodlar Tablo 4.2.1’de verilmiştir.

Tablo 4.2.1. Dil Değerlendirmesi başlığı altında katılımcılardan elde edilen kodlar

Dil Değerlendirmesi	f	%
Öğrenmeyi Kolaylaştırır	25	43,1
Kalıcı ve Etkili Öğrenme Sağlar	15	25,86
Motivasyonu Arttırır	11	18,97
Tavsiyeler	5	8,62
Öğrenme Çeşitlenir	2	3,45

Dil Değerlendirmesi başlığı altında katılımcılardan elde edilen kodlar grafik 4.2.1’de gösterilmiştir.

Grafik 4.2.1. Dil Değerlendirmesi başlığı altında katılımcılardan elde edilen kodlar

Tablo 4.2.1 ve grafik 4.2.1 incelendiğinde katılımcıların, “Dil Değerlendirmesi” sorusuna verdikleri cevaplara ait görüşler görülmektedir. Bu görüşlerden en yüksek frekansa sahip olan başlık %43 ile “Öğrenmeyi Kolaylaştırır” cevabına aittir (n:25). En yüksek frekansa sahip bu başlık ile Z kitabın, içeriği (ses, video, görüntüler, etkileşim vb.) ile zaman ve mekândan bağımsız ulaşılabilmesi gibi avantajlarının, öğrencilerin öğrenme süreçlerini kolaylaştırdığı belirtilmektedir.

Dil Değerlendirmesi sorusuna verilen en yüksek frekanslı ikinci başlık ise %26 ile “Kalıcı ve etkili öğrenme”dir (n:15). Katılımcılar, Z kitap uygulamasının, öğrenci için daha aktif bir öğrenme sağlaması; z kitaptaki etkinliklerden, alıştırılardan, eklentilerden diğer kitapta olmayan unsurlardan da faydalanılması, tema sonlarında bulunan örnek videolar ve video etkinliklerinin öğrencilerde kalıcı öğrenme sağlaması gibi avantajları olduğunu belirtmişlerdir.

Dil Değerlendirmesi sorusuna verilen en yüksek frekanslı üçüncü başlık ise %19 ile “Motivasyonu arttırır” cevabıdır (n: 11). Z kitap uygulamasının, öğrenmeyi daha eğlenceli hale getirmesi, sesli ve görsel etkinlikler ile öğrencilerin eğlenerek öğrenme imkânına

kavuşması ve bu durumun onları dil öğrenme konusunda güdülemesi, öğrencilerin akıllı tahtada yaparak yaşayarak öğrenmeleri gibi cevaplar verilmiştir.

4.2.2. Z kitabın kullanımını teknik açıdan değerlendirebilir misiniz?

İkinci soru olan “Z kitabın kullanımını teknik açıdan değerlendirebilir misiniz?” sorusunun cevabı MaxQDA ile kodlanmış ve aşağıdaki şema oluşturulmuştur. Bu şema, “Teknik Değerlendirme” başlığı altında ele alınmıştır.

Katılımcıların, Z kitabın kullanımının teknik açıdan değerlendirilmesi konusunda verdiği cevaplar şekil 4.2.2’de gösterilmiştir.

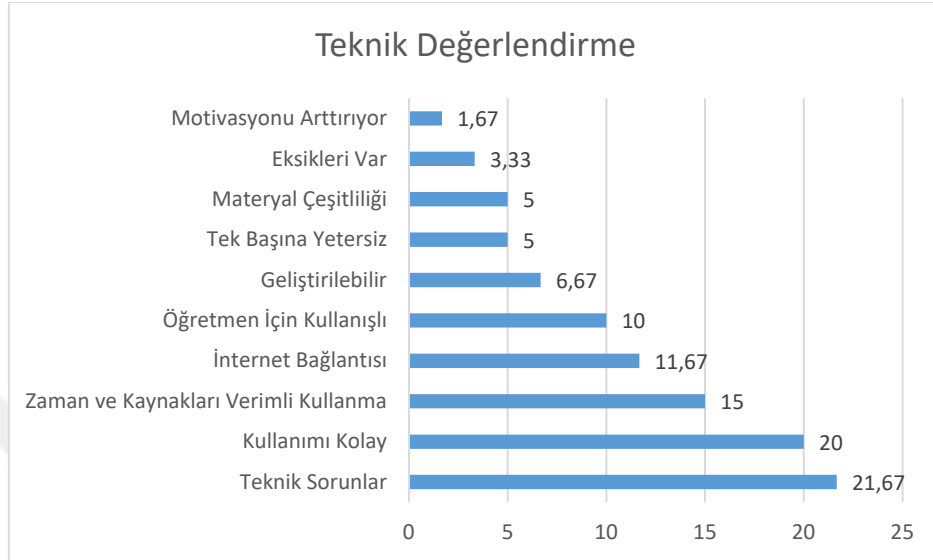
Şema 4.2.2. Katılımcıların Z kitabın kullanımının teknik açıdan değerlendirilmesi konusunda verdiği cevaplar

Teknik Değerlendirme başlığı altında katılımcılardan elde edilen kodlar Tablo 4.2.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2.2. Teknik Değerlendirme başlığı altında katılımcılardan elde edilen kodlar

Teknik Değerlendirme	f	%
Teknik Sorunlar	13	21,67
Kullanımı Kolay	12	20
Zaman ve Kaynakları Verimli Kullanma	9	15
İnternet Bağlantısı	7	11,67
Öğretmen İçin Kullanışlı	6	10
Geliştirilebilir	4	6,67
Tek Başına Yetersiz	3	5
Materyal Çeşitliliği	3	5
Eksikleri Var	2	3,33
Motivasyonu Arttırıyor	1	1,67

Teknik Değerlendirme başlığı altında katılımcılardan elde edilen kodlar Grafik 4.2.2’de gösterilmiştir.

Grafik 4.2.2. Teknik Değerlendirme başlığı altında katılımcılardan elde edilen kodlar

Tablo 4.2.2 ve grafik 4.2.2 incelendiğinde katılımcıların “Teknik Değerlendirme” sorusuna verdikleri cevaplara ait görüşler görülmektedir. Bu görüşlerden en yüksek frekansa sahip olan başlık %22 ile “Teknik Sorunlar” cevabına aittir (n:13). En yüksek frekansa sahip bu başlık ile Z kitabın kullanımı için öğretmenlere kurs vb. eğitimler verilmesi gerektiği, teknik altyapının eksik olduğu sınıf ortamlarında kullanılamaması, program dışında web arayüzünde her tarayıcıda çalışmadığı gibi cevaplar alınmıştır.

“Teknik Değerlendirme” sorusuna verilen en yüksek frekanslı ikinci başlık ise %20 ile “Kullanımı Kolay” cevabıdır (n:12). Katılımcılar Z kitap uygulamasının, akıllı tahta olan veya projeksiyon olan sınıflar için kullanımının çok kolay, çok rahat olduğunu, öğrencilerin erişiminin kolay olduğunu, iyi düşünülmüş ve problemleri çözen bir uygulama olduğunu belirtmişlerdir.

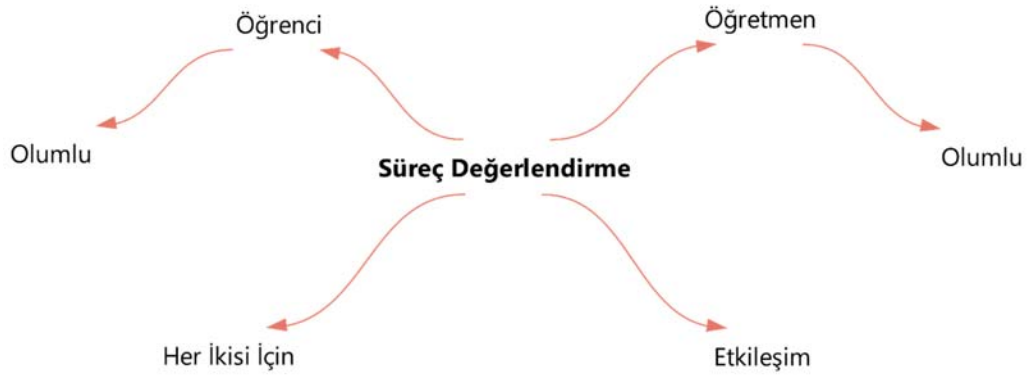
Teknik Değerlendirme sorusuna verilen en yüksek frekanslı üçüncü başlık ise %15 ile “Zaman ve Kaynakları Verimli Kullanma” cevabıdır (n: 9). Katılımcılar, günümüz dünyasında zamanın en kıymetli şey olduğunu ve Z kitap uygulamasının hem zamandan hem de enerjiden tasarruf sağladığını, basılı materyalde olduğu gibi kaynak sıkıntısı

yaşanmadığını, kaynak kitabı olmayan sınıflarda rahatlıkla kullanılabildiğini, öğretmen açısından da zamanı verimli kullanma adına işlerin hızlandığını, okuma-dinleme ve anlatım etkinliklerine daha fazla vakit ayrılması açısından olumlu olduğunu belirtmektedirler.

4.2.3. Z kitap kullanımını öğretmen ve öğrenci açısından (Okuma-anlama-dinleme anlama) değerlendirebilir misiniz?

Üçüncü soru olan “Z kitap kullanımını öğretmen ve öğrenci açısından değerlendirebilir misiniz?” sorusunun cevabı MaxQDA ile kodlanmış ve aşağıdaki şema oluşturulmuştur. Bu şema “Süreç Değerlendirmesi” başlığı altında ele alınmıştır.

Katılımcıların, Z kitap kullanımının süreç açısından değerlendirilmesi konusunda verdiği cevaplar şekil 4.2.3’te gösterilmiştir.

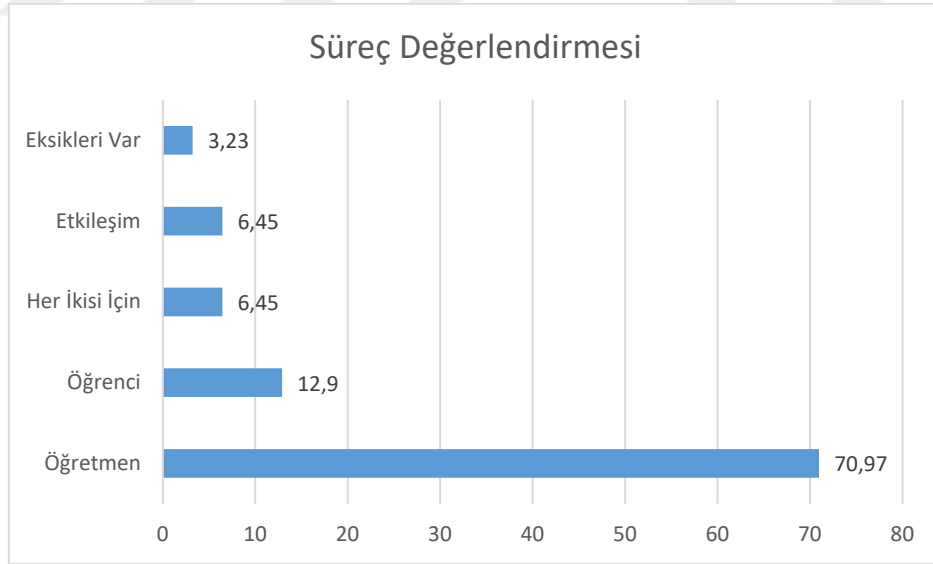
Şekil 4.2.3. Katılımcıların, Z kitap kullanımının süreç açısından değerlendirilmesi konusunda verdiği cevaplar

Süreç değerlendirme başlığı altında katılımcılardan elde edilen kodlar Tablo 4.2.3'te verilmiştir.

Tablo 4.2.3. Süreç değerlendirme başlığı altında katılımcılardan elde edilen kodlar

Süreç Değerlendirmesi	f	%
Öğretmen	22	70,97
Öğrenci	4	12,9
Etkileşim	2	6,45
Her İkisi İçin	2	6,45
Eksikleri Var	1	3,23

Süreç değerlendirme başlığı altında katılımcılardan elde edilen kodlar grafik 4.2.3'te gösterilmiştir.

Grafik 4.2.3. Süreç Değerlendirme başlığı altında katılımcılardan elde edilen kodlar

Tablo 4.2.3 ve grafik 4.2.3 incelendiğinde katılımcıların “Süreç Değerlendirme” sorusuna verdikleri cevaplara ait görüşler görülmektedir. Bu görüşlerden en yüksek frekansa sahip olan başlık %71 ile “Öğretmen” cevabına aittir (n:13). En yüksek frekansa sahip bu başlık ile:

- Z kitapta ayrı sayfa açıp yazma kolaylığı, kalem kullanımı, öğretmene zaman kazandırması ve kalabalık sınıflarda uygulanmasının rahatlığı,
- Z kitaptaki multimedya özelliklerinin ve grafikler, tablolar, animasyonlar, haritalar gibi unsurların hem öğretmen hem de öğrenci açısından son derece gerekli olduğu,
- İnteraktif olarak ders anlatımının ve sunumların gerçekleştirilebilirliği,
- Derslerin işlenişinde oldukça yardımcı olması,
- Öğretmenin yaptığı işten keyif alması ve vermek istediği kazanımları çok daha rahat verebilmesi,
- Dijital ortamda kullanmanın rahatlığı,
- Tatil ve hastalık benzeri durumlarda vazgeçilmez ve tek seçenek olması gibi cevaplar alınmıştır.

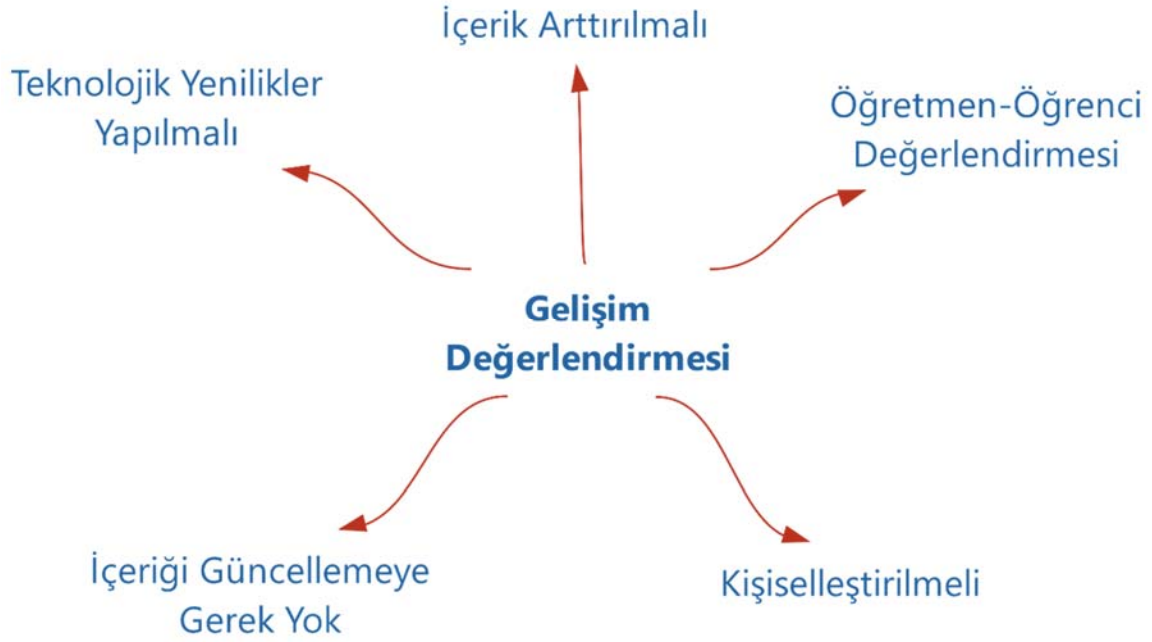
Süreç değerlendirme sorusuna verilen en yüksek frekanslı ikinci başlık ise %13 ile “Öğrenci” cevabıdır (n:4). Katılımcılar Z kitap uygulamasının dil öğretiminde öğrencilere “ikinci öğretmen” olduğunu, öğrencilerin matbu kitaptaki metinleri ve etkinlikleri etkileşimli olarak gördüklerini, bütün metinleri dinleme imkanına sahip olabildiklerini belirtmişlerdir.

Süreç Değerlendirme sorusuna verilen en yüksek frekanslı üçüncü başlık ise %6 ile “Etkileşim” cevabıdır (n:2). Katılımcılar, Z kitap uygulamasının öğretmen-öğrenci, program-öğrenci etkileşimini gerçekleştirdiğini, öğrencinin Z kitap içerisindeki metinlerin dışında diğer unsurları da süreçte öğrendiğini, öğrenilen bir parçadaki farklı öğeleri de sorabildiğini belirtmektedir.

4.2.4. Z kitabın geliştirilmesi gereken yönleri var mıdır? varsa nelerdir?

Dördüncü ve son soru olan “Z kitabın geliştirilmesi gereken yönleri var mıdır? varsa nelerdir?” sorusunun cevabı MaxQDA ile kodlanmış ve aşağıdaki şema oluşturulmuştur. Bu şema “Gelişim Değerlendirmesi” başlığı altında ele alınmıştır.

Katılımcıların, Z kitap kullanımının Gelişim açısından değerlendirilmesi konusunda verdiği cevaplar şekil 4.2.4'te gösterilmiştir.

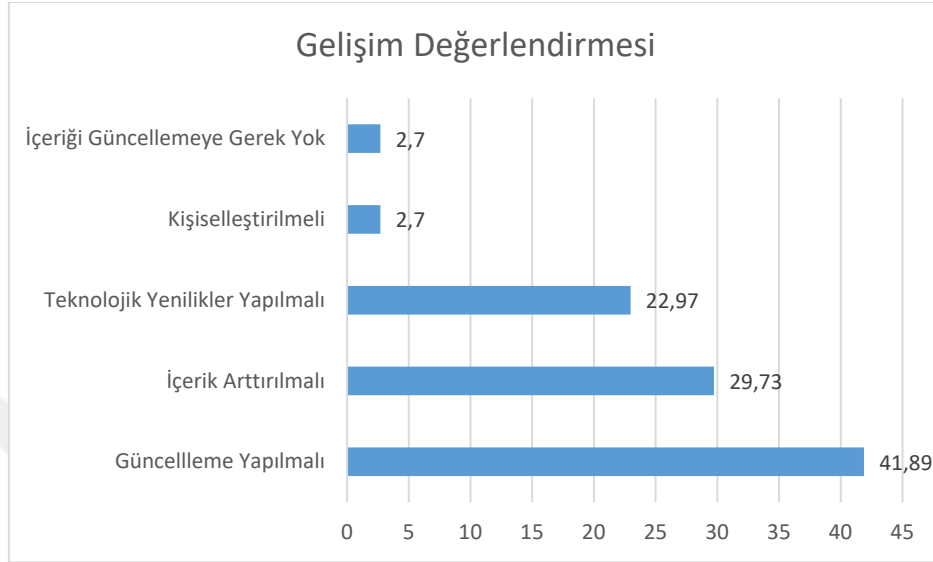
Şekil 4.2.4. Katılımcıların, Z kitap kullanımının Gelişim açısından değerlendirilmesi konusunda verdiği cevaplar

Gelişim değerlendirme başlığı altında katılımcılardan elde edilen kodlar Tablo 4.2.4'te verilmiştir.

Tablo 4.2.4. Gelişim değerlendirme başlığı altında katılımcılardan elde edilen kodlar

Gelişim Değerlendirmesi	f	%
Güncelleme Yapılmalı	31	41,89
İçerik Arttırılmalı	22	29,73
Teknolojik Yenilikler Yapılmalı	17	22,97
Kişiselleştirilmeli	2	2,7
İçeriği Güncellemeye Gerek Yok	2	2,7

Gelişim değerlendirme başlığı altında katılımcılardan elde edilen kodlar grafik 4.2.4'te gösterilmiştir.

Grafik 4.2.4. Gelişim değerlendirme başlığı altında katılımcılardan elde edilen kodlar

Tablo 4.2.4 ve grafik 4.2.4 incelendiğinde katılımcıların, “Gelişim Değerlendirmesi” sorusuna verdikleri cevaplara ait görüşler görülmektedir. Bu görüşlerden en yüksek frekansa sahip olan başlık %42 ile “Güncelleme Yapılmalı” cevabına aittir (n:31). En yüksek frekansa sahip bu başlık en çok görüş bulunduran ve hakkında en çok yorum yapılan başlık olduğundan, verilen cevaplar aşağıda daha detaylı verilmiştir.

Aşağıda “Güncelleme Yapılmalı” başlığına verilen cevaplardan bazıları maddeler halinde belirtilmiştir.

- Zaman zaman güncellemeler lazım. Zaman zaman o bölgenin, o ülkenin şartlarıyla ilgili bilgiler de verilmesi lazım.
- Ancak bazı konularda sık sık güncelleme gerekiyor.
- Ayrıca kullanmakta olduğum Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Z Kitabında kullanım ve içerik olarak önemli güncellemelere ihtiyaç olduğu kanısındayım.
- Bence 3 yılda bir güncellenmesi lazım.
- Öncelikle geliştirilmesi gereken yönü, sık sık güncellenmesi lazım. Birkaç yılda bir içeriğin güncellenmesi lazım.

- Biz de Yunus Emre'nin yayınlarını kullandığımız için güncellemek istiyoruz ama Yunus Emre'nin izni olmadığı için biz güncelleyemiyoruz.
- Bugün kullandığımız bütün teknolojik aletlerde, makinelerde, uygulamalarda sürekli zamanın ve şartların gerektirdiği şekilde güncellemeler yapılıyor. Z kitaplarda da yapılabilir.
- Çünkü orta Asya'daki Türkçe öğretiminde anadilleri Türkçe olmasa bile Türkiye Türkçesi olmasa bile yakın dilleri var. %30-%40 aynı ortak kelime geçmişimiz var. Ortak geçmiş olduğunda çok daha farklı olması lazım. Yani Avrupa ülkelerine hazırlamış bir z kitapla Orta Asya için hazırlanmış bir Z kitabın farklı olması gerekiyordur. Onlar güncellenebilir.
- Evet, tabii ki Z kitabın güncellenmesi gerekiyor.
- Güncelleme gerekiyor. Hem Yunus Emre'nin kendi kitaplarında hem de bu Z kitapta gerekiyor.
- Hem fiyat ve matematiksel oranlarının güncellenmesi lazım hem de diğer içeriklerin güncellenmesi lazım.
- Hem Türkiye'de birçok şey değişmiş yani bir pandemi geçmiş mesela pandemi kitaplarda hiç yok. Pandemi ile alakalı bir sürü söz var. İlaçlarla ilgili araştırmalarla ilgili bir sürü bilgi var.
- Hızlı değişiyor işte bu yeni sözcüklerin hepsinin 3 yılda bir yenilenerek kitaplara ve Z kitaba girmesi lazım.
- İyileştirmeler yapılarak bu başarının daha da arttırılabileceğini düşünüyorum.
- Kesinlikle son kullanıcı olan biz öğretmenler ile çalışılıp dönütler alınmalı ve alınan bu dönütler aracılığı ile z kitap hem kullanım kolaylığı hem de içerik olarak güncellenmelidir.
- Maalesef Yunus Emre Enstitüsü yaklaşık 12 yıl önce yazılmış olan metinleri kullanmaktadır. Bazı etkinliklerdeki örnekler günümüze göre absürt kaçmaktadır. Bu nedenle önce matbu kitapların sonra da Z kitabın güncellenmesi gerekmektedir.
- Sürekli öğretmenlerden geri dönüt alınması ve bunların uygulanmaya konulup her yıl ya da en azından 2 yılda bir güncellenmesi gerekmektedir.

- *Yaklaşık 4 yıldır kullandığım Yunus Emre Enstitüsü Z kitap maalesef yeterince güncellenmemekte, bazı yazım yanlışları, etkinliklerdeki yanlış cevaplar düzeltilmemektedir.*
- *Yani kitapların içeriğini, parçalarının içeriğini sık sık güncellemesi lazım.*
- *Yazım ve imla düzeltmeleri yapılmalıdır. Ayrıca asıl kitap ve buna bağlı olarak Z kitabın içeriği güncellenebilir.*
- *Yeterliliklerde iyileştirmeler yapılmalı.*
- *Z kitaplardaki uzun metinler kısaltılmalı.*
- *Z kitapların düzenli olarak güncellenmesi gerekmektedir.*

Yukarıda belirtilen cevaplar; özellikle Z kitap uygulamasının ve içeriklerinin sürekli güncellenmesi, gereksiz içeriklerin çıkarılması, içerdiği multimedyaaların geliştirilmesi, bölgesel şartlar ve farklı ülkelerin özelinde içerikler eklenmesi, yazım ve imla kurallarının gözden geçirilmesi, içerik güncellemede kullanıcı olan öğretmenlerin görüş ve geribildirimlerinin dikkate alınması gibi geniş çaplı bir güncellemeye ihtiyaç duyduğunu göstermektedir.

Gelişim değerlendirmesi sorusuna verilen en yüksek frekanslı ikinci başlık ise %30 ile “İçerik Arttırılmalı” cevabıdır (n:22). Katılımcılar Z kitap uygulamasında; birden fazla duyuya hitap edecek materyallerin artırılması gerektiği, etkinliklerin çeşitlendirilmesi, farklı etkinliklerin konulması, günlük konuşmalara daha fazla ağırlık verilmesi, içeriğin zenginleştirilmesi, yerel konular ve ifadeler yer verilmesi, Z kitap uygulamasının kullanıldığı ülkelerin kendi bayramlarının, gelenek ve kültürlerinin olduğu içeriklerin eklenmesi, Dünyada popüler olan yeni nesil kelimelerin (örn: elektrikli araba, özçekim anlamına gelen “selfie” vb.) eklenmesi, öğrencilerin ilgisini çekecek temalar eklenmesi, özellikle görsellere biraz daha ağırlık verilmesi, diyalog şeklinde metinlerin eklenmesi, yazma boyutunda öğrencilerin daha ucu açık sorulara yönlendirilmesi ve bunları yazabileceği alanlar oluşturulması , yazma ve dinleme konusunda yeni çalışmalar eklenebilmesi gibi içerik artırımlarına gidilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Gelişim değerlendirmesi sorusuna verilen en yüksek frekanslı üçüncü başlık ise %23 ile “Teknolojik Yenilikler Yapılmalı” cevabıdır (n:17). Katılımcılar Z kitap uygulamasında

kullanma kılavuzu gibi bir imkânın sunulması, daha çok interaktif çalışmalara yönlendirebilecek unsurlar eklenmesi, basılı bir kitabın üzerinde altını çizme, sayfa kenarlarına not alma gibi kullanma imkanının Z kitaba da kazandırılması, öğrenci ve öğretmenlerin aklına gelen önemli noktaları not olarak ekleyebilmesi, modern tekniklerle donatılması ve yapay zeka ile desteklenmesi, z kitabın güncellenmesine imkan sağlamasının yanında kişiselleştirilebilmesi gibi teknolojik yenilikler yapılmasının gerektiğini belirtmektedirler.

SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇ

Bu bölümde, araştırma konumuz olan “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Z kitap Hakkında Öğretmen Görüşleri” konusunda elde edilen veriler ışığında değerlendirmelerde bulunulacaktır. Bu bağlamda; Araştırma kapsamında Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan Yedi iklim Z kitabının A1 ve A2 kitabı hakkında Kırgızistan’da faaliyet gösteren Türkiye Türkçesi Öğretim Merkezinde (TTEÖMER) görev yapan 16 öğretmenin görüşlerine yer verilmiş olup, öğretmenlere, araştırmacı tarafından hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile dört soru yöneltilmiştir. Bu sorulara verilen cevaplar, ses kayıtları ve /veya yazılı olarak toplanmış ve bu cevaplar MAXQDA Nitel analiz programı ile çözümlenmiştir. Katılımcılar tarafından verilen cevaplardan 233 görüş elde edilmiştir. Bu görüşlerden 223’ü Z kitabın kullanımına ilişkin cevaplar olup, 10 cevap Z kitabı kullanmayanlardan elde edilmiştir. Katılımcı 16 öğretmenden 12’si (%75) Z kitabı kullandıklarını ve faydalı bulduklarını, 4 katılımcı ise (%25) Z kitabı kullanmadıklarını ve bunun yerine ders kitaplarıyla ders işlemeyi tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Z kitabı kullanmayan katılımcıların çoğunun kadın kullanıcılar olması dikkat çekicidir. Araştırma bulgularına göre 3 kadın katılımcıdan hiçbiri Z kitabı kullanmamaktadır, bunun yerine ders kitabını tercih etmektedirler. Bu konu tartışmaya açıktır ve Z kitabın kullanımı noktasında kadın kullanıcılara hitap etmediği veya kadın kullanıcıların bu konuda teknik desteğe ihtiyaç duyabileceği söylenebilir.

Sorular, MAXQDA ile kategorilere çevrilmiş, 4 kategori ve 25 alt kategori elde edilmiştir. Bu kategoriler ve verilen cevap sayıları; Dil Değerlendirmesi (58), Teknik Değerlendirme (60), Süreç Değerlendirmesi (31) ve Gelişim Değerlendirmesi (74) şeklindedir. Dil değerlendirme kategorisinde “Öğrenmeyi kolaylaştırır” başlığına göre; Z kitap içeriğindeki multimedya, Z kitabın zaman ve mekândan bağımsız kullanılabilmesi gibi etkenler sayesinde öğrenmeyi kolaylaştırdığı söylenebilir. Sonraki cevap ise kalıcı ve etkili öğrenmeyi sağladığıdır. Z kitap uygulamasının öğrenci için aktif öğrenme sağlaması, Z kitaptaki etkinlikler, tema sonlarında bulunan videolar gibi özellikleri sayesinde kalıcı öğrenme sağladığı belirtilmiştir.

Teknik değerlendirme kategorisi 10 başlık ile en fazla alt kategoriye sahip kategoridir. Bu kategoride en yüksek cevap; “Teknik sorunlar” başlığına aittir. Bu başlık altında özellikle ğretmenlerin Z kitap uygulamasını kullanmadan önce kurs, seminer vb. eğitimler alması gerektiği, Z kitabın teknik altyapısındaki eksiklikler, web arayüzlerinde yaşanan problemler konusundaki cevaplar göze çarpmaktadır. Araştırma yaptığımız Aralık 2024 itibariyle 2 aydan uzun bir süredir Z kitap uygulamasının sunucularına ulaşılamadığı, bu sebeple Z kitabın kullanılamadığı da görülmektedir. Kullanıcılar tarafından yapılan eleştirilerden biri de Z kitabın indirilen bir dosya yapısında olmasına rağmen çalışabilmesi için serverlara bağlanma zorunluluğudur. İnternetin olmadığı noktalarda server'a bağlantı yapılamadığından maalesef Z kitap kullanılamamaktadır.

Teknik değerlendirme kategorisindeki “Kullanım kolaylığı” başlığında Katılımcılar Z kitap uygulamasının, altyapısı olan sınıflar için kullanımının çok kolay ve rahat olduğunu, öğrencilerin kolay erişebildiğini, iyi düşünülmüş ve problemleri çözen bir uygulama olduğunu belirtmişlerdir.

Süreç Değerlendirmesi kategorisindeki “ğretmen” başlığında; Z kitabın eğitim – ğretim sürecine kazandırdığı faydaları sıralanmıştır. Z kitabın genel kullanım kolaylığı, öğretmene zaman kazandırması ve kalabalık sınıflarda uygulanmasının rahatlığı, Z kitaptaki multimedya özelliklerinin ve grafikler, tablolar, animasyonlar, haritalar gibi unsurların hem ğretmen hem de ğrenci açısından son derece gerekli olduğu, İnteraktif olarak ders anlatımının ve sunumların gerçekleştirilebilirliği, derslerin işlenişinde oldukça yardımcı olması, öğretmenin yaptığı işten keyif alması ve vermek istediği kazanımları çok daha rahat verebilmesi, dijital ortamda kullanmanın rahatlığı, tatil ve hastalık benzeri durumlarda tek seçenek olması gibi cevaplar alınmıştır.

Gelişim değerlendirmesi kategorisinde en yüksek cevap, “Güncelleme Yapılmalı” başlığına aittir. Buna göre; Z kitap kullanıcılarının verdiği cevaplardan 31’i (%42), Z kitap uygulamasının düzenli olarak güncellenmesi gerektiğidir. Bu konuda çeşitli yanıtlar alınmış olup, bu durumun kullanıcılar için önem teşkil ettiği görülmektedir. Z Kitap uygulamasının ve içeriklerinin sürekli güncellenmesi, gereksiz içeriklerin çıkarılması, içerdiği multimedyaaların geliştirilmesi, bölgesel şartlar ve farklı ülkelerin özelinde içerikler eklenmesi, yazım ve imla kurallarının gözden geçirilmesi, içerik güncellemede kullanıcı olan

öğretmenlerin görüş ve geribildirimlerinin dikkate alınması gibi geniş çaplı bir güncellemeye ihtiyaç duyduğunu göstermektedir.

Gelişim değerlendirmesi kategorisindeki “İçerik Arttırılmalı” başlığına göre; Katılımcılar, Z kitap uygulamasında çeşitli iyileştirmeler yapılması gerektiğini belirtmektedirler. Katılımcıların belirttiği öneriler arasında; birden fazla duyuya hitap edecek materyallerin arttırılması, özellikle görsellere daha fazla ağırlık verilmesi ve etkinliklerin çeşitlendirilerek içeriğin zenginleştirilmesi, günlük diyaloglara ağırlık verilmesi, yerel konulara yer verilmesi; kullanıldığı ülkelerin bayramları, gelenekleri ve kültürlerinin içeriklere eklenmesi, popüler yeni nesil kelimelerin (örneğin, elektrikli araba, özçekim) eklenmesi, öğrencilerin ilgisini çekecek temaların eklenmesi, diyalog şeklinde metinlerin eklenmesi, yazma boyutunda öğrencilerin daha ucu açık sorulara yönlendirilmesi ve yazabilecekleri alanlar oluşturulması cevapları görülmektedir.

ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma konumuz olan “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Z kitap Hakkında Öğretmen Görüşleri” konusunda elde edilen veriler ışığında yapılan değerlendirmeler sonucunda ulaşılan bulgulara dayanarak önerilerde bulunulacaktır. Bu konuda yapılacak öneriler aşağıda maddeler halinde verilmiştir:

- Katılımcıların çoğunlukla belirttiği hususlar arasında; Z Kitap uygulamasının kullanımında başta gerekli olan internet bağlantısı olmadan bağlanamama problemi çözülmeli, kullanıcı yetkisi olan öğretmenlere USB bellek tarzında tak-çalıştır özelliği sunulmalı, bellek içerisine kullanıcı adı ve şifre ile devreye giren ve internet bağlantısına ihtiyaç duymadan uygulama başlatıcı arayüz eklenebilmelidir. Bu konuda kullanıcılardan dönütler alınmalıdır ve bu şekilde daha erişilebilir bir program arayüzü oluşturulmalıdır. Telif hakkı ihlali gibi problemler dikkate alınıyorsa, program internet bağlantısı olduğunda sunuculara kullanım log kayıtlarını gönderebilmelidir.
- Öğrenci ve öğretmenler, akıllarına gelen önemli noktaları program üzerinde not olarak ekleyebilmelidir.

- Program, modern tekniklerle donatılmalıdır. Çağa uygun teknik imkân ve donanımlara sahip olmalıdır.
- Yapay zekâ Z kitap uygulamasında kullanılabilmelidir. Böylece internet bağlantısı ile internet üzerinden ilgili kazanımlara uygun içeriklere programdan erişilebilir.
- Z kitabın kişiselleştirilebilmesi de kullanıcı deneyimini artırabilir.
- Z kitap uygulamasını tanıtan ve kullanımını anlatan bir “kullanma kılavuzu” öğretmenler için kullanışlı olabilir.
- Öğretmenlere belli dönemlerde kurs, eğitim, seminer vb. eğitimler verilmesi, program kullanımı hakkında öğretmenlerin faydasına olacaktır.
- Öğretmenler, Z kitap kullanmaya teşvik edilmelidir.
- Kullanıcının etkileşiminin artırılması amacıyla, etkinlikler için daha geniş yazma alanları oluşturulmalıdır.
- Z kitap tüm tarayıcılar ile uyumlu hale getirilmelidir.
- Eğitim verilecek sınıflarda internet altyapısı ve teknik donanımlar güçlendirilmelidir.
- Ülkelere özel eğitim içerikleri hazırlanmalıdır. İlgili ülkelerin milli bayramlarına, önemli günlerine yer verilebilir. Ayrıca ilgili ülke özelinde kullanılan kelimeler, cümleler o ülke vatandaşlarının dikkatini çekip, dil öğrenme motivasyonunu artırabilir.
- Dinleme metin ve videolar artırılabilir ve çeşitlendirilebilir
- Kullanıcılardan (öğretmen – öğrenci) düzenli olarak geri dönüt alınmalıdır.
- Türkiye özelindeki içerikler sıklıkla güncellenmelidir. Bu durum, özellikle Türkiye’ye gidebilecek öğrenciler için önem arz edecektir.
- Yeni nesil sözcükler eklenmeli, özellikle dil öğrenen gençlere hitap edecek içerikler kullanılmalıdır.
- Kazanımlar için içerik zenginleştirme ve pratik yapma amacıyla dış bağlantı “url” imkânı sağlanabilir.
- Bu alanda görevlendirilecek öğretmenlerin Zenginleştirilmiş kitap kullanma ve kültürel etkileşim konularında bilgi sahibi olmaları ve kendilerini bu alanlarda sürekli olarak geliştirmeleri gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Acat, M. B. (2002). Türkiye’de yabancı dil öğreniminde motivasyon kaynakları ve sorunları. *Dergipark*, 31(31), 312–329. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kuey/issue/10366/126878>
- Adıyaman, M. (2017). Fen bilgisi öğretmen adaylarının bilgisayar öz yeterlik algılarının ve bilgisayar destekli eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi [Master Thesis, Akdeniz Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Aksan, D. (1988). Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim. TDK Yayınları.
- Avcı Ümmühan ve Seferoğlu Sadi. (2011). Bilgi toplumunda öğretmenin tükenmişliği: teknoloji kullanımı ve tükenmişliği önlemeye yönelik alınabilecek önlemler. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9, 13–26. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/128025/bilgi-toplumunda-ogretmenin-tukenmisligi-teknoloji-kullanimi-ve-tukenmisligi-onlemeye-yonelik-alinabilecek-onlemler>
- Aydın, C. (2016). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde z-kitap yapımı ve uygulaması, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yöntem ve uygulamalar. Yunus Emre Enstitüsü Yayınları.
- Barın, E. (2004). Yabancılar Türkçe öğretiminde ilkeler. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları*, 1, 19–30. https://scholar.google.com.tr/citations?view_op=view_citation&hl=tr&user=ZgYHn_sAAAJ&citation_for_view=ZgYHn_sAAAAJ:u5HHmVD_uO8C
- Batdı, V. (2021). Yabancılar dil öğretiminde teknolojinin kullanımı: bir karma-meta yöntemi. *Millî Eğitim*, 50(1), 1213–1244. <https://doi.org/https://doi.org/10.37669/milliegitim.942631>
- Behbudova, A. ve G. R. (2022). Yabancı dil öğretiminde akıllı teknolojiler. *International Journal of Language Academy*, 10(2), 174–193. <https://doi.org/10.29228/ijla.57999>
- Bilgin, Burcu. (2020). Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan hikâye kitaplarının söz varlığı açısından değerlendirilmesi: yunus emre enstitüsü çocuk hikâyeleri dizisi örneği (a1-a2). Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Boyras, Z. (2008). Türk eğitim sisteminde eğitim teknolojisinin eğitim-öğretim kalitesine etkisi [Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü]. <https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/712692>

Boz, M. S. (2015). Yabancı dil öğretiminde teknoloji kullanımı. Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. <https://fclturkiye.eba.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Yabanci-Dil-Egitiminde-Teknoloji-Kullanimi-2015.pdf>

Büyüköztürk, Ş. , Ç. E. K. , A. Ö. E. , K. Ş. ve D. F. (2013). Bilimsel araştırma yöntemleri. Pegem Akademi.

Çankırılıoğlu, Ş. (2023). Bilgisayar Destekli Eğitimin Fen Bilimleri Dersi Akademik Başarısına Etkisi: Bir Meta-Analiz Çalışması. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=S2eMu1TIwY_v4mYv58xArz2Tld22_LAbMcSnoNxb00W5Q6aexz8IN7OPPeKfEvwx

Demir, N. & Y. E. (2013). Türk dili yazılı ve sözlü anlatım. Nobel Akademik. <https://www.nobelyayin.com/turk-dili-yazili-ve-sozlu-anlatim-2918.html>

Dincer, S. (2006). Bilgisayar destekli eğitim ve uzaktan eğitime genel bir bakış. Akademik Bilişim. https://www.researchgate.net/publication/298192658_Bilgisayar_destekli_egitim_ve_uzaktan_egitime_genel_bir_bakis

Doğan, S. (2018). Yabancı dil öğretiminde z-kitap uygulamalarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi: new english file itools ve yedi iklim türkçe z-kitap örneği [Kırıkkale Üniversitesi]. https://scholar.google.com.tr/citations?view_op=view_citation&hl=tr&user=1_-lUNYAAAAJ&citation_for_view=1_-lUNYAAAAJ:u-x6o8ySG0sC

Engin, A. O. T. R. ve K. M. D. (2010). Bilgisayar destekli eğitim. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5, 70–76. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sbedergi/issue/11254/134502>

Ercilasun, A. B. (2004). Başlangıçtan yirminci yüzyıla Türk dili tarihi. Akçağ Yayınları.
https://www.academia.edu/31483897/Ahmet_B_ERC%C4%B0LASUN_T%C3%9CRK_D%C4%B0L%C4%B0_TAR%C4%B0H%C4%B0

Gül, F. ve S. B. (2009). Dil ve düşünce ilişkisi üzerine. Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 13, 65–76.
<https://avys.omu.edu.tr/storage/app/public/asuman.kucukoner/134875/dil%20ve%20d%C3%BC%C5%9F%C3%BCnce.pdf>

Güneş, F. (2011). Dil öğretim yaklaşımları ve Türkçe öğretimindeki uygulamalar / Language Teaching Approaches And Their Applications In Teaching Turkish. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 123–148.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/mkusbed/issue/19555/208665>

Gürbüz, N. E. (2018). Yabancılar Türkçe öğretiminde çoklu ortam materyali olarak geliştirilen zenginleştirilmiş kitabın öğrenme üzerinde etkileri [Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=vbVkJXelKChYWNElr1MuLZpzeUzoCHnuXaVHyVCIRANu2_ZAcMt3aLTwLUrk_SGFo

Güvercin, A. (2012). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde tömer modeli yazma eğitimi ve süreç temelli yazma modelinin karşılaştırılması [Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
<https://acikerisim.erbakan.edu.tr/items/5336adf3-1bc3-4ddf-a2e6-b56e79451033>

Güzel, A. (2018). Türkçenin eğitim öğretim tarihi. Akçağ Yayınları.
https://www.kitapyurdu.com/kitap/turkcenin-egitim-ogretim-tarihi-arastirmalari/433068.html?srsId=AfmBOooxfUIr_yq0jXeeAh_XsTb9bLkzh7L_gEduwiBeDxH-6GEoHDR

İskender, M. E. & G. B. (2019). Yabancılar Türkçe öğretiminde çoklu ortam materyalleri ile desteklenmiş halk anlatılarının kültür öğrenimi ve dil becerileri gelişimi üzerindeki etkisi [Erzurum Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=aEzj_IdWAsjiSAfK3qwrBlZ6pMy9iSzFbHj1msaskpnL0SLc5YfxmP-rgZRHCBpJ

İşman, A. (2005). Uzaktan eğitim. Pegem Akademi.
[https://scholar.google.com/scholar?q=2005.+Uzaktan+E%C4%9Fitim.+Ankara:+Pegem+A.
.&hl=tr&as_sdt=0&as_vis=1&oi=scholart](https://scholar.google.com/scholar?q=2005.+Uzaktan+E%C4%9Fitim.+Ankara:+Pegem+A.&hl=tr&as_sdt=0&as_vis=1&oi=scholart)

Karaağac, H. (2017). Okul yöneticilerinin ve sınıf öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime yönelik tutumları [İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].
<https://hdl.handle.net/20.500.12436/412>

KARTAL, B. (2002, April 23). Açık öğretim öğrencilerinin yabancı dil derslerinde başarı düzeylerini artırmaya yönelik web destekli hizmetler.
<https://www.wojde.org/FileUpload/bs295854/File/aof2008-tr-internet.pdf>

Mayer, R. E. (2009). Multimedia Learning. Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511811678>

MUTLU, H. H., & GÜMÜŞ, E. (2021). Akademik Çalışmalara Göre Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Güncel Sorunlar. Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 13(25), 829–853. <https://doi.org/10.38155/ksbd.884902>

Neden Yunus Emre. (n.d.). Yunus Emre Enstitüsü. Yunus Emre Enstitüsü. Retrieved November 6, 2024, from <https://www.yee.org.tr/tr/kurumsal/neden-yunus-emre>

Öztekin, Seda. (2022). Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan hikâye kitaplarının söz varlığı açısından değerlendirilmesi: yunus emre enstitüsü Anadolu hikâyeleri dizisi örneği (a1-a2) [Bursa Uludağ üniversitesi eğitim bilimleri enstitüsü].
<https://doi.org/https://orcid.org/0000-0001-6649-0178>

Perkmen, Serkan. T. E. (2011). Eğitimde teknoloji entegrasyonu. Pegem Yayıncılık.

Şanal, A. (2016). Ders kitabı olarak z-kitap kullanımının okuduğunu anlamaya etkisi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Selvi, K. (2022). Yabancılar Türkçe öğretiminde web 2.0 araçlarının kullanılmasına ilişkin öğretmen görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. SOSYAL BİLİMLER ENSTİTİSÜ.

Senemoğlu, N. (2001). Gelişim, öğrenme ve öğretim. Gazi Kitabevi.
https://www.nadirkıtap.com/gelisim-ogrenme-ve-ogretim-kuramdan-uygulamaya-nuray-senemoglu-kitap16656491.html?srsltid=AfmBOor8Fe0y_0BVXY-r1ppLKASXO5-m-NevScsoFZcjqUEVGGYQCQRWH

Tarakçıoğlu, A. Ö. (2012). Yabancı dil öğretiminde materyal geliştirme, materyal uyarlama ve materyal kullanımının önemi (Z. M. T. Arif Sarıçoban, Ed.). Anı Yayıncılık.
<https://aniyayincilik.com.tr/urun/Yabanci-Dil-Ogretiminde-Ogretim-Teknolojileri-ve-Materyal-Tasarimi/168297>

Tavil, Z. M. (2012). Dil becerileri ve materyal tasarımı (Yrd. Doç. Dr. Z. M. T. Yrd. Doç. Dr. Arif Sarıçoban, Ed.). Anı Yayıncılık. <https://avesis.gazi.edu.tr/yayin/644d00d6-02b9-4137-8fcb-7d1a1c764874/dil-becerileri-ve-materyal-tasarimi>

Türkiye Maarif Vakfı. (2024). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programı- Türkiye Maarif Vakfı. <https://Www.Turkceogretimi.Com/Yabancılara-Tuerkce-Oeretimi/Yabanci-Dil-Olarak-T%C3%BCrk%C3%A7e-%C3%B6%C4%9Fretimi-Programi-T%C3%BCrkiye-Maarif-Vakf%C4%B1>.
<https://www.turkceogretimi.com/yabancılara-tuerkce-oeretimi/yabanci-dil-olarak-t%C3%BCrk%C3%A7e-%C3%B6%C4%9Fretimi-programi-t%C3%BCrkiye-maarif-vakf%C4%B1>

Yalçın Fatma. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dijital sunu materyallerinin kullanımının Suriye kökenli öğrencilerin Türk kültürünü tanımlarına katkısı.
<https://acikerisim.uludag.edu.tr/server/api/core/bitstreams/57480668-5368-4486-bc14-0c02f166dad1/content>

Yıldız, C. (2003). Ana dili öğretiminde çağdaş yaklaşımlar ve Türkçe öğretimi. Pegem A.
<https://depo.pegem.net/9786053646570.pdf>